

รายงานสถานการณ์

อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม

ประจำปี พ.ศ. 2559

WHITE PAPER ON CRIME & JUSTICE 2016

| สำนักงานกิจการยุติธรรม
OFFICE OF JUSTICE AFFAIRS

คำนำ

สาเหตุอาชญากรรมในสังคมไทยโดยพื้นฐานแล้วมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับประเทศต่างๆ กล่าวคือ การประกอบอาชญากรรมของบุคคลจะเกิดจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งฐานะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญเพราะผู้ประกอบอาชญากรรมเมื่อมีฐานะยากจน จึงต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดทำให้เลือกหนทางในการก่ออาชญากรรมประเภทต่างๆ เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ขโมยทรัพย์ และปล้นทรัพย์ เป็นต้น การเพิ่มขึ้นของประชากร เมื่อหมดที่พึ่งคนเรามากจะหันมาประกอบอาชญากรรมหรือคิดว่าการค้าขายของผิดกฎหมาย การค้ายาเสพติด ค้าขายของหนีภาษี ฯลฯ สามารถสร้างความร่ำรวยได้ในระยะเวลาสั้นจึงประกอบอาชญากรรม หากวิเคราะห์ไปถึงสภาพครอบครัว กลุ่มที่ก่ออาชญากรรมส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่บ้านแตกสาแหรกขาด บิดามารดาแยกทางไม่มีเวลาอบรมดูแลลูก หรืออยู่ด้วยกันแต่ทะเลาะกันทุกวัน ทำให้เปื้อนบ้านและออกไปคบหาสมาคมกับเพื่อน เมื่อออกมาอยู่ด้วยตนเองแล้วเกิดความขาดแคลนก็จะประกอบอาชญากรรม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกซึ่งบางอย่างขัดกับวัฒนธรรมในสังคมไทย การดำเนินชีวิตที่เน้นไปในทางวัตถุนิยม ความสัมพันธ์ทางเพศ การแต่งกาย การกระตุ้นให้ความต้องการมีมากขึ้น จนกลายเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งของการกระทำผิดได้

หน้าที่ประการสำคัญของกระบวนการยุติธรรม คือ แก้ปัญหาและหาแนวทางป้องกันอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นการสร้างการรับรู้ทางกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชนอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันต่อเหตุการณ์ พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความหลากหลายเพื่อเผยแพร่สู่ประชาชนระดับพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชน อีกทั้ง การเยียวยาให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย การบำบัดหรือพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิดรวมถึง การป้องกันการให้ความเป็นธรรมด้านสิทธิมนุษยชน และแนวทางกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย

ในรายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของไทย ประจำปี พ.ศ. 2559 ฉบับนี้ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระบวนการยุติธรรม กลุ่มงานศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม จึงได้รวบรวมข้อมูลที่สำคัญจากหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วยข้อมูลสถานการณ์อาชญากรรม สถานการณ์ยาเสพติด การฟ้องร้องและดำเนินคดีอาญา ในชั้นศาล การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด คดีการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา ข้อมูลเกี่ยวกับสถิติและผลการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นภายใน ปี พ.ศ. 2559 เปรียบเทียบกับข้อมูลของปีก่อนหน้า เพื่อแสดงแนวโน้มและสภาพปัญหาอาชญากรรมของประเทศในภาพรวม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้กำหนดนโยบายของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หาแนวทางบูรณาการในการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรม และใช้เป็นข้อมูลวิเคราะห์สำหรับการจัดทำรายงานทางวิชาการ

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระบวนการยุติธรรม กลุ่มงานศูนย์พัฒนาข้อมูล
กระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานสถานการณ์
อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม ประจำปี พ.ศ. 2559 ฉบับนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยพัฒนาประสิทธิภาพ
กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยต่อไป และในท้ายที่สุดขอขอบคุณ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงาน
อัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่
ความร่วมมือสนับสนุนข้อมูลเป็นอย่างดีในการจัดทำรายงานครั้งนี้

บทสรุปผู้บริหาร

1. ภาพรวมสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทั่วประเทศ

ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นตำรวจลดลง โดยมีการรับแจ้งคดีลดลงจำนวน 707,936 คดี จาก 770,847 คดี ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีจำนวนคดีที่รับแจ้งลดลงอย่างต่อเนื่องเฉพาะคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยมีจำนวน 606,203 คดี ลดลงมาจาก 658,706 คดี ใน พ.ศ. 2558 มีความเป็นไปได้ว่ามาจากมาตรการหรือนโยบายการบริหารที่เน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ของทางภาครัฐ โดยจำนวนคดีที่เกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ต่างมีจำนวนลดลง รวมถึงช่องทางในการไกล่เกลี่ยคดีต่างๆ ที่มีมากขึ้น

เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนคดีบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา คดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องเปรียบเทียบกับคดีสั่งไม่ฟ้องปี พ.ศ. 2558 เปรียบเทียบ ปี พ.ศ. 2559 ในคดีสำคัญ พบว่า ประเภทคดีทั้งหมดที่อัยการสั่งฟ้องในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 574,230 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 586,491 เรื่อง ลดลงกว่าปีก่อนหน้าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 2.09 ส่วนคดีที่อัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 3,083 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 2,794 เรื่อง เห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2559 อัยการสั่งไม่ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 10.34 สันนิษฐานได้ว่าอาจมีการไกล่เกลี่ยคดีหรือหันเหคดีออกจากการสั่งฟ้องศาลเพื่อลดภาระการดำเนินคดีและอำนวยความสะดวกความยุ่งยากให้แก่ประชาชน

ในส่วนคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรมีคดีขึ้นสู่การพิจารณาและการพิจารณาคดีเสร็จไปใน ปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 92.97 โดยคดีมากกว่าร้อยละ 80 เป็นคดีที่ศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี โดยประเภทคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเป็นอันดับสูงสุด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องต่อศาลเช่นกัน เมื่อพิจารณาคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลสูงสุด 5 อันดับ พบว่า ส่วนใหญ่คดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลจะเป็นความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประกอบด้วย คดียาเสพติด คดีจราจรทางบก คดีการพนัน คดีอาวุธปืนฯ คดีคนเข้าเมือง ตามลำดับ โดยคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คดีอาวุธปืนฯ คดีคนเข้าเมือง มีจำนวนเพิ่มขึ้นและยังมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น

เมื่อพิจารณาสถิติคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่ศาลดำเนินคดีเสร็จไปจำแนกตามรายละเอียดของคดีเสร็จไปทุกฐาน พบว่า คดีที่ศาลพิจารณาเสร็จไปทั้งหมดในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 7.52 ซึ่งลดลงไปกว่า 1,983 คดี ทำให้คดีที่จำแนกตามรายละเอียดคดีเสร็จไปหลายฐาน สถิติตัวเลขลดลงตามไปด้วย เช่น คดีเสร็จไปโดยศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีลดลงคิดเป็นร้อยละ 31.71 ศาลพิพากษาให้จำเลยชนะคดีลดลงคิดเป็นร้อยละ 36.43 คดีที่ยอมความกันได้ลดลงคิดเป็นร้อยละ 55.56 ถอนฟ้องสถิติลดลงคิดเป็นร้อยละ 15.25 และคดีเสร็จไปโดยเหตุอื่นลดลงคิดเป็นร้อยละ 9.44 ข้อค้นพบที่ได้จากสถิติคดีอาญาเด็กและเยาวชน อีกประการหนึ่ง คือ คดีที่เสร็จไปโดยศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความมีสถิติที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 54.72 ศาลจำหน่ายคดีเหตุยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษา

สถิติเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 57.64 และศาลมีคำพิพากษาจำหน่ายคดีด้วยเหตุอื่นๆ ลดลงคิดเป็นร้อยละ 41.19 จากรายงานคดีสามารถวิเคราะห์สถิติคดีที่เสร็จไปโดยศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งจำหน่ายคดีเพิ่มสูงขึ้นได้ว่า กรณีเป็นความผิดอันยอมความได้ต่อมาศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ในระหว่างการพิจารณาคดี ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์หรือประนีประนอมยอมความ ไม่ประสงค์ดำเนินคดีกับจำเลยอีกต่อไป โดยผู้เสียหายสามารถถอนคำร้องทุกข์ หรือยอมความต่อพนักงานสอบสวน หรือต่อศาลก็ได้ ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับไป ส่วนกรณีศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความเพราะเหตุอื่นก็คงปฏิบัติเหมือนคดีอาญาทั่วไป ซึ่งต่อไปหากเป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว แต่เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว คดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์ ฎีกา ผู้เสียหายอาจถอนฟ้องได้

2. สถานการณ์อาชญากรรม

ข้อมูลคดีอาญาที่เกิดขึ้นทั้งหมด พบว่า จำนวนคดีส่วนใหญ่ คือ คดีที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา จำนวน 606,203 คดี โดยมีคดีตามประมวลกฎหมายอาญา จำนวน 101,733 คดี คิดเป็นร้อยละ 14.4 ของคดีที่มีการรับแจ้งทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคดีในปี พ.ศ. 2558 พบว่ามีจำนวนคดีลดลงเล็กน้อย ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาในปี พ.ศ. 2559 พบว่า คดีที่มีการรับแจ้งสูงสุด 5 อันดับแรก คือ คดีลักทรัพย์ จำนวน 33,042 คดี ความผิดต่อร่างกาย จำนวน 11,379 คดี คดีฉ้อโกง จำนวน 9,158 คดี คดียักยอก จำนวน 9,115 คดี และคดีความผิดเกี่ยวกับหลอกลวง จำนวน 6,775 คดี เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคดีปีก่อนหน้า จะเห็นว่า คดีฉ้อโกงและคดียักยอกมีจำนวนคดีที่สูงขึ้น แสดงให้เห็นถึงนโยบายในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการให้ความสำคัญกับคดีประเภทนี้ ในส่วนของคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ในปี พ.ศ. 2559 พบว่า คดีที่มีจำนวนสูงสุดยังคงเป็นคดีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 คดีความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และคดีความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าในภาพรวม พบว่า มีจำนวนคดีลดลงเล็กน้อย แต่มีคดีที่น่าสนใจ คือ คดีความผิดตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 และคดีความผิดตามพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าวที่มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นถึงปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทยอย่างชัดเจน

ในส่วนของผู้กระทำผิดในภาพรวม พบว่า ผู้กระทำผิดเพศชายทั้งผู้ใหญ่และเด็กมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เพศหญิงมีผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กหญิงเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว โดยส่วนใหญ่จะถูกจับกุมในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดและการค้าประเวณี

ด้านสถานการณ์อาชญากรรมเชิงพื้นที่ พบว่า อาชญากรรมอยู่ตามจังหวัดใหญ่ที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวจำนวนมาก กรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่จำนวนคดีสูงที่สุดในประเทศ เป็นที่น่าสนใจว่าการกระทำผิดต่อชีวิตส่วนใหญ่จะเกิดทางภาคใต้ และการกระทำผิดด้านสิ่งแวดล้อมจะเกิดขึ้นในทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. สถานการณ์ยาเสพติด

ในปี พ.ศ. 2559 มีแนวโน้มการรับแจ้งและจับกุมคดียาเสพติดลดลงเล็กน้อยจาก ปี พ.ศ. 2558 เป็นที่น่าสนใจว่าในปี พ.ศ. 2559 นั้น จำนวนคดีและผู้กระทำผิดในข้อหาเสพและข้อหาครอบครองยาเสพติดลดลง แต่จำนวนคดีและผู้กระทำผิดข้อหาจำหน่ายยาเสพติดกลับเพิ่มมากขึ้น โดยมียอดสูงสุดเมื่อดูรายงานผลย้อนหลัง 5 ปี ของข้อมูลความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ทั้งนี้ จากรายงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ยังแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่ นับเป็นปัญหาระลอกใหม่ที่ทำลายการทำงานของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังพบว่ามีสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มผู้เสพยาใหม่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะยาเสพติดให้โทษประเภท ไอซ์ ที่เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวจากปีที่แล้ว มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 38.37 และจำนวนของกลางเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 103.25 เนื่องจากกำลังเป็นที่ยินยอมและสามารถเข้าถึงได้ง่าย

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ พบว่า ที่มาของยาเสพติดส่วนมากจะถูกลำเลียงหรือนำเข้ามาจากแหล่งผลิตที่อยู่ในต่างประเทศ โดยกระจายตัวผ่านช่องทางที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเข้ามามากกว่าการผลิตภายในประเทศไทย จากรายงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า ผู้ต้องหาเกี่ยวกับความผิดยาเสพติดสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ถูกจับมากที่สุด ซึ่งล้วนแต่เป็นประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทยทั้งสิ้น จากรายงานยังพบอีกว่ามีการนำเข้ามาของเครือข่ายยาเสพติดจากแถบพื้นที่แอฟริกาที่ลักลอบจำหน่ายยาเสพติด และใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านไปยังประเทศที่ 3 ผ่านท่าอากาศยานนานาชาติต่างๆ

4. การฟ้องคดีและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล

จากรายงานข้อมูลรวบรวมโดยสำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ พบว่า ประเภหคดีทั้งหมดที่อัยการสั่งฟ้องในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 574,230 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 586,491 เรื่อง ลดลงกว่าปีก่อนหน้าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 2.09 ส่วนคดีที่อัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 3,083 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 2,794 เรื่อง เห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2559 อัยการไม่ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 10.34 เป็นไปได้ว่าอาจมีการไต่สวนคดีหรือหันเหคดีออกจากการสั่งฟ้องศาล

ส่วนคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรมีคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาและพิจารณาคดีเสร็จไปใน ปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 92.97 โดยคดีมากกว่าร้อยละ 80 เป็นคดีที่ศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี โดยประเภทคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเป็นอันดับสูงสุด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องต่อศาลเช่นกัน

สถิติคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีที่ค้างมาลดลงคิดเป็นร้อยละ 6.34 คดีรับใหม่ลดลงคิดเป็นร้อยละ 7.91 ทำให้คดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลมีจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 7.76 โดยศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความมีสถิติเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 54.72 และศาลสั่งจำหน่ายคดีด้วยเหตุยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษาสถิติเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 57.64 ซึ่งตัวเลขที่เพิ่มสูงขึ้นนี้อาจเป็นมาตรการหนึ่งที่ศาลต้องการหันเหคดีเด็กและเยาวชนออกจากศาลโดยใช้วิธีการสำหรับเด็กแทนการฟ้อง

5. การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนผู้อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2559 มีประเภทผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ลดลงกว่าปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 3.07 โดยจำนวนนี้เป็นนักโทษเด็ดขาดจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 3.29 ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาลดลงคิดเป็นร้อยละ 12.17 ผู้ต้องขังระหว่างไต่สวนหรือพิจารณาลดลงคิดเป็นร้อยละ 8.5 และผู้ถูกกักขังลดลงคิดเป็นร้อยละ 48.63 จากการคำนวณเป็นร้อยละผู้ที่กระทำผิดในช่วงอายุกว่า 18 - 20 ปี มีจำนวนผู้กระทำผิดสัญชาติอื่นกระทำผิดในประเทศมากที่สุด ได้แก่ บุคคลที่มีสัญชาติเมียนมา แต่เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราที่บุคคลกระทำผิดเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2559 ผู้ที่มีสัญชาติได้ห้วนมีร้อยละการกระทำผิดเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด โดยศาลมีคำพิพากษาคัดสินให้ผู้กระทำผิดฐานยาเสพติดเป็นนักโทษเด็ดขาดจำนวนสูงที่สุด อีกทั้ง ความผิดฐานยาเสพติดยังขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 4.74 ในส่วนของผู้กระทำผิดในความดูแลของกรมคุมประพฤติ มีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 11.69 โดยจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติผู้ใหญ่มีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 9.6 เด็กและเยาวชนลดลงมากถึงร้อยละ 36.54 ในช่วงอายุผู้ใหญ่ที่ถูกคุมประพฤติมากที่สุด ได้แก่ ช่วงอายุมากกว่า 24 ปีขึ้นไป มากถึงร้อยละ 71.21 เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซึ่งศาลสั่งคุมประพฤติในช่วงอายุ 15-17 ปี มีผู้ถูกคุมประพฤติมากถึงร้อยละ 90.95

6. การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

เมื่อพิจารณาจากยอดสะสมสถิติเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2559 พบว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจฯ ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 10.11 โดยจำนวนเด็กและเยาวชนเพศชายมีอัตราการกระทำผิดที่สูงกว่าเพศหญิง ยอดสะสมเด็กและเยาวชนเพศชายมากกว่าเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 92.22 ส่วนเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 7.78 หากจำแนกตามอายุขณะกระทำผิดเด็กและเยาวชนกระทำผิดในช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.55 ในขณะที่ช่วงอายุเกิน 10 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปี กระทำผิดคิดเป็นร้อยละ 13.41 คดีที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดสูงสุด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพศหญิงกระทำผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและชีวิตร่างกายเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่เพศชายกระทำผิดลดลง

7. สถานการณ์การให้ความช่วยเหลือด้านกองทุนยุติธรรม

การสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรมทั้งหมด มีจำนวน 489 ราย ลดลงจากปีก่อนหน้ามากถึงร้อยละ 80.33 กรณีช่วยเหลือค่าทนายความมากที่สุด คือ จำนวน 187 ราย แต่หากเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าแล้ว การช่วยเหลือค่าทนายความลดลงคิดเป็นร้อยละ 77.28 ผู้ได้รับการสนับสนุนเรื่องค่าธรรมเนียมศาล ลดลงคิดเป็นร้อยละ 74.40 ค่าประกันตัวลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 82.12 ค่าพิสูจน์หลักฐานฯ ได้รับการสนับสนุนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 87.26 และค่าพาหนะฯ ได้รับการสนับสนุนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 97.60 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนกรณีคุ้มครองพยาน คดีอาญาเป็นกลุ่ม และด้วยเหตุอื่นๆ ไม่มีผู้ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนยุติธรรม

ในส่วนของผู้มายื่นคำขอช่วยเหลือทางการเงินในคดีอาญา ปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้าเพียงเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.04 ซึ่งผู้เสียหายที่มายื่นคำขอมีจำนวนลดลงทำให้คำขอช่วยเหลือลดลง ในขณะที่ประเภทผู้ยื่นคำขอซึ่งเป็นจำเลยมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ไม่ผ่านในชั้นพิจารณาอนุมัติของคณะ กรรมการ/คณะอนุกรรมการ ภาพรวมการจ่ายเงินเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายหรือจำเลยในปี พ.ศ. 2559 ลดลงกว่าปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 20.55 กรณีไม่จ่ายก็ลดลงกว่าปีก่อนหน้าเช่นกันคิดเป็นร้อยละ 10.17

สารบัญ

บทที่ 1 ภาพรวมสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทั่วประเทศ	1
ส่วนที่ 1 การรับแจ้ง จับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้	1
ส่วนที่ 2 การฟ้อง การพิจารณาและพิพากษาคดี	3
ส่วนที่ 3 การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด	8
แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญภาพรวมสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทั่วประเทศ	10
บทที่ 2 สถานการณ์อาชญากรรม	13
ส่วนที่ 1 คดีตามประมวลกฎหมายอาญา	14
ส่วนที่ 2 คดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา	29
ส่วนที่ 3 อาชญากรรมเชิงพื้นที่ (พื้นที่เกิดเหตุ พื้นที่เกิดเหตุอาชญากรรม ภูมิศาสตร์อาชญากรรม)	36
แนวโน้มและสถานการณ์อาชญากรรมที่สำคัญ	50
บทที่ 3 สถานการณ์ยาเสพติด	51
ส่วนที่ 1 การรับแจ้งและจับกุมยาเสพติด	52
ส่วนที่ 2 การจับกุมผู้ค้ารายสำคัญและการทำลายแหล่งผลิต	59
ส่วนที่ 3 พื้นที่แพร่ระบาด	64
ส่วนที่ 4 ผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่	68
ส่วนที่ 5 การจับกุมผู้ต้องหาชาวต่างประเทศ	69
แนวโน้มและสถานการณ์ยาเสพติดที่สำคัญ	70
บทที่ 4 สถานการณ์การฟ้องคดีและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล	71
ส่วนที่ 1 การพิจารณาและการฟ้องคดีของอัยการ	72
ส่วนที่ 2 สถิติคดีของศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร	80
แนวโน้มและสถานการณ์การฟ้องคดีและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาลที่สำคัญ	99
บทที่ 5 สถานการณ์การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด	100
ส่วนที่ 1 สถานการณ์นักโทษในเรือนจำที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ	101
ส่วนที่ 2 การคุมประพฤติผู้กระทำผิดของกรมคุมประพฤติทั่วประเทศ	113
ส่วนที่ 3 การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด	120
แนวโน้มและสถานการณ์การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่สำคัญ	126
บทที่ 6 สถานการณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	127
แนวโน้มและสถานการณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่สำคัญ	137

บทที่ 7 สถานการณ์การให้ความช่วยเหลือด้านกองทุนยุติธรรม	138
ส่วนที่ 1 สถิติผลการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม	139
ส่วนที่ 2 การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา	143
แนวโน้มและสถานการณ์การให้ความช่วยเหลือด้านกองทุนยุติธรรมที่สำคัญ	145

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1	จำนวนคดีที่รับแจ้ง จับกุม และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ปี พ.ศ. 2559	1
ตารางที่ 1.2	จำนวนคดีอาญารับใหม่ และอัตราการเปลี่ยนแปลง แบ่งตามประเภทสำนวน ประจำปี พ.ศ. 2559	3
ตารางที่ 1.3	คดีอาญาในศาลชั้นต้นที่วราษอาณาจักร และศาลเยาวชนฯ ที่วราษอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559	4
ตารางที่ 1.4	จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาลชั้นต้น ที่วราษอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559	5
ตารางที่ 1.5	จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาลเยาวชนและครอบครัวที่วราษอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559	6
ตารางที่ 1.6	สถิติผู้กระทำผิดซึ่งอยู่ในระบบการพัฒนาพฤตินิสัยจากสามหน่วยงาน ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ประจำปี พ.ศ. 2559	8
ตารางที่ 2.1	จำนวนรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2559	14
ตารางที่ 2.2	คดีอาญารายข้อหาที่มีการรับแจ้งสูงสุด 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2559	16
ตารางที่ 2.3	จำนวนการรับแจ้งคดีอาญารายข้อหา ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559	18
ตารางที่ 2.4	กลุ่มข้อหาที่สามารถจับกุมได้สูงสุด 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2559	20
ตารางที่ 2.5	ร้อยละการจับกุม แบ่งตามข้อหาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 – 2559	22
ตารางที่ 2.6	เปรียบเทียบจำนวนผู้กระทำผิดที่สามารถดำเนินการจับกุมได้แบ่งตามเพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	24
ตารางที่ 2.7	จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ แบ่งตามเพศและข้อหา ปี พ.ศ. 2559	25
ตารางที่ 2.8	จำนวนรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2559	29
ตารางที่ 2.9	จำนวนคดีที่ได้รับรายงาน ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2559	31
ตารางที่ 2.10	จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา แบ่งตามเพศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2555 – 2559	33
ตารางที่ 2.11	จำนวนคดีที่จับกุมได้และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2559	34
ตารางที่ 2.12	จังหวัดที่มีสถานการณ์อาชญากรรมในคดีตามประมวลกฎหมายอาญา 10 อันดับแรก	36
ตารางที่ 2.13	จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	38
ตารางที่ 2.14	จังหวัดที่มีความผิดต่อร่างกายเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	40
ตารางที่ 2.15	จังหวัดที่มีความผิดลหุโทษเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	42
ตารางที่ 2.16	จังหวัดที่มีความผิดต่อชีวิตเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	44
ตารางที่ 2.17	จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับเพศเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	46

ตารางที่ 2.18	จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	48
ตารางที่ 3.1	จำนวนคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดฯ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 - 2559	52
ตารางที่ 3.2	จำนวนคดียาเสพติดและจำนวนผู้ต้องหาทั่วประเทศ แบ่งตามชนิดยาเสพติด ประจำปี พ.ศ. 2559	56
ตารางที่ 3.3	จำนวนคดียาเสพติดและน้ำหนักของกลาง แบ่งตามชนิดยาเสพติด ประจำปี พ.ศ. 2559	57
ตารางที่ 3.4	เปรียบเทียบจำนวนการจับกุมและจำนวนของกลางคดียาเสพติดทั่วประเทศ แบ่งตามตัวยาเสพติดที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2558 - 2559	58
ตารางที่ 3.5	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดียาเสพติดรายสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2559	59
ตารางที่ 3.6	จำนวนการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ แบ่งตามประเภทยาเสพติดชนิดสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2559	60
ตารางที่ 3.7	ผลการสำรวจพื้นที่ปลูกฝิ่น ปี พ.ศ. 2558/2559	61
ตารางที่ 3.8	เปรียบเทียบผลการตัดพื้นที่ลายไร่ฝิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549/2550 ถึง 2558/2559	62
ตารางที่ 3.9	จังหวัดที่มีผู้กระทำความผิดฐานเป็นผู้เสพและครอบครองยาเสพติดเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	64
ตารางที่ 3.10	จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายยาเสพติด เกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	66
ตารางที่ 3.11	จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่ เปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องหา คดียาเสพติดทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	68
ตารางที่ 3.12	จำนวนการจับกุมชาวต่างประเทศในคดียาเสพติดทั่วประเทศ 10 อันดับแรก จำแนกตามสัญชาติและเพศ ปี พ.ศ. 2559	69
ตารางที่ 4.1	จำนวนคดีอาญารับใหม่และอัตราการเปลี่ยนแปลง แบ่งตามประเภทสำนวน ประจำปี พ.ศ. 2559	72
ตารางที่ 4.2	สถิติคดีอาญารับใหม่ทั่วประเทศของสำนักงานอัยการสูงสุด จำแนกตามรายภาค และประเภทสำนวนคดี ปี พ.ศ. 2558 - 2559	73
ตารางที่ 4.3	จำนวนเรื่องเสร็จไปตามบัญชีความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	75
ตารางที่ 4.4	จำนวนเรื่องหรือคดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้อง ปี พ.ศ. 2555 - 2559	76
ตารางที่ 4.5	จำนวนสถิติคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นที่ราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2555 - 2559	80
ตารางที่ 4.6	จำนวนคดีอาญา จำแนกตามคดีที่เข้าสู่การพิจารณาและจำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้นที่ราชอาณาจักรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	82
ตารางที่ 4.7	จำนวนคดีอาญา จำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้นที่ราชอาณาจักร ระหว่าง ปี พ.ศ. 2555 - 2559	83
ตารางที่ 4.8	จำนวนข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาในคดีอาญาของศาลชั้นต้นที่ราชอาณาจักร จำแนกตามฐานความผิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	84
ตารางที่ 4.9	จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามอายุ เพศ และสัญชาติของ ศาลชั้นต้นที่ราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	88

ตารางที่ 4.10	จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษ เพศ และสัญชาติ ของศาลชั้นต้น ทัวราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2559	90
ตารางที่ 4.11	จำนวนคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวทัวราชอาณาจักร จำแนก รายละเอียดคดีค้ำมาและคดีรับใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	93
ตารางที่ 4.12	จำนวนคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่ศาลพิจณาเสร็จไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	94
ตารางที่ 4.13	จำนวนจำเลย คนที่ศาลตัดสินลงโทษ คนที่ศาลปล่อย และคนที่ใช้มาตรการพิเศษ แทนการดำเนินคดีอาญาของคดีอาญาเสร็จไปจำแนกตามอายุ ของศาลเยาวชนและ ครอบครัวทัวราชอาณาจักร พ.ศ. 2559	96
ตารางที่ 5.1	จำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทัวประเทศ แบ่งตามประเภท ของผู้ต้องขัง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	101
ตารางที่ 5.2	จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	103
ตารางที่ 5.3	จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามสัญชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	105
ตารางที่ 5.4	จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามลักษณะความผิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	106
ตารางที่ 5.5	จำนวนนักโทษเด็ดขาด แยกตามการกระทำผิดซ้ำ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	108
ตารางที่ 5.6	จำนวนนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ จำแนกตามลักษณะการเสียชีวิต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	109
ตารางที่ 5.7	จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ และจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวัน ต้องโทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	111
ตารางที่ 5.8	จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติทัวประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	113
ตารางที่ 5.9	จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน จำแนกตามเพศ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	114
ตารางที่ 5.10	จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ และเด็กและเยาวชน จำแนกตามอายุ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	115
ตารางที่ 5.11	ข้อมูลสถิติคดีควบคุมและสอดส่อง จำแนกตามฐานความผิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	116
ตารางที่ 5.12	จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติ ที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ จำแนกตามเพศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	118
ตารางที่ 5.13	จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างการคุมประพฤติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	119
ตารางที่ 5.14	จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	120
ตารางที่ 5.15	จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามลักษณะความผิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	121
ตารางที่ 5.16	จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามช่วงอายุ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	122

ตารางที่ 5.17	จำนวนสถิติคดีพินฟู้ฯ จำแนกตามชนิดยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	123
ตารางที่ 5.18	อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นการคุมประพฤติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	124
ตารางที่ 5.19	ผลการดำเนินงานสงเคราะห์ภายหลังปล่อย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	125
ตารางที่ 6.1	จำนวนยอดสะสมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ทั้งหมด จำแนกตามเพศ ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559	128
ตารางที่ 6.2	จำนวนคดีในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559	129
ตารางที่ 6.3	จำนวนคดีจำแนกตามอายุขณะกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559	130
ตารางที่ 6.4	จำนวนคดีจำแนกตามฐานความผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559	132
ตารางที่ 6.5	จำนวนคดีจำแนกตามอัตราโทษของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559	134
ตารางที่ 6.6	จำนวนคดีจำแนกตามอาชีพของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559	135
ตารางที่ 6.7	จำนวนเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559	136
ตารางที่ 7.1	สถิติผลการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	139
ตารางที่ 7.2	การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	142

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 2.1	จำนวนการรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหา ปี พ.ศ. 2555 – 2559	15
แผนภาพที่ 2.2	จำนวนการรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559	30
แผนภาพที่ 2.3	พื้นที่เกิดความผิดคดีอาญารายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559	37
แผนภาพที่ 2.4	พื้นที่เกิดความผิดคดีลักทรัพย์รายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559	39
แผนภาพที่ 2.5	พื้นที่เกิดความผิดต่อร่างกายรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559	41
แผนภาพที่ 2.6	พื้นที่เกิดความผิดลหุโทษรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559	43
แผนภาพที่ 2.7	พื้นที่เกิดความผิดต่อชีวิตรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559	45
แผนภาพที่ 2.8	พื้นที่เกิดความผิดเกี่ยวกับเพศรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559	47
แผนภาพที่ 2.9	พื้นที่เกิดความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559	49
แผนภาพที่ 3.1	แสดงแนวโน้มคดียาเสพติดให้โทษ จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหาได้ และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 - 2559	53
แผนภาพที่ 3.2	แนวโน้มคดียาเสพติดให้โทษแยกตามประเภทคดี พ.ศ. 2555 – 2559	54
แผนภาพที่ 3.3	เปรียบเทียบพื้นที่ปลูก พื้นที่ตัดทำลาย และพื้นที่คงเหลือของไรฝิ่น ในห้วงปี พ.ศ. 2538/2539 ถึง พ.ศ. 2558/2559	63
แผนภาพที่ 3.4	พื้นที่เกิดคดีเสพและครอบครองยาเสพติดให้โทษรายจังหวัด พ.ศ.2559	65
แผนภาพที่ 3.5	การกระจายตัวของคดีค้ายาเสพติดรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559	67
แผนภาพที่ 4.1	เปรียบเทียบสัดส่วนคดีบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา กรณีพนักงานอัยการสั่งฟ้องกับกรณีสั่งไม่ฟ้องในคดีสำคัญ ปี พ.ศ 2558	78
แผนภาพที่ 4.2	เปรียบเทียบสัดส่วนคดีบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา กรณีพนักงานอัยการสั่งฟ้องกับกรณีสั่งไม่ฟ้องในคดีสำคัญ ปี พ.ศ 2559	79
แผนภาพที่ 4.3	เปรียบเทียบสัดส่วนคดีอาญาขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2555 – 2559	81
แผนภาพที่ 4.4	คดีความผิดทางอาญาสูงสุด 5 อันดับที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรประจำปีพ.ศ. 2559	87
แผนภาพที่ 4.5	จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามอายุ เพศ และสัญชาติไทยประจำปี พ.ศ. 2559	89
แผนภาพที่ 5.1	จำนวนผู้ต้องขังที่อยูในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559	102
แผนภาพที่ 5.2	จำนวนนักโทษเด็ดขาดเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559	104
แผนภาพที่ 5.3	จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามลักษณะความผิดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559	107
แผนภาพที่ 5.4	จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ และจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559	112

แผนภาพที่ 5.5	จำนวนผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูฯ จำแนกตามช่วงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	122
แผนภาพที่ 5.6	อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นการคุมประพฤติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559	124
แผนภาพที่ 6.1	จำนวนยอดสะสมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ จำแนกตามเพศ ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559	128
แผนภาพที่ 6.2	จำนวนคดีในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559	129
แผนภาพที่ 6.3	จำนวนคดีจำแนกตามฐานความผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559	133
แผนภาพที่ 7.1	ผู้ได้รับการสนับสนุน/ผลการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559	142

บทที่ 1

ภาพรวมสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทั่วประเทศ

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม (White Paper on Crime and Justice) ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ในการรวบรวมและวิเคราะห์สถิติอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย เพื่อบ่งชี้แนวโน้มทิศทางความรุนแรงของอาชญากรรม และสถานการณ์สำคัญที่กำลังส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยในรายงานฉบับนี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์อาชญากรรมจากข้อมูลกระบวนการยุติธรรมที่กระจายกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน ตั้งแต่ข้อมูลอาชญากรรมที่มีการรับแจ้งในชั้นตำรวจ สถิติการจับกุมคดี สถิติการดำเนินงานของหน่วยงานอัยการและศาล ตลอดจนสถิติที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษและบำบัดฟื้นฟู แกไขพฤติการณ์การกระทำผิด เพื่อให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

ส่วนที่ 1 การรับแจ้ง จับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้

ตารางที่ 1.1

จำนวนคดีที่รับแจ้ง จับกุม และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ปี พ.ศ. 2559

	2558	2559	อัตราการเปลี่ยนแปลง	
ประมวลกฎหมายอาญา				
จำนวนคดีที่รับแจ้ง (คดี)	112,141	101,733	(-10,855)	(-9.7%)
จำนวนคดีที่จับกุมได้ (คดี)	65,411 (58.3%)	65,246 (64.1%)	(-165)	(-0.3%)
จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ (คน)	83,117	80,928	(-2,189)	(-2.6%)
พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา				
จำนวนคดีที่รับแจ้ง (คดี)	658,706	606,203	(-76,350)	(-11.6%)
จำนวนคดีที่จับกุมได้ (คดี)	591,002 (89.7%)	563,893 (93.0%)	(-27,109)	(-4.6%)
จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ (คน)	722,981	663,768	(-62,680)	(-8.7%)
คดีอาชพตติ				
จำนวนคดีที่รับแจ้ง (คดี)	257,433	243,546	(-13,887)	(-5.4%)
จำนวนคดีที่จับกุมได้ (คดี)	245,691 (95.4%)	236,505 (97.0%)	(-9,186)	(-3.8%)
จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ (คน)	264,326	254,995	(-9,331)	(-3.5%)

หมายเหตุ : คดีอาชญากรรมประกอบด้วย คดีตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จากการรวบรวมข้อมูลอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งความจำนวนทั้งสิ้น 707,936 คดี โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้แบ่งกลุ่มประเภทคดี ออกเป็น 2 ประเภทคดี ได้แก่ 1) คดีตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งหมายถึงคดีอาชญากรรมพื้นฐานทั่วไปที่กำหนดโทษและฐานความผิดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และ 2) คดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาซึ่งหมายถึงคดีความผิดที่รัฐออกกฎหมายและกำหนดโทษเป็นพระราชบัญญัติเพื่อบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมโดยรัฐเป็นผู้เสียหาย ในปี พ.ศ. 2559 มีการรับแจ้งคดีตามประมวลกฎหมายอาญา จำนวน 101,733 คดี และคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา จำนวน 606,203 คดี

ในส่วนของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาสามารถจับกุมได้ 65,246 คดี คิดเป็นร้อยละ 64.1 ของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้รับแจ้งทั้งหมด และสามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาจำนวน 80,928 คน ในส่วนของคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาสามารถดำเนินการจับกุมได้ 561,002 คดี คิดเป็นร้อยละ 93 ของคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่ได้รับแจ้งทั้งหมด และสามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาได้จำนวน 722,981 คน

กลุ่มคดีที่ได้รับแจ้งมากที่สุด คือ คดียาเสพติด โดยข้อมูลอาชญากรรมแสดงให้เห็นว่ามีคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวน 243,546 คดี โดยสามารถดำเนินการจับกุมได้ 236,505 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 97 ของคดียาเสพติดที่ได้รับแจ้งทั้งหมด และสามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาทั้งสิ้น 254,995 คน (ตารางที่ 1.1)

ส่วนที่ 2 การฟ้อง การพิจารณาและพิพากษาคดี

ตารางที่ 1.2

จำนวนคดีอาญารับใหม่ และอัตราการเปลี่ยนแปลง แบ่งตามประเภทสำนวน ประจำปี พ.ศ. 2559

ประเภทสำนวนความอาญารับใหม่	2558	2559	อัตราการเปลี่ยนแปลง	
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา	608,544	584,782	(-23,762)	(-3.9%)
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ)	45,426	50,180	(+4,754)	(+10.47%)
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ)	1,725,927	1,466,904	(-259,023)	(-15.01%)
ความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด	28,438	28,537	(+99)	(+0.35%)
อัยการมีความเห็นสั่งฟ้องนำคดีขึ้นสู่ศาล	586,491	574,230	(-12,261,)	(-2.09%)

ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2559

เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ พบว่า ข้อมูลคดีที่เข้าสู่การพิจารณาในชั้นพนักงานอัยการ อ้างอิงจากรายงานข้อมูลการฟ้องคดีที่รวบรวมโดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่าในปี พ.ศ. 2559 มีสำนวนความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา 584,782 เรื่อง (เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาโดยสามารถจับกุมตัวและนำผู้ต้องหา มาส่งตัวให้พนักงานอัยการพิจารณามีความเห็นทางคดี) มีสำนวนความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบปรับ) จำนวน 50,180 เรื่อง (เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนส่งสำนวนมาโดยไม่ส่งตัวผู้กระทำความผิด เนื่องจากยังไม่ได้แจ้งข้อหาหรือยังไม่สามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ ซึ่งไม่นับรวมกรณีไม่ได้ส่งตัวผู้ต้องหาเนื่องจากได้เปรียบเทียบปรับในชั้นพนักงานสอบสวนและคดีสิ้นสุดแล้ว) มีสำนวนความอาญาไม่ปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบปรับ) จำนวน 1,466,904 เรื่อง (เป็นกรณีพนักงานสอบสวนดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับในชั้นตำรวจไม่ได้ส่งตัวให้พนักงานอัยการ) มีคดีความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด 28,537 คดี (เป็นคดีที่สอบสวนแล้วไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิด) และมีจำนวนคดีที่พนักงานอัยการพิจารณาคดีแล้วมีความเห็นสั่งฟ้องนำคดีขึ้นสู่ศาลทั่วประเทศในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 574,230 เรื่อง (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.3

คดีอาญาในศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร และศาลเยาวชนฯ ทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559

	2558	2559	อัตราการเปลี่ยนแปลง	
สถิติคดีอาญาในศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร				
คดีที่เข้าสู่การพิจารณา	646,422	633,211	(-19,502)	(-2.9%)
คดีที่พิจารณาเสร็จไป	603,218	588,708	(-17,066)	(-2.8%)
คดีค้างไป	43,204	44,503	(-2,436)	(-5.3%)
รวม	1,292,844	1,266,422	(-39,000)	(-2.9%)
สถิติคดีอาญาในศาลเยาวชนฯ ทั่วราชอาณาจักร				
คดีที่เข้าสู่การพิจารณา	28,959	26,711	(-2,248)	(-7.76%)
คดีที่พิจารณาเสร็จไป	26,356	24,373	(-1,983)	(-7.52%)
คดีค้างไป	2,603	2,338	(-265)	(-10.18%)
รวม	62,455	53,422	(-9,033)	(-14.46%)
ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559				

จากรายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมประจำปี พ.ศ. 2559 แสดงจำนวนคดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรมีปริมาณคดีรับใหม่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีจำนวนทั้งสิ้น 633,211 คดี มีปริมาณคดีที่พิจารณาเสร็จไป จำนวน 588,708 คดี คงเหลือคดีค้างพิจารณาจำนวน 43,204 คดี

สถิติคดีอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร มีคดีเข้าสู่การพิจารณาทั้งสิ้น 26,711 คดี ศาลได้ทำการพิจารณาเสร็จไปจำนวน 24,373 คดี และค้างไป 2,338 คดี (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.4

จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559

ประเภทของการกำหนดโทษ	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
โทษประหาร	233	241	(+8)	(+3.43)
จำคุก	103,231	110,361	(+7130)	(+6.91)
จำคุกไม่เกิน 6 เดือน	25,467	28,388	(+2,921)	(+11.47)
จำคุกเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี	17,575	19,238	(+1,663)	(+9.46)
จำคุกเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	21,290	22,208	(+918)	(+4.31)
จำคุกเกิน 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี	15,361	16,064	(+703)	(+4.58)
จำคุกเกิน 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	11,461	11,708	(+247)	(+2.16)
จำคุกเกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	6,435	6,898	(+463)	(+7.20)
จำคุกเกิน 10 ปี ขึ้นไป	4,525	4,498	(-27)	(-0.60)
จำคุกตลอดชีวิต	1,117	1,359	(+242)	(+21.67)
ปรับ	301,757	278,900	(-22,857)	(-7.57)
ทั้งจำทั้งปรับ	53,191	58,057	(+4,866)	(+9.15)
ปรับอย่างเดียว	244,928	207,279	(-37,649)	(-15.37)
ปรับและรอการลงโทษ	3,638	11,097	(+7,459)	(+205.03)
กักขัง	1,923	1,616	(-307)	(-15.96)
ริบทรัพย์	2,583	851	(-1,732)	(-67.05)
รอการลงโทษ	303,861	268,534	(-35,327)	(-11.63)
คุมประพฤติ	153,959	139,310	(-14,649)	(-9.51)
ไม่คุมประพฤติ	149,902	129,224	(-20,678)	(-13.79)
อื่นๆ	11,018	18,556	(+7,538)	(+68.42)
รวม	724,606	676,592	(-48,014)	(-6.63)
ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559				

ในส่วนผลของคำพิพากษาซึ่งแสดงให้เห็นประมาณการ ปริมาณผู้กระทำความผิดที่เข้าสู่ระบบการลงโทษ และระบบพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำความผิด พบว่า ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนผู้ที่ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรมี คำพิพากษาคัดสินลงโทษจำนวนทั้งสิ้น 676,592 คน โดยแบ่งออกเป็น โทษประหารชีวิต จำนวน 241 คน โทษจำคุกจำนวน 110,361 คน โทษปรับจำนวน 278,900 คน โทษกักขังจำนวน 1,616 คน โทษริบทรัพย์ 851 คน และรอการลงโทษ 268,534 คน (ตารางที่ 1.4)

ตารางที่ 1.5

จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาลเยาวชนและครอบครัว
ทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559

ประเภทของการกำหนดโทษ	2558	2559	อัตราการเปลี่ยนแปลง	
จำคุก	3	296	293	97.7
ปรับ				
ปรับอย่างเดียว	1,389	634	-755	-54.4
ส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมแทนค่าปรับ	217	55	-162	-74.7
ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ	16	1	-15	-93.8
ทั้งจำทั้งปรับ	973	227	-746	-76.7
ริบทรัพย์สิน	0	41	41	0
รอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษและกำหนดเงื่อนไข คุมประพฤติ (ประมวลกฎหมายอาญา ม.56)	7,310	3,958	-3,352	-45.9
เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นการส่งตัว เด็กและเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรม (ม.142(1))	4,768	4,438	-330	-6.9
เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมประพฤติโดยกำหนดเงื่อนไข (ม.142(2))	380	244	-136	-35.8
ให้ส่งตัวไปเรือนจำหลังจากอายุครบ 24 ปี บริบูรณ์ ตาม ม.142 วรรคสอง	39	72	33	84.6
วิธีการสำหรับเด็ก ตามประมวลกฎหมายอาญา ม.74				
ว่ากล่าวตักเตือน	646	617	-29	-4.5
วางข้อกำหนดบิดามารดา	407	221	-186	-45.7
มอบเด็กให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง โดยมีเงื่อนไข คุมประพฤติ	1,696	1,325	-371	-21.9
มอบเด็กให้แก่บุคคลหรือองค์กร	74	98	24	32.4
ส่งเด็กไปยังโรงเรียน สถานฝึกและอบรม	304	337	33	10.9
อื่นๆ	2,527	2,089	-438	-17.3
รวมจำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษ ของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร	20,749	14,653	-6096	-29.4

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559

ในจำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษจำแนกตามการกำหนดโทษของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559 แยกเป็นการตัดสินคดีเด็กและเยาวชนในศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศจำนวน 14,653 คน โดยแบ่งออกเป็น ศาลพิพากษาจำคุกในเรือนจำสำหรับผู้ใหญ่ 296 คน ส่งตัวเข้ารับการฝึกอบรมยังศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในความรับผิดชอบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 4,438 คน และเป็นกรณีที่มีการคุมประพฤติซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมคุมประพฤติ จำนวน 4,202 คน แบ่งเป็น รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษและกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติ จำนวน 3,958 คน กรณีเปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมประพฤติโดยกำหนดเงื่อนไข จำนวน 244 คน และกรณีถูกส่งตัวไปเรือนจำหลังจากอายุครบ 24 ปี บริบูรณ์ จำนวน 72 คน

ในส่วนองวิธีการสำหรับเด็กที่มีอายุกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 มีจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำนวน 2,598 คน แบ่งออกเป็นการตัดสินว่ากล่าวตักเตือน จำนวน 617 คน วางข้อกำหนดบิดามารดา จำนวน 221 คน มอบเด็กให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครองโดยมีเงื่อนไขคุมประพฤติ จำนวน 1,325 คน มอบเด็กให้แก่บุคคลหรือองค์กร จำนวน 98 คน และส่งเด็กไปยังโรงเรียน สถานฝึกและอบรม จำนวน 337 คน (ตารางที่ 1.5)

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

ตารางที่ 1.6

สถิติผู้กระทำผิดซึ่งอยู่ในระบบการพัฒนาพฤตินิสัยจากสามหน่วยงาน ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ประจำปี พ.ศ. 2559

	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
จำนวนผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังในเรือนจำ				
นักโทษเด็ดขาด	248,199	240,034	(-8,165)	(-3.29%)
ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา	29,451	25,867	(-3,584)	(-12.17%)
ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการไต่สวนหรือพิจารณาคดี	11,524	10,544	(-980)	(-8.50%)
ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างสอบสวน	18,888	23,130	(+4,242)	(+22.46%)
เยาวชนที่ถูกฝากขัง	172	174	(+2)	(+1.16%)
ผู้ถูกกักกัน	12	13	(+1)	(+8.33%)
ผู้ถูกกักขัง	2,153	1,106	(-1,047)	(-48.63%)
รวม	310,399	300,868	(-9,531)	(-3.07%)
จำนวนเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจทั่วประเทศ				
	30,528	27,246	(-3,282)	(-10.75%)
จำนวนเด็กฯ ที่ศาลสั่งให้เข้าศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน				
	5,884	4,949	(-935)	(-15.89%)
จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติ				
ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่	160,171	144,796	(-15,375)	(-9.60%)
ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นเด็กและเยาวชน	13,457	8,540	(-4,917)	(-36.54%)
รวม	173,628	153,336	-20,292	(-11.69)
จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ				
การพักการลงโทษ	13,669	11,891	(-1,778)	(-13.01%)
การลดวันต้องโทษ	17,114	29,630	(+12,516)	(+73.13%)
รวม	30,783	41,521	(+10,738)	(+34.88%)

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560 / กรมราชทัณฑ์ ข้อมูล ณ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 / กรมพินิจฯ ศูนย์ปฏิบัติการกรม ข้อมูลสถานพินิจฯ ระบบงานคดีอาญาฯ (CM) ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2559

รายงานฉบับนี้ยังได้รวบรวมสถิติผู้กระทำผิดซึ่งอยู่ในระบบการพัฒนาพฤตินิสัยจากสามหน่วยงาน ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังซึ่งสามารถแยกพิจารณาขั้นตอนและมาตรการในการควบคุมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่ การรับตัวผู้ต้องขัง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในขณะที่อยู่ในเรือนจำ การปล่อยตัวผู้ต้องขังซึ่งให้หมายความรวมถึงในกรณีที่ผู้ต้องขังเสียชีวิต กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งมีภารกิจคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน ผู้เยาว์และครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกและมาตรการอื่นๆ ดำเนินการด้านคดี ด้านการป้องกัน บำบัด แก้ไข พื้นฟู พัฒนาและสงเคราะห์ติดตามประเมินผลเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม รวมถึงจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาล และกรมคุมประพฤติมีหน้าที่ความรับผิดชอบการคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ การคุมประพฤติได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกและการคุมประพฤติเด็กและเยาวชน

จากข้อมูลผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังในเรือนจำสำรวจปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า มีจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังในเรือนจำทั่วประเทศจำนวน 300,868 คน มีประเภทผู้ต้องขังที่อยู่มากในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 3.07 โดยจำนวนนี้เป็นนักโทษเด็ดขาดจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 3.29 ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาลดลงคิดเป็นร้อยละ 12.17 ผู้ต้องขังระหว่างไต่สวนหรือพิจารณาลดลงคิดเป็นร้อยละ 8.5 และผู้ถูกกักขังลดลงคิดเป็นร้อยละ 48.63 ประเภทผู้ต้องขังที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 22.46 ส่วนของประเภทผู้ต้องขังซึ่งเป็นเยาวชนที่ถูกฝากขังในเรือนจำและผู้ถูกกักกันมีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.16 และ ร้อยละ 8.33 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังในเรือนจำมีอัตราการลดลงเพราะกระทรวงยุติธรรมผลักดันนโยบายเชิงรุกด้านกองทุนยุติธรรม ในการช่วยเหลือการประกันตัวผู้ต้องขังมีแนวโน้มประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น

ในส่วนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า หากพิจารณาจากยอดสะสมสถิติเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2559 เด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจฯ ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 10.75 จำนวนเด็กและเยาวชนที่ศาลสั่งให้เข้าศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 15.89 แสดงให้เห็นว่า ศาลอาจใช้หรือกำหนดวิธีการอื่นสำหรับเด็ก หรือวิธีการหันเหคดีเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการส่งฟ้องต่อศาล เพื่อไม่ต้องรับโทษกรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดที่ไม่รุนแรง ถึงแม้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ศาลจะมีคำสั่งให้อยู่ในศูนย์ฝึกฯ ภายหลังที่ได้รับการปล่อยตัวเพราะคดีสิ้นสุดแล้วสามารถที่จะไปสมัครงานหรือสอบเข้ารับราชการได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เพราะจะไม่มีกระบวนการประวัติการทำผิดแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากกรมคุมประพฤติ พบว่า จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติเป็นผู้ใหญ่ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 9.60 ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นเด็กและเยาวชนลดลงจากปีก่อนหน้าเช่นกันคิดเป็นร้อยละ 36.54 จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติที่ได้รับการพักการลงโทษลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 13.01 และจำนวนผู้ที่ได้รับการลดวันต้องโทษกลับเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 73.13 แสดงให้เห็นถึงผู้กระทำผิดถูกศาลสั่งคุมประพฤติน้อยลงหรือมีผู้ที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานที่ต้องรับโทษหนักกว่าเดิมซึ่งบุคคลกลุ่มดังกล่าวไม่ใช่ผู้ป่วย แต่เป็นอาชญากรด้านยาเสพติดหรือเป็นผู้ค้ารายใหญ่ในคดียาเสพติด (ตารางที่ 1.6)

แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญภาพรวมสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม ทั่วประเทศ

เป็นที่น่าสังเกตว่าในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นตำรวจลดลง โดยมีการรับแจ้งคดีลดลงเหลือ 707,936 คดี จาก 770,847 คดี ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีจำนวนคดีที่รับแจ้งลดลงอย่างต่อเนื่อง เฉพาะคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยมีจำนวน 606,203 คดี ลดลงมาจาก 658,706 คดี ในปี พ.ศ. 2558 มีความเป็นไปได้ว่ามาจากมาตรการหรือนโยบายการบริหารที่เน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ของทางภาครัฐ โดยจำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์ต่างมีจำนวนลดลง รวมถึงช่องทางในการไกล่เกลี่ยคดีต่างๆ ที่มีมากขึ้น

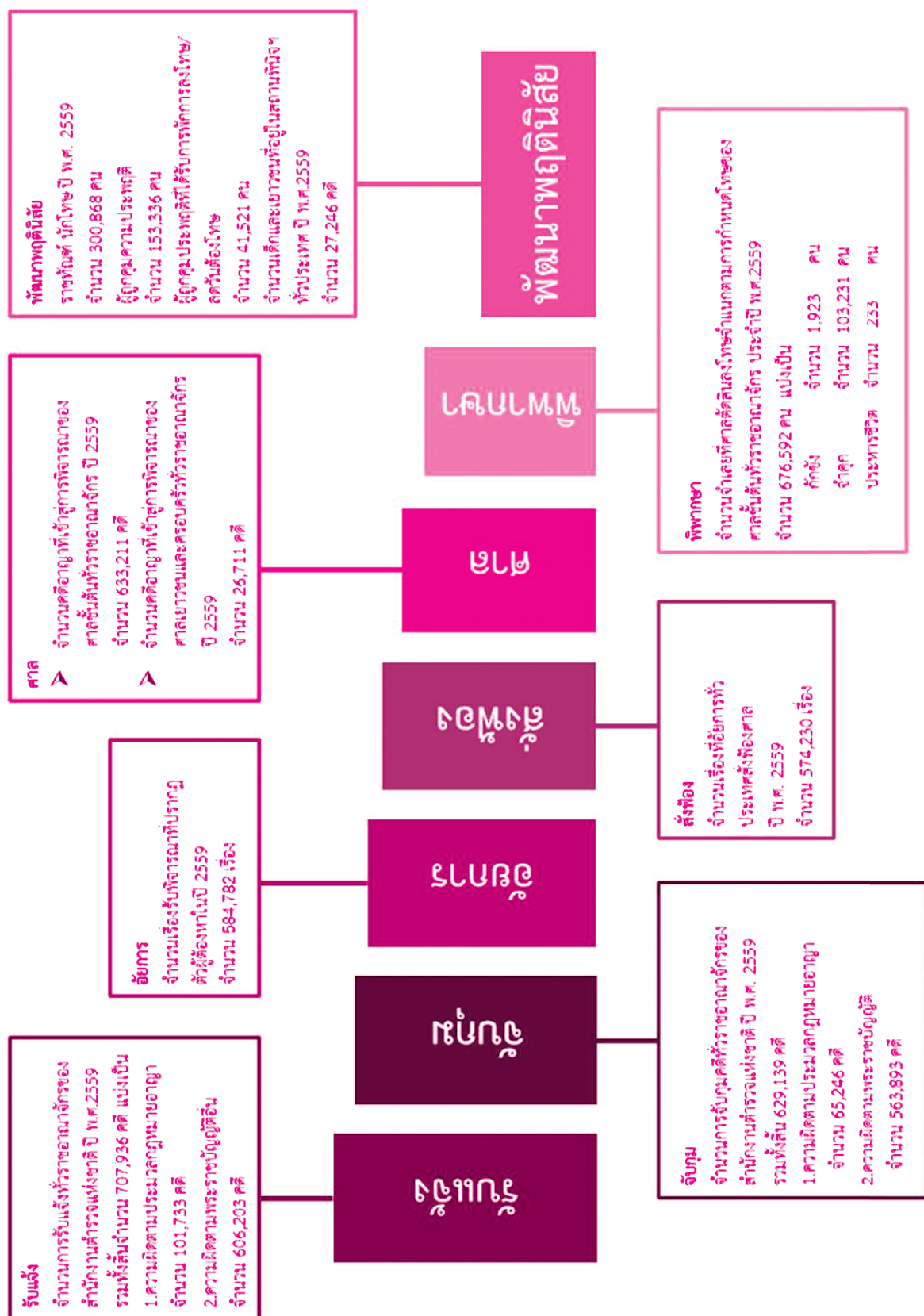
เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนคดีบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา คดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องเปรียบเทียบกับคดีสั่งไม่ฟ้อง ปี พ.ศ. 2558 เปรียบเทียบ ปี พ.ศ. 2559 ในคดีสำคัญ พบว่า ประเภทคดีทั้งหมดที่อัยการสั่งฟ้องในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 574,230 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 586,491 เรื่อง ลดลงกว่าปีก่อนหน้าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 2.09 ส่วนคดีที่อัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 3,083 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 2,794 เรื่อง เห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2559 อัยการสั่งไม่ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 10.34 เป็นไปได้ว่าอาจมีการไกล่เกลี่ยคดีหรือหันเหคดีออกจากการสั่งฟ้องศาล เพื่อลดภาระการดำเนินคดีและอำนวยความสะดวกความยุ่งยากให้แก่ประชาชน

ในส่วนคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรมีคดีที่เข้าสู่การพิจารณาและพิจารณาคดีเสร็จไปใน ปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 92.97 โดยคดีมากกว่าร้อยละ 80 เป็นคดีที่ศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี โดยประเภทคดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลเป็นอันดับสูงสุด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องต่อศาลเช่นกัน เมื่อพิจารณาคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลสูงสุด 5 อันดับ พบว่า ส่วนใหญ่คดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลจะเป็นความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประกอบด้วย คดียาเสพติด คดีจราจรทางบก คดีการพนัน คดีอาวุธปืนฯ คดีคนเข้าเมือง ตามลำดับ โดยคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คดีอาวุธปืนฯ คดีคนเข้าเมือง มีจำนวนเพิ่มขึ้นและยังมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น

เมื่อพิจารณาสถิติคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่ศาลดำเนินคดีเสร็จไปจำแนกตามรายละเอียดของคดีเสร็จไปทุกฐาน พบว่า คดีที่ศาลพิจารณาเสร็จไปทั้งหมดในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 7.52 ซึ่งลดลงไปกว่า 1,983 คดี ทำให้คดีที่จำแนกตามรายละเอียดคดีเสร็จไปหลายฐานสถิติตัวเลขลดลงตามไปด้วย เช่น คดีเสร็จไปโดยศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีลดลงคิดเป็นร้อยละ 31.71 ศาลพิพากษาให้จำเลยชนะคดีลดลงคิดเป็นร้อยละ 36.43 คดีที่ยอมความกันได้ลดลงคิดเป็นร้อยละ 55.56 ถอนฟ้องสถิติลดลงคิดเป็นร้อยละ 15.25 และคดีเสร็จไปโดยเหตุอื่นลดลงคิดเป็นร้อยละ 9.44 ข้อค้นพบที่ได้จากสถิติคดีอาญาเด็กและเยาวชน อีกประการหนึ่ง คือ คดีที่เสร็จไปโดยศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความมีสถิติที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 54.72 ศาลจำหน่ายคดียุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษาสถิติเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 57.64 และศาลมีคำพิพากษาจำหน่ายคดีด้วยเหตุอื่นๆ ลดลงคิดเป็นร้อยละ 41.19 จากรายงานสถิติคดีสามารถวิเคราะห์สถิติคดีที่เสร็จไปโดยศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งจำหน่ายคดีเพิ่ม

สูงขึ้นได้ว่า กรณีเป็นความผิดอันยอมความได้แล้วศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ในระหว่างการพิจารณาผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์หรือประนีประนอมยอมความ ไม่ประสงค์ดำเนินคดีกับจำเลยอีกต่อไป โดยผู้เสียหายจะถอนคำร้องทุกข์ หรือยอมความต่อพนักงานสอบสวน หรือต่อศาลก็ได้ ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับไป ส่วนกรณีศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความเพราะเหตุอื่นก็คงปฏิบัติเหมือนคดีอาญาทั่วไป ซึ่งต่อไปหากเป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วแต่เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว คดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์ ฎีกา ผู้เสียหายมีสิทธิถอนฟ้องได้

บทที่ 2

สถานการณ์อาชญากรรม

สถานการณ์อาชญากรรมของประเทศไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่หลากหลาย ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นไปในการสร้างเสริมสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น การแข่งขันทางการค้าและบริการของภาคเอกชน และความก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเกิดเหตุอาชญากรรมในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้การบริหารงานยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ ข้อมูลสถิติอาชญากรรมที่มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดนโยบายต่างๆ ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และองค์กรในภาคส่วนต่างๆ ที่มีเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในบทนี้เป็นความพยายามแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางของสถานการณ์อาชญากรรม ในปี พ.ศ. 2559 โดยวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมในปีนี้เป็นเปรียบเทียบย้อนหลังกับสถานการณ์ของปีก่อนหน้า เพื่อระบุปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและคาดการณ์สภาพอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้น โดยอาศัยข้อมูลสถิติจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ ซึ่งข้อมูลจะแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดพื้นฐานทั่วไป และกลุ่มคดีความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาหรือคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดพฤติการณ์ที่เป็นความผิดและโทษทางอาญาเพื่อบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตาม รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลอาชญากรรมที่น่าสนใจแยกเป็นรายพื้นที่ในระดับจังหวัด เพื่อแสดงแนวโน้มอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายในประเทศได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

ส่วนที่ 1 คดีตามประมวลกฎหมายอาญา

ตารางที่ 2.1

จำนวนรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2559

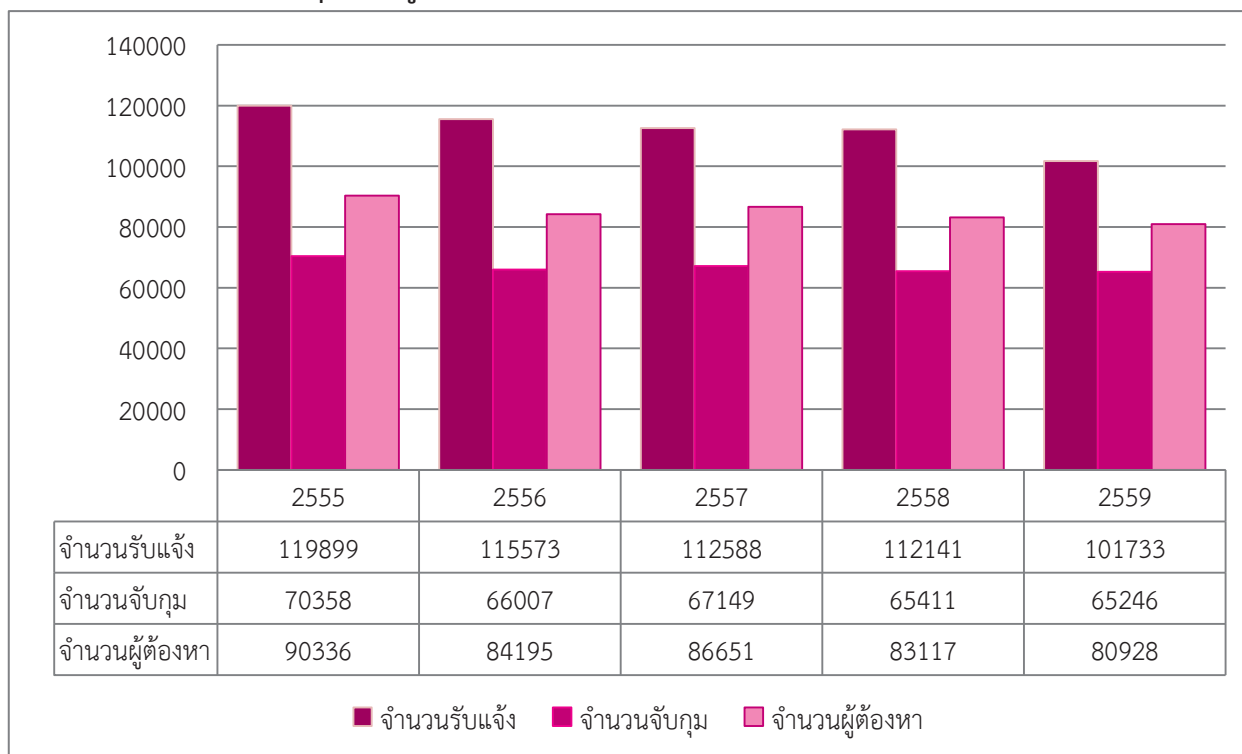
	2558	2559	อัตราการเปลี่ยนแปลง	
จำนวนคดีที่รับแจ้ง	112,141	101,733	-10,408	-9.3%
จำนวนคดีที่จับกุมได้	65,411(58.3%)	65,246(64.1%)	-165	-0.3%
จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้	83,117	80,928	-2189	-2.6%
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ				

ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้รับแจ้งทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 101,733 คดี ซึ่งลดลงจากปีที่แล้ว 10,408 คดี คิดเป็นร้อยละ 9.3 ในส่วนของคดีที่จับกุมได้อยู่ที่ 65,246 คดี ลดลงจากปีที่แล้วเล็กน้อยเพียง 165 คดี คิดเป็นร้อยละ 0.3 โดยสามารถจับกุมได้ถึงร้อยละ 64.1 คดี จากจำนวนคดีที่รับแจ้งทั้งหมด โดยมีสัดส่วนการจับกุมมากขึ้นกว่าปีก่อนหน้าที่สามารถจับได้ ร้อยละ 58.3 จากคดีที่รับแจ้งทั้งหมด ในส่วนของผู้ต้องหาที่จับกุมได้นั้นอยู่ที่จำนวน 80,928 คน มีสัดส่วนลดลง 2,189 คน จากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 2.6 (ตารางที่ 2.1)

การรับแจ้ง

แผนภาพที่ 2.1

จำนวนการรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหา ปี พ.ศ. 2555 – 2559

เมื่อดูจากสถิติย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559 แล้ว พบว่า สถิติจำนวนการรับแจ้งคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันสัดส่วนของคดีที่จับกุมได้เพิ่มมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2559 สามารถจับกุมได้ถึงร้อยละ 64.1 ของคดีที่มีการรับแจ้งทั้งหมด อย่างไรก็ตาม สถิติการรับแจ้งคดีตามประมวลกฎหมายอาญา ขึ้นอยู่กับนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และดุลยพินิจในการรับคดีของพนักงานสอบสวนโดยเฉพาะการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจนอกสายงานสอบสวน เข้ามาเป็นพนักงานสอบสวน จึงส่งผลให้พนักงานสอบสวนผู้เข้าเวร ขาดความรู้ด้านข้อกฎหมาย ความชำนาญ และประสบการณ์ในการทำคดี (แผนภาพที่ 2.1)

ตารางที่ 2.2

คดีอาญารายข้อหาที่มีการรับแจ้งสูงสุด 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2559

กลุ่มข้อหา	จำนวนคดีรับแจ้ง
ลักทรัพย์	33,042
ความผิดต่อร่างกาย	11,379
ฉ้อโกง	9,158
ยักยอก	9,115
ความผิดเกี่ยวกับหลอกลวง	6,775
บุกรุก	5,195
ความผิดต่อชีวิต	5,027
ทำให้เสียทรัพย์	3,523
หมิ่นประมาท	3,364
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	2,448
กระทำอนาจาร	1,486
วิ่งราวทรัพย์	1,367
กระทำชำเรา	1,347
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	1,287
ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	1,062
ข่มขืน	956
ชิงทรัพย์	866
พรากผู้เยาว์	865
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน (พรากเด็กอายุยังไม่เกิน 13 ปี)	664 527

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในปี พ.ศ. 2559 มีคดีที่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้รับการรับแจ้งในระบบสารสนเทศคดีอาญา ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น 101,733 คดี โดยคดีที่ได้รับการรับแจ้งมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. คดีลักทรัพย์ ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนทั้งสิ้น 33,042 คดี โดยข้อหาคดีอาญาที่ได้รับการรับแจ้งสูงสุดคือ ข้อหาลักทรัพย์ (ม.334) จำนวน 10,532 คดี ข้อหาลักทรัพย์ในเวลากลางคืน จำนวน 8,404 คดี รองลงมาเป็นข้อหาลักทรัพย์รถจักรยานยนต์ จำนวน 3,849 คดี ข้อหาลักทรัพย์ในเคหสถาน (ม.335(8)) จำนวน 3,088 คดี และข้อหาลักทรัพย์นายจ้าง (ม.335(11)) จำนวน 1,853 คดี ตามลำดับ

2. คดีความผิดต่อร่างกาย ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนทั้งสิ้น 11,379 คดี โดยมีข้อหาคดีอาญาที่ได้รับแจ้งสูงสุด คือ ข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ (ม.295-296) จำนวน 8,597 คดี รองลงมา เป็นข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นรับอันตรายสาหัส (ม.297-298) จำนวน 1,675 คดี ข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นถึงแก่ความตาย (ม.290) จำนวน 505 คดี และข้อหาทำร้ายร่างกายได้รับอันตรายสาหัส กระทำแก่บุพการี, เจ้าพนักงาน จำนวน 180 คดี

3. คดีฉ้อโกง ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนทั้งสิ้น 9,158 คดี โดยมีข้อหาคดีอาญาที่ได้รับแจ้งสูงสุด คือ ข้อหาฉ้อโกงทรัพย์ (ม.341-342) จำนวน 8,323 คดี รองลงมา เป็นข้อหาฉ้อโกงประชาชน (ม.343) จำนวน 349 คดี และแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน (คดีเกี่ยวกับภาษี) (ม.137) จำนวน 122 คดี ตามลำดับ

4. คดียักยอก ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีการรับแจ้งทั้งสิ้น 9,115 คดี

5. คดีความผิดเกี่ยวกับลหุโทษ มีจำนวนทั้งสิ้น 6,775 คดี โดยมีข้อหาทำร้ายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ จำนวน 1,797 คดี รองลงมา เป็นข้อหาพกอาวุธไปในเมือง จำนวน 1,424 คดี ข้อหาความผิดเกี่ยวกับลหุโทษ (ม.367-398) จำนวน 1,108 คดี ข้อหาดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า จำนวน 507 คดี และข้อหาทำให้เกิดความกลัวโดยขู่เชิญ จำนวน 386 คดี (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.3

จำนวนการรับแจ้งคดีอาญารายข้อหา ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559

กลุ่มข้อหา	ปี				
	2555	2556	2557	2558	2559
ลักทรัพย์	45,559	44,092	39,556	39,371	33,042
ความผิดต่อร่างกาย	13,658	12,449	12,735	13,677	11,379
ฉ้อโกง	7,617	7,883	8,446	7,942	9,158
ยักยอก	10,099	10,103	10,330	8,578	9,115
ความผิดเกี่ยวกับลหุโทษ	4,206	4,668	6,170	8,144	6,775
บุกรุก	5,971	5,539	5,142	5,428	5,195
ความผิดต่อชีวิต	8,212	7,663	7,097	6,337	5,027
ทำให้เสียทรัพย์	3,025	2,934	3,677	3,593	3,523
หมิ่นประมาท	2,465	2,236	2,376	3,159	3,364
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	1,835	1,625	1,581	1,682	2,448
กระทำอนาจาร	1,339	1,226	1,220	1,336	1,486
วิงวาททรัพย์	2,060	2,290	2,103	2,040	1,367
กระทำชำเรา	1,596	1,498	1,498	1,295	1,347
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	1,432	1,553	1,255	1,475	1,287
ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	1,052	1,020	1,124	843	1,062
ข่มขืน	2,010	1,688	1,545	1,412	956
ชิงทรัพย์	1,117	1,308	1,052	1,139	866
พรากผู้เยาว์	1,857	1,737	1,456	1,232	865
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน	494	644	473	592	664
(พรากเด็กอายุยังไม่เกิน 13 ปี)	190	147	192	304	527
ความผิดต่อเสรีภาพ	389	309	328	309	319
รับของโจร	197	194	215	216	309
ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	743	140	266	129	302
โกงเจ้าหนี้	180	187	167	202	238
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	174	152	523	97	221
ความผิดเกี่ยวกับการค้า	1,280	1,297	1,045	748	219
กรรโชกทรัพย์	243	201	221	210	205
ปล้นทรัพย์	426	359	393	360	196
ความผิดเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามก	334	300	233	141	89
อื่นๆ	16	13	22	43	49
ความผิดเกี่ยวกับศาสนา	33	22	52	46	46
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	17	19	14	13	26

ตารางที่ 2.3

จำนวนการรับแจ้งคดีอาญารายข้อหา ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559

กลุ่มข้อหา	ปี				
	2555	2556	2557	2558	2559
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน	41	47	47	21	24
ทอดทิ้งเด็กคนเจ็บป่วยหรือคนชรา	8	11	7	7	18
เรียกค่าไถ่	10	12	21	5	6
ทำให้แท้งลูก	11	4	3	8	6
ความผิดเกี่ยวกับศพ	0	0	0	2	5
เปิดเผยความลับ	3	2	2	5	2
พาคนส่งนอกราชอาณาจักร	0	1	1	0	0
รวมทั้งหมด	119,899	115,573	112,588	112,141	101,733

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จากผลสถิติการรับแจ้งคดีอาญารายข้อหาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า มียอดรวมการรับแจ้งลดลงในคดีที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง เช่น คดีลักทรัพย์ คดีความผิดต่อชีวิต และคดีข่มขืน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัจจัยในปัจจุบัน เช่น มาตรการหรือนโยบายต่างๆ ในการป้องกันเหตุอาชญากรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความตื่นตัวต่อภัยอาชญากรรมในสังคมที่เพิ่มมากขึ้น สังคมออนไลน์ที่มีความรวดเร็วและเข้าถึงประชาชนได้อย่างเป็นวงกว้าง

เมื่อนำจำนวนคดีของ 5 อันดับแรกในปี พ.ศ. 2559 มาเปรียบเทียบกับ 5 อันดับแรกของคดีที่มีการรับแจ้งในปี พ.ศ. 2558 พบว่า 5 อันดับแรกของคดีที่มีการรับแจ้งสูงสุดนั้นยังคงเป็นคดีเช่นเดิมจากปี พ.ศ. 2558 โดยคดีลักทรัพย์ยังคงมีสถิติการรับแจ้งสูงที่สุด รองลงมา เป็นคดีความผิดต่อร่างกาย ในส่วนคดีฉ้อโกงในปี พ.ศ. 2559 นั้น มีสถิติการรับแจ้งคดีสูงขึ้นอยู่ในอันดับที่ 3 ตามมาด้วยคดีข่มขืนและคดีความผิดเกี่ยวกับลหุโทษ เป็นที่น่าสนใจว่าจำนวนการรับแจ้งคดีฉ้อโกงสูงขึ้นจากปีก่อนหน้าถึง 1,216 คดี และคดีข่มขืนมีสถิติเพิ่มขึ้น จำนวน 537 คดี ในขณะที่อีก 3 คดี มีจำนวนสถิติการรับแจ้งที่ลดลง

จากสถิติคดี สะท้อนให้เห็นว่าคดีลักทรัพย์ยังคงเป็นปัญหาสำคัญยิ่ง เพราะเป็นคดีที่เกิดขึ้นสูงสุดในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ดังนั้น นโยบาย และทิศทางการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ จำเป็นต้องปรับทิศทางการทำงานเชิงรุกในการป้องกันให้มากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 2.3)

การจับกุม

ตารางที่ 2.4

กลุ่มข้อหาที่สามารถจับกุมได้สูงสุด 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2559

กลุ่มข้อหา	การรับแจ้ง	การจับกุม	ร้อยละ
ลักทรัพย์	33,042	18,898	57.19
ความผิดต่อร่างกาย	11,379	8,974	78.86
ความผิดเกี่ยวกับลหุโทษ	6,775	5,809	85.74
ยักยอก	9,115	5,021	55.09
ฉ้อโกง	9,158	4,461	48.71
ความผิดต่อชีวิต	5,027	3,748	74.56
บุกรุก	5,195	3,577	68.85
ทำให้เสียทรัพย์	3,523	2,597	73.72
หมิ่นประมาท	3,364	1,889	56.15
กระทำอนาจาร	1,486	1,135	76.38
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	2,448	1,124	45.92
กระทำชำเรา	1,347	1,091	80.99
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	1,287	1,033	80.26
วิ่งราวทรัพย์	1,367	1,010	73.88
ข่มขืน	956	738	77.2
ชิงทรัพย์	866	675	77.94
ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	1,062	603	56.78
พรากรผู้เยาว์	865	594	68.67
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน	664	445	67.02
ปล้นทรัพย์	196	151	77.04

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จำนวนคดีที่รับแจ้งและจำนวนคดีที่สามารถจับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2559 มีสถิติคดีตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้รับการรับแจ้งในระบบสารสนเทศคดีอาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวนทั้งสิ้น 101,733 คดี โดยสามารถดำเนินการจับกุมได้จำนวนทั้งสิ้น 65,246 คดี คิดเป็นร้อยละ 64.1 ของคดีที่ได้รับแจ้งทั้งหมด โดยกลุ่มข้อหาที่สามารถดำเนินการจับกุมได้สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. คดีลักทรัพย์ ในปี พ.ศ. 2559 มีสถิติการรับแจ้ง จำนวนทั้งสิ้น 33,042 คดี มีคดีที่สามารถจับกุมได้จำนวนทั้งสิ้น 18,898 คดี คิดเป็นร้อยละ 57.19 ของการรับแจ้งทั้งหมด โดยข้อหาที่มีจำนวนคดีที่สามารถ

จับกุมได้มากที่สุด คือ ข้อหาลักทรัพย์ตาม (ม.334) จำนวน 6,355 คดี รองลงมา เป็นข้อหาลักทรัพย์ในเวลากลางคืน จำนวน 4,784 คดี และข้อหาลักทรัพย์ในเคหสถานตาม (ม.335(8)) จำนวน 1,858 คดี ตามลำดับ

2. คดีความผิดต่อร่างกาย ในปี พ.ศ. 2559 มีสถิติการรับแจ้งจำนวนทั้งสิ้น 11,379 คดี มีคดีที่สามารถจับกุมได้ จำนวนทั้งสิ้น 8,974 คดี คิดเป็นร้อยละ 78.86 ของการรับแจ้งทั้งหมด โดยข้อหาที่มีจำนวนคดีที่สามารถจับกุมได้มากที่สุด คือ ทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม (ม.295-296) จำนวน 6,689 คดี รองลงมา เป็นข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับอันตรายสาหัส ตาม (ม.297-298) จำนวนคดี 1,376 คดี และข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตาม (ม.290) จำนวน 438 คดี ตามลำดับ

3. คดีความผิดลหุโทษ ในปี พ.ศ. 2559 มีสถิติการรับแจ้ง จำนวนทั้งสิ้น 6,775 คดี มีคดีที่สามารถจับกุมได้ จำนวนทั้งสิ้น 5,809 คดี คิดเป็นร้อยละ 85.74 ของการรับแจ้งทั้งหมด โดยข้อหาที่มีจำนวนคดีที่สามารถจับกุมได้มากที่สุด คือ ข้อหาทำร้ายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ จำนวน 1,562 คดี รองลงมา เป็นข้อหาพกพาอาวุธไปในเมือง จำนวน 1,335 คดี และข้อหาความผิดเกี่ยวกับลหุโทษตาม (ม.367-398) จำนวน 1,001 คดี ตามลำดับ

4. คดียักยอก ในปี พ.ศ. 2559 มีสถิติการรับแจ้ง จำนวนทั้งสิ้น 9,115 คดี มีคดีที่สามารถจับกุมได้ จำนวนทั้งสิ้น 5,021 คดี คิดเป็นร้อยละ 55.09 ของการรับแจ้งทั้งหมด

5. คดีฉ้อโกง ในปี พ.ศ.2559 มีสถิติการรับแจ้ง จำนวนทั้งสิ้น 9,158 คดี มีคดีที่สามารถจับกุมได้ จำนวนทั้งสิ้น 5,809 คดี คิดเป็นร้อยละ 85.74 ของการรับแจ้งทั้งหมด โดยข้อหาที่มีจำนวนคดีสามารถจับกุมได้มากที่สุด คือ ข้อหาฉ้อโกงทรัพย์ตาม (ม.341-342) จำนวน 3,997 คดี รองลงมา เป็นข้อหาฉ้อโกงประชาชนตาม (ม.343) จำนวน 207 คดี และข้อหาแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน (คดีเกี่ยวกับภาษี) ตาม (ม.137) จำนวน 64 คดี (ตารางที่ 2.4)

ตารางที่ 2.5

ร้อยละการจับกุม แบ่งตามข้อหาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 – 2559

กลุ่มข้อหา	ปี					
	2554	2555	2556	2557	2558	2559
เรียกค่าไถ่	88.9	80.0	91.7	90.5	80.0	100.0
ทำให้แท้งลูก	57.1	54.5	75.0	66.7	62.5	100.0
เปิดเผยความลับ	0.0	0.0	0.0	50.0	40.0	100.0
ความผิดเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามก	82.2	92.8	97.0	97.9	94.3	96.6
ความผิดเกี่ยวกับลหุโทษ	77.3	79.5	80.1	85.0	82.0	85.7
ความผิดเกี่ยวกับศาสนา	90.0	87.9	72.7	92.3	78.3	84.8
รับของโจร	83.0	81.2	74.2	81.9	82.4	83.2
กระทำชำเรา	78.0	74.7	75.6	75.5	74.3	81.0
ความผิดเกี่ยวกับการค้า	87.4	84.5	85.7	93.7	88.1	80.4
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	69.6	70.9	73.2	74.7	81.7	80.3
ความผิดเกี่ยวกับศพ	0.0	0.0	0.0	0.0	50.0	80.0
ความผิดต่อร่างกาย	74.5	71.1	69.7	72.3	73.3	78.9
ชิงทรัพย์	78.0	74.0	72.9	72.8	73.7	77.9
ข่มขืน	73.9	71.4	73.3	71.3	71.2	77.2
ปล้นทรัพย์	81.1	80.0	78.6	77.6	78.3	77.0
กระทำอนาจาร	69.9	71.8	70.1	67.7	71.3	76.4
ความผิดต่อชีวิต	64.5	66.7	66.1	67.0	69.8	74.6
วิงวอนทรัพย์	73.7	72.4	67.1	67.9	64.0	73.9
ทำให้เสียทรัพย์	67.7	65.1	63.8	72.5	69.9	73.7
บุกรุก	69.7	65.6	64.3	66.3	65.1	68.9
พรากผู้เยาว์	69.4	69.1	65.1	66.1	64.0	68.7
(พรากเด็กอายุยังไม่เกิน 13 ปี)	75.3	76.3	70.1	64.1	60.9	68.7
กรรโชกทรัพย์	67.6	67.5	67.2	69.7	73.8	68.3
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตราย- ต่อประชาชน	63.0	61.1	56.5	59.6	68.9	67.0
ความผิดต่อเสรีภาพ	59.9	60.9	57.3	55.8	56.0	65.8
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	57.1	70.6	73.7	57.1	38.5	65.4
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน	87.5	82.9	53.2	72.3	81.0	62.5

ตารางที่ 2.5

ร้อยละการจับกุม แบ่งตามข้อหาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 – 2559

กลุ่มข้อหา	ปี					
	2554	2555	2556	2557	2558	2559
อื่นๆ	51.7	37.5	38.5	59.1	65.1	59.2
ลักทรัพย์	52.3	50.8	48.4	51.3	47.6	57.2
ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	56.1	48.7	49.0	42.6	47.6	56.8
หมิ่นประมาท	52.4	48.4	45.9	46.5	49.3	56.2
ยักยอก	52.9	49.4	48.4	50.4	47.4	55.1
ฉ้อโกง	51.1	51.2	47.8	47.6	41.1	48.7
โกงเจ้าหนี้	46.3	50.0	46.5	50.3	43.6	48.3
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	59.5	53.2	45.4	52.6	44.8	45.9
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	27.3	25.3	19.7	7.8	35.1	44.8
ทอดทิ้งเด็กคนเจ็บป่วยหรือคนชรา	0.0	62.5	36.4	28.6	28.6	38.9
ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	3.7	3.0	30.0	30.5	20.2	34.1
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
รวมทั้งหมด	59.0	59.3	57.7	60.4	60.6	64.1

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนร้อยละการจับกุมเปรียบเทียบกับคดีที่ได้รับแจ้ง พบว่า คดีที่สัดส่วนการจับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2559 สูงที่สุดเป็น 5 อันดับแรก ได้แก่ เรียกค่าไถ่มีอัตราสูงถึงร้อยละ 100 ทำให้ทั้งลูก ร้อยละ 100 เปิดเผยความลับร้อยละ 100 ความผิดเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามกร้อยละ 96.6 และความผิดเกี่ยวกับลหุโทษร้อยละ 85.7 ตามลำดับ หากวิเคราะห์จากสถิติข้อมูลแล้วปัจจัยที่ทำให้ผู้กระทำความผิดเรียกค่าไถ่แล้ว อาจสันนิษฐานได้ว่าเพราะสาเหตุผู้กระทำความผิดไม่มีรายได้หรือไม่ได้ประกอบกิจการทำงานจึงหันมากระทำความผิด เพราะการเรียกค่าไถ่ คือ การให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่เรียกเอา หรือให้เพื่อแลกเปลี่ยนเสรีภาพของ ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวกักขังด้วย ส่วนสาเหตุที่ทำให้ทั้งลูกนั้นอาจมาจากความไม่พร้อมในการตั้งครอบครัวของ วัยรุ่น หรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะตั้งครรรค์โดยขาดความรู้ ขาดการตัดสินใจ การได้รับคำปรึกษาในการแก้ปัญหา ชีวิตจึงเป็นส่วนหนึ่งในปัจจัยของการทำแท้ง เป็นต้น

ในส่วนของคดีที่มีสัดส่วนการจับกมน้อยที่สุด 5 อันดับแรก ในปี พ.ศ. 2559 ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับ ความมั่นคงร้อยละ 34.1 ทอดทิ้งเด็กคนเจ็บป่วยหรือคนชราร้อยละ 38.9 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ร้อยละ 44.8 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงร้อยละ 45.9 โกงเจ้าหนี้ร้อยละ 48.3 (ตารางที่ 2.5)

ตารางที่ 2.6

เปรียบเทียบจำนวนผู้กระทำผิดที่สามารถดำเนินการจับกุมได้แบ่งตามเพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559

เพศ	2555	2556	2557	2558	2559
ชาย	74,575	68,295	69,268	66,201	57,487
ผู้ใหญ่ชาย	57,713	52,255	53,182	51,768	46,855
เด็กชาย	16,862	16,040	16,086	14,433	10,632
หญิง	14,279	14,057	15,080	19,880	14,909
ผู้ใหญ่หญิง	12,634	12,428	13,415	12,655	13,431
เด็กหญิง	1,645	1,629	1,665	1,225	1,478
ไม่ระบุ	1,482	1,843	2,303	3,036	8,532
รวม	90,336	84,195	86,651	83,117	80,928

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาจากเพศและอายุของผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2559 สามารถจับกุมผู้ต้องหาได้จำนวนรวมทั้งหมด 80,928 คน พบว่า ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมได้เป็น เพศชาย 57,487 คน แบ่งเป็นผู้ใหญ่ชายจำนวน 46,855 คน และเด็กชาย 10,632 คน เพศหญิง 14,909 คน แบ่งเป็นผู้ใหญ่เพศหญิง จำนวน 13,431 คน เด็กหญิง จำนวน 1,478 คน โดยมีไม่ระบุเพศ (มีการบันทึกข้อมูลว่ามีการจับกุมแต่ไม่ได้ลงรายละเอียดเพศของผู้ต้องหาในฐานระบบข้อมูล) จำนวน 8,532 คน

จากผลการจับกุมทั้งหมด สามารถจับกุมผู้ต้องหาเพศชายคิดเป็นร้อยละ 71.0 ของจำนวนผู้ต้องหาทั้งหมด แบ่งเป็นผู้ใหญ่ชายร้อยละ 57.9 และเด็กชายร้อยละ 13.1 ส่วนผู้ต้องหาเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 18.4 ของผู้ต้องหาทั้งหมด แบ่งเป็นผู้ใหญ่หญิงร้อยละ 16.6 และเด็กหญิงร้อยละ 1.8 โดยมีจำนวนไม่ระบุเพศอยู่ที่ร้อยละ 10.5 ของผู้ต้องหาทั้งหมด (ตารางที่ 2.6)

จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ แบ่งตามเพศและข้อหา ปี พ.ศ. 2559

OFFICE OF JUSTICE AFFAIRS

ตารางที่ 2.7

จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ แบ่งตามเพศและข้อหา ปี พ.ศ. 2559

กลุ่มข้อหา	จำนวนผู้ต้องหา จับกุมได้	เพศ									
		ชาย					หญิง				
		ผู้ใหญ่ชาย	ร้อยละ	ผู้ใหญ่หญิง	ร้อยละ	เด็กชาย	ร้อยละ	เด็กหญิง	ร้อยละ	ไม่ได้ระบุเพศ	ร้อยละ
ข่มขืน	837	571	68.22	1	0.12	150	17.92	2	0.24	113	13.50
ชิงทรัพย์	877	581	66.25	21	2.39	191	21.78	4	0.46	80	9.12
พรากผู้เยาว์	640	315	49.22	12	1.88	229	35.78	4	0.63	80	12.50
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน (พราบดีกอายุยังไม่เกิน 13 ปี)	491	369	75.15	51	10.39	28	5.70	3	0.61	40	8.15
ความผิดต่อเสรีภาพ	417	202	48.44	19	4.56	143	34.29	4	0.96	49	11.75
รับของโจร	357	225	63.03	44	12.32	45	12.61	6	1.68	37	10.36
ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	372	235	63.17	49	13.17	55	14.78	5	1.34	28	7.53
โกงเจ้าหนี้	173	88	50.87	37	21.39	13	7.51	3	1.73	32	18.50
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	152	59	38.82	60	39.47	5	3.29	6	3.95	22	14.47
ความผิดเกี่ยวกับการค้า	140	99	70.71	31	22.14	4	2.86	0	0.00	6	4.29
กรรโชกทรัพย์	184	94	51.09	64	34.78	9	4.89	5	2.72	12	6.52
ปล้นทรัพย์	230	173	75.22	18	7.83	20	8.70	5	2.17	14	6.09
ความผิดเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามก อื่นๆ	421	226	53.68	17	4.04	146	34.68	1	0.24	31	7.36
	87	50	57.47	10	11.49	12	13.79	0	0.00	15	17.24
	31	24	77.42	4	12.90	2	6.45	0	0.00	1	3.23

ตารางที่ 2.7

จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ แบ่งตามเพศและข้อหา ปี พ.ศ. 2559

กลุ่มข้อหา	จำนวนผู้ต้องหา จับกุมได้	เพศ									
		ชาย					หญิง				
		ผู้ใหญ่ชาย	ร้อยละ	ผู้ใหญ่หญิง	ร้อยละ	เด็กชาย	ร้อยละ	เด็กหญิง	ร้อยละ	ไม่ได้ระบุเพศ	ร้อยละ
ความผิดเกี่ยวกับศาสนา	42	31	73.81	0	0.00	2	4.76	0	0.00	9	21.43
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	22	16	72.73	1	4.55	1	4.55	2	9.09	2	9.09
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน	44	30	68.18	6	13.64	7	15.91	0	0.00	1	2.27
ทอดทิ้งเด็กคนเจ็บป่วยหรือคนชรา	9	4	44.44	3	33.33	0	0.00	1	11.11	1	11.11
เรียกค่าไถ่	21	17	80.95	3	14.29	1	4.76	0	0.00	0	0.00
ทำให้แพ่งลูก	6	1	16.67	1	16.67	1	16.67	1	16.67	2	33.33
ความผิดเกี่ยวกับศพ	4	3	75.00	0	0.00	0	0.00	1	25.00	0	0.00
เปิดเผยความลับ	2	0	0.00	2	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	80,928	46,855	57.90	13,431	16.60	10,632	13.14	1,478	1.83	8,532	10.54
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ											

จากข้อมูลสถิติผู้ต้องหาแบ่งตามเพศและข้อหาที่จับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2559 พบว่า คดีอาญาผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ชายกระทำผิดมากที่สุด ได้แก่ คดีลักทรัพย์ คดีความผิดต่อร่างกาย และคดีความผิดต่อชีวิต คดีอาญาผู้ต้องหาที่เป็นเด็กชายกระทำผิดมากที่สุด ได้แก่ คดีลักทรัพย์ คดีความผิดต่อร่างกาย และความผิดเกี่ยวกับลหุโทษ

ในส่วนคดีอาญาผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่หญิงกระทำผิดมากที่สุด ได้แก่ คดีลักทรัพย์ คดีฉ้อโกง และ คดียักยอก คดีอาญาผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหญิงกระทำผิดมากที่สุด ได้แก่ คดีลักทรัพย์ คดีความผิดต่อร่างกาย และความผิดเกี่ยวกับลหุโทษ ตามลำดับ (ตารางที่ 2.7)

ส่วนที่ 2 คดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

ตารางที่ 2.8

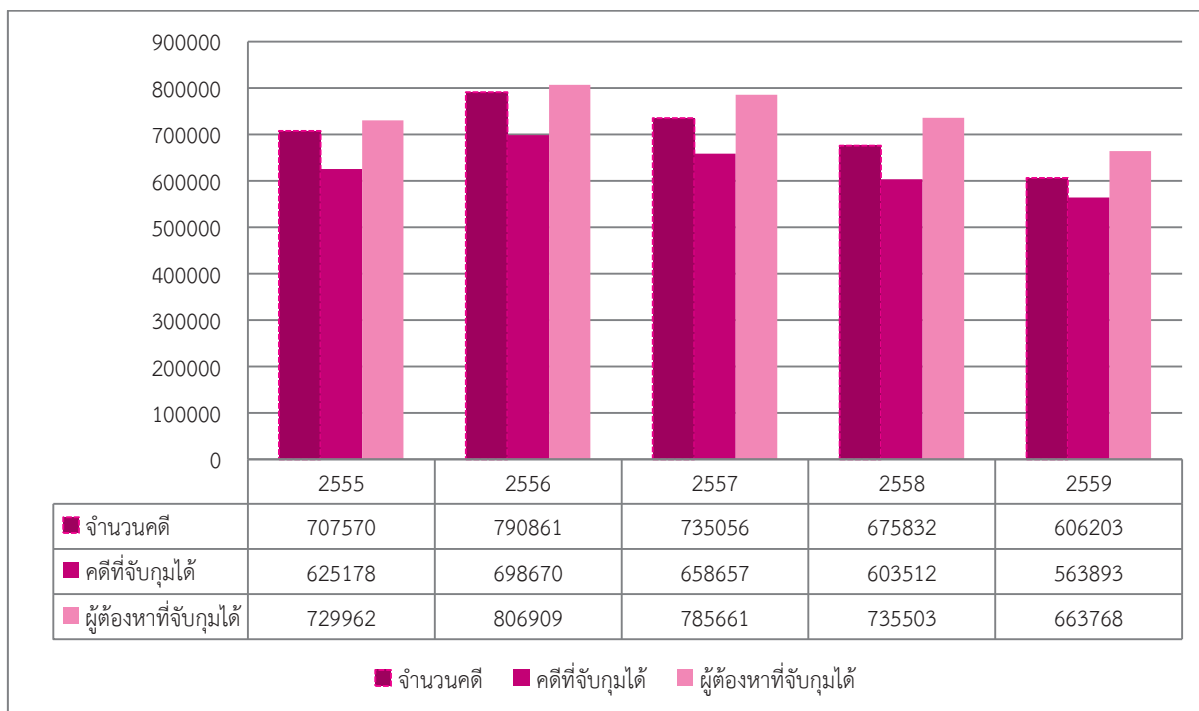
จำนวนรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2559

	2558	2559	อัตราการเปลี่ยนแปลง	
จำนวนคดีที่รับแจ้ง	658,706	606,203	-52,503	-7.97
จำนวนคดีที่จับกุมได้	591,002	563,893	-27,109	-4.59
จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้	722,981	663,768	-59,213	-8.19
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ				

ในปี พ.ศ. 2559 มีคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่ได้รับแจ้ง จำนวนทั้งสิ้น 606,203 คดี มีจำนวนคดีลดลงจากปีที่ผ่านมา 52,503 คดี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.97 มีจำนวนคดีที่สามารถจับกุมได้ จำนวน 563,893 คดี ลดลงมาจากปีก่อนหน้า 27,109 คดี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.59 โดยสัดส่วนที่สามารถจับกุมได้กับจำนวนคดีที่รับแจ้งในปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 93 ของคดีทั้งหมด และสามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ จำนวนทั้งสิ้น 663,768 คน มีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้า 59,213 คน (ตารางที่ 2.8) (แผนภาพที่ 2.2)

แผนภาพที่ 2.2

จำนวนการรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559

เมื่อเปรียบเทียบผลคดีพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาย้อนหลังในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า ภาพรวมของสถานการณ์การกระทำผิดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา โดยในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีรับแจ้งลดลงอย่างมากจากปีที่ผ่านมา เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2556 มีจำนวนคดีรับแจ้งลดลงถึง 184,658 คดี โดยสัดส่วนของคดีที่สามารถจับกุมได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกัน โดยในปี พ.ศ. 2559 สามารถจับกุมได้ถึงร้อยละ 93 ของคดีที่รับแจ้งทั้งหมด

ทั้งนี้ จำนวนคดีที่ลดลงมิได้สะท้อนว่าอาชญากรรมลดลง แต่อาจเป็นเพราะการรับแจ้งคดีลดลง นอกจากนี้ ปี พ.ศ. 2559 มีการเปิดประชาคมอาเซียน จำนวนคนเข้ามาในประเทศเพิ่มมากขึ้นทั้งการทำงาน การทำธุรกิจ ฯลฯ สันนิษฐานได้ว่าเป็นเหตุที่ส่งผลต่อคดีทำให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (แผนภาพที่ 2.2)

ตารางที่ 2.9

จำนวนคดีที่ได้รับรายงาน ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2559

ชื่อกฎหมาย	จำนวนคดี	
	2558	2559
พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522	257,433	243,546
พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522	128,861	121,784
พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. 2478	76,490	60,757
พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539	48,267	32,964
พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522	29,855	29,861
พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490	29,114	27,452
พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551	11,725	15,771
พ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับเช็ค	9,455	9,726
พ.ร.บ.รับราชการทหาร	8,805	7,908
พ.ร.บ.ป่าไม้	10,556	7,573
พ.ร.บ.สุรา พ.ศ. 2493	5,280	4,093
พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551	4,366	3,152
พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534	2,583	2,867
พ.ร.บ.การทะเบียนคนต่างด้าว	837	2,791
พ.ร.บ.ทางหลวง	1,799	2,547
พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2528	2,477	2,484
พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537	3,286	2,344
พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2475	921	2,034
พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. 2509	1,999	1,844
พ.ร.บ.การบัญชี พ.ศ.2543	832	1382
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ		

ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาได้รับการรายงานในระบบสารสนเทศคดีอาญา ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น 606,203 คดี โดยคดีที่ได้รับการรับแจ้งมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. คดีพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีจำนวนคดีรับแจ้ง 243,546 คดี โดยลดลงมาจากปี พ.ศ. 2558 จำนวน 13,887 คดี

2. คดีพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มีจำนวนคดีรับแจ้ง 121,784 คดี โดยลดลงมาจาก ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 7,077 คดี

3. คดีพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มีจำนวนคดีรับแจ้ง 60,757 คดี โดยลดลงมาจาก ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 15,733 คดี

4. คดีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มีจำนวนคดีรับแจ้ง 32,964 คดี โดยลดลงมาจาก ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 15,303 คดี

5. คดีพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มีจำนวนคดีรับแจ้ง 29,861 คดี โดยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จากปี พ.ศ. 2558 จำนวน 6 คดี

เป็นที่น่าสนใจว่า ใน ปี พ.ศ. 2559 คดีพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 และคดีพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วจำนวนมาก โดยคดีพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 จาก 11,725 คดี เป็น 15,771 คดี และคดีพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 จาก 837 คดี เป็น 2,791 คดี (ตารางที่ 2.9)

ตารางที่ 2.10

จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา แบ่งตามเพศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2555 – 2559

ปี	ผู้ใหญ่		เด็ก	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
2555	517,634	117,257	83,349	10,591
2556	573,427	122,812	98,933	10,507
2557	546,034	141,122	87,180	9,451
2558	496,206	154,837	61,129	8,576
2559	414,980	110,546	64,596	10,803

ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้ต้องหาในคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่สามารถจับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2559 มีผู้ต้องหาเพศชาย จำนวน 479,576 คน และเพศหญิง จำนวน 121,349 คน

โดยผู้กระทำผิดเพศชายที่สามารถดำเนินการจับกุมได้ แบ่งเป็น ผู้ใหญ่ชาย จำนวน 414,980 คน และ เด็กชาย จำนวน 64,596 คน ส่วนผู้กระทำผิดเพศหญิงที่สามารถดำเนินการจับกุมได้ แบ่งเป็น ผู้ใหญ่หญิง จำนวน 110,546 คน และเด็กหญิง จำนวน 10,803 คน เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้กับ ปี พ.ศ. 2558 พบว่า ผู้กระทำผิดเพศชาย ผู้ใหญ่ชายมีจำนวนลดลงแต่เด็กชายเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันผู้กระทำผิดเพศหญิง ผู้ใหญ่เพศหญิงมีจำนวนลดลงแต่เด็กหญิงเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 2.10)

ตารางที่ 2.11

จำนวนคดีที่จับกุมได้และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2559

ชื่อกฎหมาย	คดีที่จับกุมได้	ผู้ต้องหาที่จับกุมได้			
		ผู้ใหญ่ชาย	ผู้ใหญ่หญิง	เด็กชาย	เด็กหญิง
พ.ร.บ.ยาเสพติด พ.ศ. 2522	236,505	176,146	19,224	35,221	3,266
พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522	117,971	92,176	4,296	12,288	525
พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. 2478	59,286	63,554	48,750	6,452	3,005
พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539	31,626	5,681	20,511	890	1,936
พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522	28,635	16,143	4,946	1,413	470
พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490	26,137	20,495	850	3,522	95
พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551	15,073	6,781	3,002	686	375
พ.ร.บ.รับราชการทหาร	5,213	4,024	2	620	0
พ.ร.บ.สุรา พ.ศ. 2493	3,897	2,029	1,123	291	144
พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	3,050	2,129	586	223	56
พ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับเช็ค	3,025	1,588	1,043	40	32
พ.ร.บ.การทะเบียนคนต่างด้าว	2,612	1,110	333	79	24
พ.ร.บ.ป่าไม้	2,431	2,903	340	220	11
พ.ร.บ.ทางหลวง	2,337	1,993	28	168	4
พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534	2,071	971	618	155	116
พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475	1,966	1,674	174	250	34
พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. 2509	1,787	882	526	171	134
พ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย	1,327	887	44	242	8
พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537	1,302	572	508	60	46
พ.ร.บ.สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. 2517	1,212	357	497	99	116
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ					

ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่สามารถจับกุมได้ ในระบบสารสนเทศคดีอาญา ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น 563,893 คดี โดยคดีที่สามารถจับกุมได้มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. คดีพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีจำนวนคดีที่สามารถจับกุมได้ 236,505 คดี โดยสามารถจับกุมผู้ต้องหาได้แบ่งเป็น ผู้ใหญ่ชาย จำนวน 176,146 คน ผู้ใหญ่หญิง จำนวน 19,224 คน เด็กชาย จำนวน 35,221 คน และเด็กหญิง 3,266 คน

2. คดีพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มีจำนวนคดีที่สามารถจับกุมได้ 117,971 คดี โดยสามารถจับกุมผู้ต้องหาได้แบ่งเป็น ผู้ใหญ่ชาย จำนวน 92,176 คน ผู้ใหญ่หญิง จำนวน 4,296 คน เด็กชาย จำนวน 12,288 คน และเด็กหญิง 3,266 คน

3. คดีพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มีจำนวนคดีที่สามารถจับกุมได้ 59,286 คดี โดยสามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ แบ่งเป็น ผู้ใหญ่ชาย จำนวน 63,554 คน ผู้ใหญ่หญิง จำนวน 48,750 คน เด็กชาย จำนวน 6,452 คน และเด็กหญิง 3,005 คน

4. คดีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มีจำนวนคดีที่สามารถจับกุมได้ 31,626 คดี โดยสามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ แบ่งเป็น ผู้ใหญ่ชาย จำนวน 5,681 คน ผู้ใหญ่หญิง จำนวน 20,511 คน เด็กชาย จำนวน 890 คน และเด็กหญิง 1,936 คน

5. คดีพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มีจำนวนคดีที่สามารถจับกุมได้ 28,635 คดี โดยสามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ แบ่งเป็น ผู้ใหญ่ชาย จำนวน 16,143 คน ผู้ใหญ่หญิง จำนวน 1,413 คน เด็กชาย จำนวน 1,413 คน และเด็กหญิง 470 คน

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องหาและการกระทำผิด มีผู้ต้องหาเพศชายทั้งผู้ใหญ่และเด็กถูกจับกุมตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มากที่สุด รองลงมา เป็นพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ตามลำดับ

ในส่วนของผู้ใหญ่หญิงถูกจับเพราะกระทำผิดตาม พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มากที่สุด รองลงมา เป็นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ตามลำดับ

เด็กหญิงถูกจับกุมเพราะกระทำผิดตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวน 2,320 คน รองลงมาเป็นพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ตามลำดับ (ตารางที่ 2.11)

ส่วนที่ 3 อาชญากรรมเชิงพื้นที่ (พื้นที่เกิดเหตุ พื้นที่เกิดเหตุอาชญากรรม ภูมิศาสตร์อาชญากรรม)

ตารางที่ 2.12

จังหวัดที่มีสถานการณ์อาชญากรรมในคดีตามประมวลกฎหมายอาญา 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	20,975	10,385	11,981
ภ.จว.เชียงใหม่	3,607	2031	2,428
ภ.จว.ชลบุรี	3,302	2112	2538
ภ.จว.สงขลา	2,675	1777	2250
ภ.จว.ปทุมธานี	2,366	1539	1980
ภ.จว.นครปฐม	2,148	1473	1849
ภ.จว.นนทบุรี	1,979	1008	1206
ภ.จว.สมุทรปราการ	1,969	1538	1896
ภ.จว.นครราชสีมา	1949	1671	2251
ภ.จว.สุราษฎร์ธานี	1906	1346	1875
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ			

เมื่อพิจารณาจังหวัดที่มีสถานการณ์อาชญากรรมในคดีตามประมวลกฎหมายอาญา อาชญากรรมของทุกจังหวัด ในการจัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมฉบับนี้ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับพื้นที่จากข้อมูลคดีรายจังหวัด ผลการวิเคราะห์ พบว่า จังหวัดที่มีสถานการณ์อาชญากรรมในคดีตามประมวลกฎหมายอาญารุนแรงที่สุด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 20,975 คดี รองลงมา คือ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3,607 คดี และจังหวัดชลบุรี จำนวน 3,302 คดี (ตารางที่ 2.12) (แผนภาพที่ 2.3)

พื้นที่เกิดความผิดคดีอาญารายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559

จังหวัดที่มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.13

จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	7,704	3,371	3,941
ภ.จว.ชลบุรี	1,520	982	1,227
ภ.จว.เชียงใหม่	1,453	760	940
ภ.จว.สงขลา	1,283	797	1031
ภ.จว.ปทุมธานี	1,095	660	838
ภ.จว.ระยอง	944	735	904
ภ.จว.นนทบุรี	920	450	565
ภ.จว.พระนครศรีอยุธยา	894	437	560
ภ.จว.สมุทรปราการ	892	709	892
ภ.จว.นครปฐม	839	537	742
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ			
หมายเหตุ : คดีเกี่ยวกับทรัพย์ ได้แก่ กรรโชกทรัพย์ ชิงทรัพย์			
ปล้นทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์ลักทรัพย์ และวิ่งราวทรัพย์			

ในจำนวนคดีเกี่ยวกับทรัพย์ทั่วประเทศ จำนวน 39,199 คดี เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัด กรุงเทพมหานคร มีคดีเกี่ยวกับทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 7,704 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 3,371 คดี ได้ผู้กระทำความผิด จำนวน 3,941 คน รองลงมาเป็น จังหวัดชลบุรี จำนวน 1,520 คดี จังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 1,453 คดี ตามลำดับ (ตารางที่ 2.13) (แผนภาพที่ 2.4)

พื้นที่เกิดความผิดคดีลักทรัพย์รายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559

จังหวัดที่มีความผิดต่อร่างกายเกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.14

จังหวัดที่มีความผิดต่อร่างกายเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

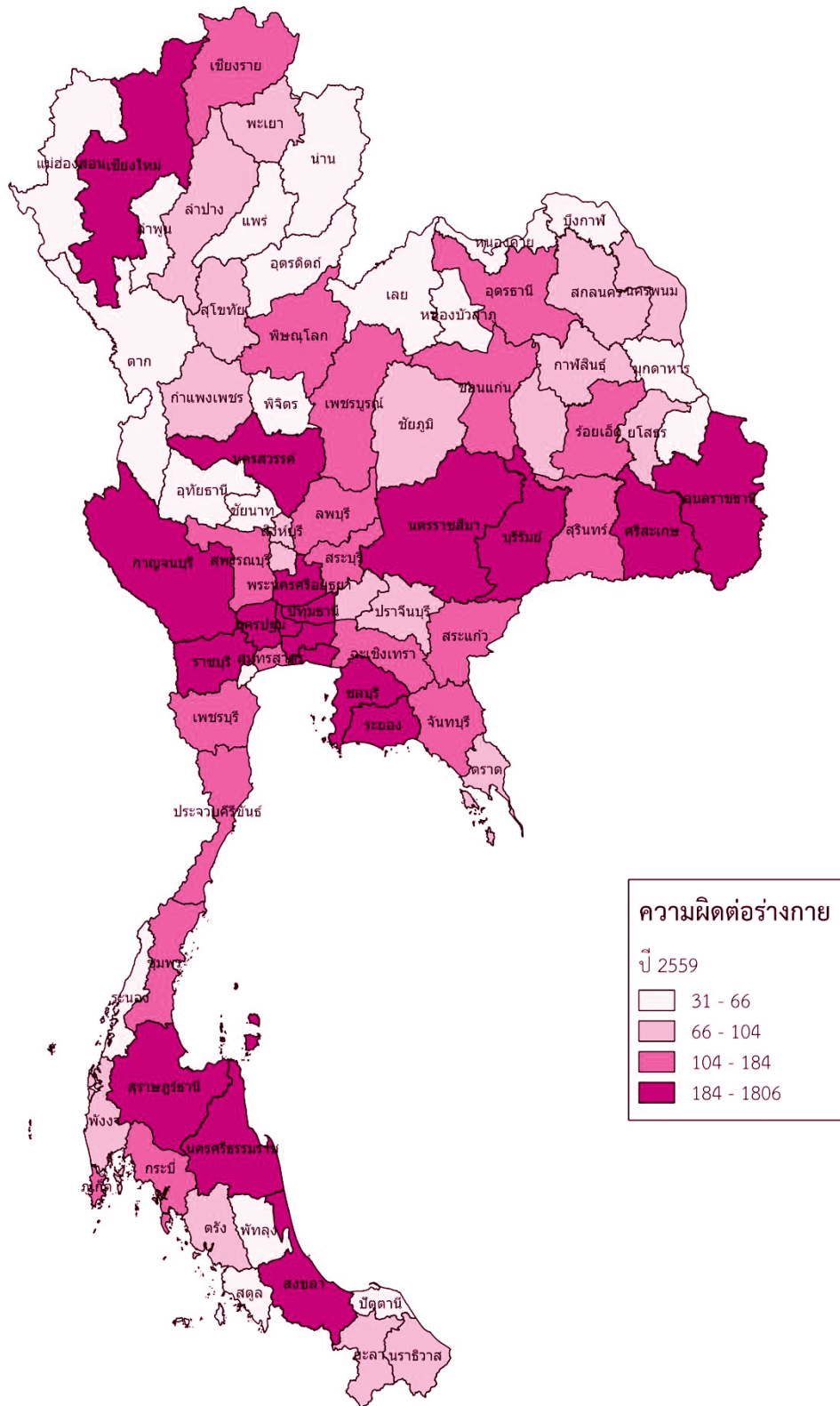
จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	1,806	1,102	1,322
ภ.จว.ชลบุรี	341	319	494
ภ.จว.เชียงใหม่	336	250	314
ภ.จว.ปทุมธานี	287	234	321
ภ.จว.สงขลา	286	240	284
ภ.จว.สมุทรปราการ	247	187	259
ภ.จว.พระนครศรีอยุธยา	245	198	287
ภ.จว.นนทบุรี	243	233	316
ภ.จว.สุราษฎร์ธานี	243	209	261
ภ.จว.นครศรีธรรมราช	239	205	294

ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในจำนวนคดีความผิดต่อร่างกายทั่วประเทศ จำนวน 11,379 คดี เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีคดีความผิดต่อร่างกายเกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 1,806 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 1,102 คดี ได้ผู้กระทำผิดจำนวน 1,322 คน รองลงมาเป็น จังหวัดชลบุรี จำนวน 341 คดี และจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 336 คดี ตามลำดับ (ตารางที่ 2.14) (แผนภาพที่ 2.5)

แผนภาพที่ 2.5

พื้นที่เกิดความผิดต่อร่างกายรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559

จังหวัดที่มีความผิดหูโทษเกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.15

จังหวัดที่มีความผิดหูโทษเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	3,486	2,995	3,265
ภ.จว.เชียงใหม่	226	187	188
ภ.จว.ตรัง	193	189	191
ภ.จว.นครปฐม	191	177	198
ภ.จว.ชลบุรี	182	159	164
ภ.จว.ปทุมธานี	106	92	102
ภ.จว.นนทบุรี	105	84	89
ภ.จว.นครศรีธรรมราช	94	79	86
ภ.จว.จันทบุรี	90	88	99
ภ.จว.สมุทรปราการ	88	78	86

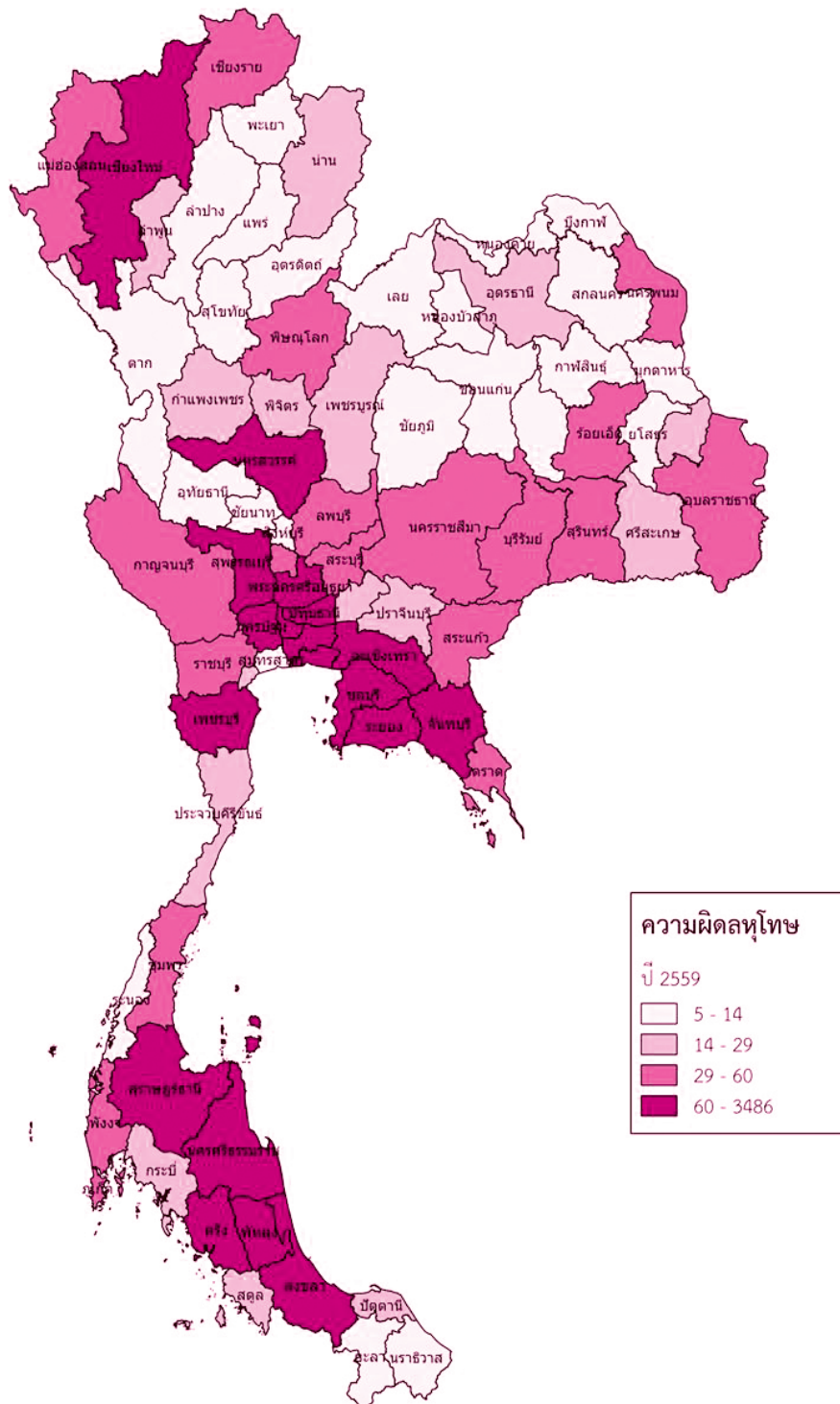
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในจำนวนคดีความผิดหูโทษทั่วประเทศ จำนวน 6,775 คดี เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัด กรุงเทพมหานคร มีคดีความผิดหูโทษเกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 3,486 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 2,995 คดี ได้ผู้กระทำผิดจำนวน 3,265 คน รองลงมาเป็น จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 226 คดี และ จังหวัดตรัง จำนวน 193 คดี ตามลำดับ (ตารางที่ 2.15) (แผนภาพที่ 2.6)

แผนที่ 2.6

พื้นที่เกิดความผิดลหุโทษรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559

จังหวัดที่มีคดีความผิดต่อชีวิตเกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.16

จังหวัดที่มีความผิดต่อชีวิตเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	307	205	323
ภ.จว.สุราษฎร์ธานี	242	201	293
ภ.จว.นครศรีธรรมราช	239	205	272
ภ.จว.สงขลา	238	155	210
ภ.จว.ปัตตานี	212	55	81
ภ.จว.นราธิวาส	208	60	84
ภ.จว.ตรัง	143	107	161
ภ.จว.ยะลา	132	39	55
ภ.จว.ชลบุรี	124	95	111
ภ.จว.พัทลุง	119	74	93

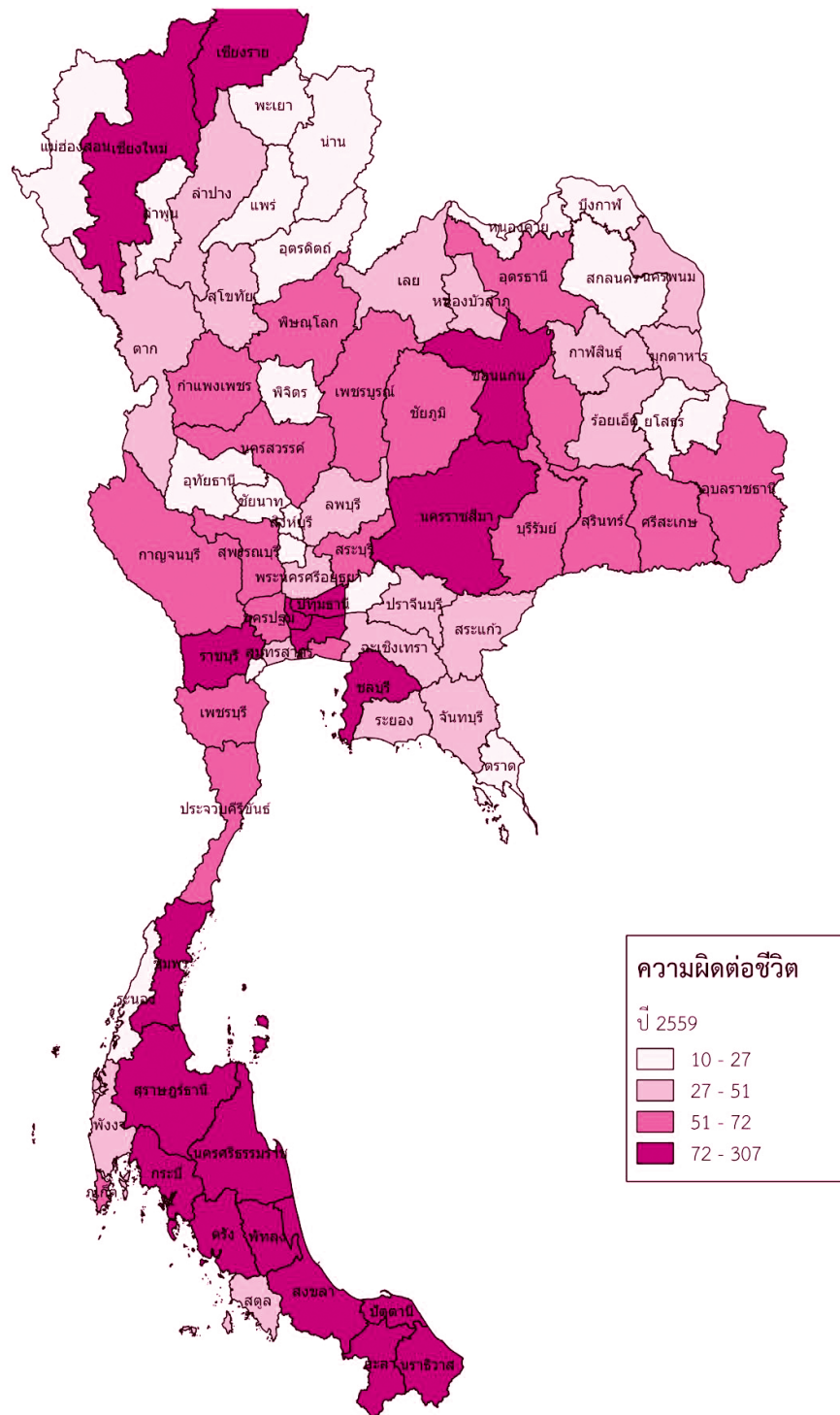
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในจำนวนคดีความผิดต่อชีวิตทั่วประเทศ จำนวน 5,027 คดี เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัด กรุงเทพมหานคร มีคดีความผิดต่อชีวิตเกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 307 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 205 คดี ได้ผู้กระทำผิดจำนวน 323 คน รองลงมาเป็น จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 242 คดี และ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 239 คดี ตามลำดับ (ตารางที่ 2.16) (แผนภาพที่ 2.7)

แผนที่ 2.7

พื้นที่เกิดความผิดต่อชีวิตรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559

จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับเพศเกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.17

จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับเพศเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	301	190	207
ภ.จว.ชลบุรี	83	57	63
ภ.จว.เชียงใหม่	79	51	53
ภ.จว.ปทุมธานี	69	60	63
ภ.จว.สงขลา	64	61	62
ภ.จว.สมุทรปราการ	63	48	51
ภ.จว.พระนครศรีอยุธยา	60	50	51
ภ.จว.นนทบุรี	58	35	38
ภ.จว.สุราษฎร์ธานี	52	45	48
ภ.จว.นครศรีธรรมราช	50	46	46
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ			
หมายเหตุ : ความผิดเกี่ยวกับเพศ ประกอบด้วย ความผิดฐานข่มขืนและอนาจาร แต่ไม่รวมถึงการกระทำชำเรา			

คดีความผิดเกี่ยวกับเพศทั่วประเทศ จำนวน 2,442 คดี เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า กรุงเทพมหานคร มีความผิดเกี่ยวกับเพศ เกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 301 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 190 คดี ได้ผู้กระทำความผิดจำนวน 207 คน รองลงมาเป็น จังหวัดชลบุรี จำนวน 83 คดี และจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 79 คดี ตามลำดับ (ตารางที่ 2.17) (แผนภาพที่ 2.8)

พื้นที่เกิดความผิดปกติเกี่ยวกับเพศรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559

จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.18

จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
ภ.จว.ลำปาง	577	186	251
ภ.จว.เชียงใหม่	537	145	182
ภ.จว.อุบลราชธานี	502	173	264
ภ.จว.ศรีสะเกษ	501	174	291
ภ.จว.ตาก	483	114	184
ภ.จว.ชุมพร	413	126	151
ภ.จว.แม่ฮ่องสอน	383	38	49
ภ.จว.นครราชสีมา	368	147	300
ภ.จว.สุราษฎร์ธานี	349	62	90
ภ.จว.น่าน	327	33	42

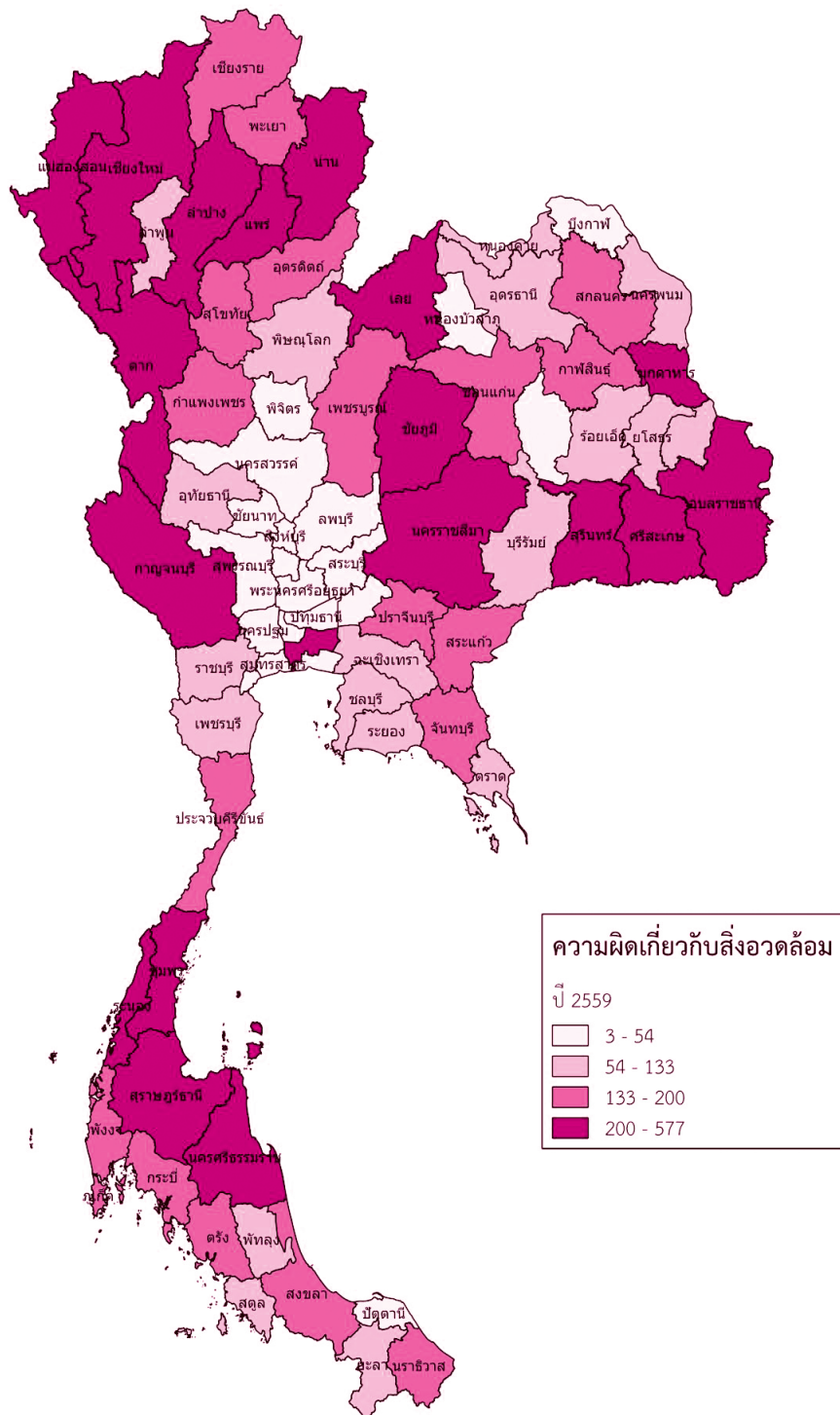
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หมายเหตุ : ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในส่วนนี้ ประกอบด้วย พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. 2510, พ.ร.บ. ป่าไม้, พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535, พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518, พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535, พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2528 พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ

ในจำนวนคดีความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ จำนวน 11,982 คดี เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดลำปาง มีคดีเกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 577 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 186 คดี ได้ผู้กระทำผิด จำนวน 251 คน รองลงมาเป็นจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 537 คดี และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 502 คดี ตามลำดับ (ตารางที่ 2.18) (แผนภาพที่ 2.9)

แผนที่ 2.9

พื้นที่เกิดความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559

แนวโน้มและสถานการณ์อาชญากรรมที่สำคัญ

ในปี พ.ศ. 2559 จากข้อมูลสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้นทั้งหมด พบว่า จำนวนคดีส่วนใหญ่ คือ คดีที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา จำนวน 606,203 คดี โดยมีคดีตามประมวลกฎหมายอาญา จำนวน 101,733 คดี คิดเป็นร้อยละ 14.4 ของคดีที่มีการรับแจ้งทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคดีในปี พ.ศ. 2558 พบว่า มีจำนวนคดีลดลงเล็กน้อยจากปีที่แล้ว ซึ่งในความเป็นจริงไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะประชากรเพิ่มมากขึ้นจากการเปิดประชาคมอาเซียน แต่อย่างไรก็ตาม นโยบายการปรับ โยกย้ายตำแหน่งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบโดยตรงในการรับ/ไม่รับแจ้งความ อาจส่งผลโดยตรงต่อปริมาณคดีที่ลดลง

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ในปี พ.ศ. 2559 พบว่า คดีที่มีการรับแจ้งสูงสุด 5 อันดับแรก คือ คดีลักทรัพย์ จำนวน 33,042 คดี ความผิดต่อร่างกาย จำนวน 11,379 คดี คดีฉ้อโกง จำนวน 9,158 คดี คดียักยอก จำนวน 9,115 คดี และคดีความผิดเกี่ยวกับสุรา จำนวน 6,775 คดี เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคดีปีที่แล้ว จะเห็นว่าคดีฉ้อโกงและคดียักยอกมีจำนวนคดีที่สูงขึ้น แสดงให้เห็นถึงนโยบายในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการให้ความสำคัญกับคดีประเภทนี้ ซึ่งแม้ว่าจะจะเป็นคดีที่สามารถยอมความได้ แต่ก็เป็คดีที่สร้างความเสียหายและผลกระทบต่อชีวิตของผู้เสียหายมาก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาในส่วนนี้ให้มากขึ้น ส่วนคดีความผิดสุราในปีนี้มีจำนวนคดีลดลงหลังจากที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมาหลายปี โดยลดลงมาจากปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1,369 คดี ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าระบบงานยุติธรรมทางเลือกสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และระบบงานยุติธรรมชุมชนจะมีบทบาทมากขึ้นในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

ในส่วนของคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ในปี พ.ศ. 2559 พบว่า คดีที่มีจำนวนคดีสูงสุด ยังคงเป็นคดีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 คดีความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 คดีความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และคดีความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าในภาพรวม พบว่า มีจำนวนคดีลดลงเล็กน้อย แต่มีคดีที่น่าสนใจ คือ คดีความผิดตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 และคดีความผิดตามพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว ที่มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นถึงปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทยอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ยาเสพติดยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ควรกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันและแก้ไขต่อไป

ในส่วนของผู้กระทำผิดในภาพรวม พบว่า ผู้กระทำผิดเพศชายทั้งผู้ใหญ่และเด็กมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เพศหญิงมีผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กหญิงเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว โดยส่วนใหญ่จะถูกจับกุมในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและการค้าประเวณี

ด้านสถานการณ์อาชญากรรมเชิงพื้นที่ พบว่า มีการกระจายตัวของเหตุอาชญากรรมอยู่ตามจังหวัดใหญ่ที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยจังหวัดกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่จำนวนคดีสูงที่สุดในประเทศ เป็นที่น่าสนใจว่าการกระทำผิดต่อชีวิตส่วนใหญ่จะเกิดทางภาคใต้ และการกระทำผิดด้านสิ่งแวดล้อมจะเกิดขึ้นในทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 3

สถานการณ์ยาเสพติด

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่สร้างผลกระทบเป็นวงกว้างในสังคมทุกระดับของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัวและชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นปัญหาที่ท้าทายกระบวนการยุติธรรมไทยอย่างยิ่ง เพราะเป็นกลไกสำคัญตั้งแต่การป้องกันและปราบปราม ดำเนินการทางกฎหมาย ช่วยเหลือบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากยาเสพติดและส่งเสริมการพัฒนาพฤตินิสัยไม่ให้ผู้กระทำความผิดย้อนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก โดยสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย มีแนวโน้มและทิศทางที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในทุกๆ ปี มีการพัฒนาวิธีการและรูปแบบในการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องตื่นตัว และค้นหาวิธีการรับมือกับปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้น

ผลกระทบของยาเสพติดต่อกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นปัญหาที่ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะบทบาทของกระบวนการยุติธรรมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบเชิงลบให้เกิดภาระงานในกระบวนการยุติธรรมและประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม เนื่องจากคดียาเสพติดเป็นคดีที่มีสัดส่วนสูงที่สุดในกระบวนการยุติธรรมทุกชั้นตอน ตั้งแต่ชั้นจับกุม สั่งฟ้อง พิพากษาคดี และการพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำความผิด ในรายงานฉบับนี้จึงได้ศึกษาข้อมูลสถานการณ์และสถิติเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในประเทศไทยแยกออกมาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นถึงสถานการณ์และผลกระทบของปัญหายาเสพติดต่อกระบวนการยุติธรรม แนวโน้มของปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในแต่ละปี โดยมุ่งหวังว่าข้อมูลดังกล่าวจะนำมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายในการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ส่วนที่ 1 การรับแจ้งและจับกุมยาเสพติด

ตารางที่ 3.1

จำนวนคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดฯ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 - 2559

ปี	จำนวนคดี	คดีที่จับกุม ผู้ต้องหาได้	ผู้ต้องหาจับกุมได้
2555	390,589	365,939	385,869
2556	444,917	415,943	434,804
2557	354,663	336,106	357,207
2558	257,433	245,691	264,326
2559	243,546	236,505	254,995

ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

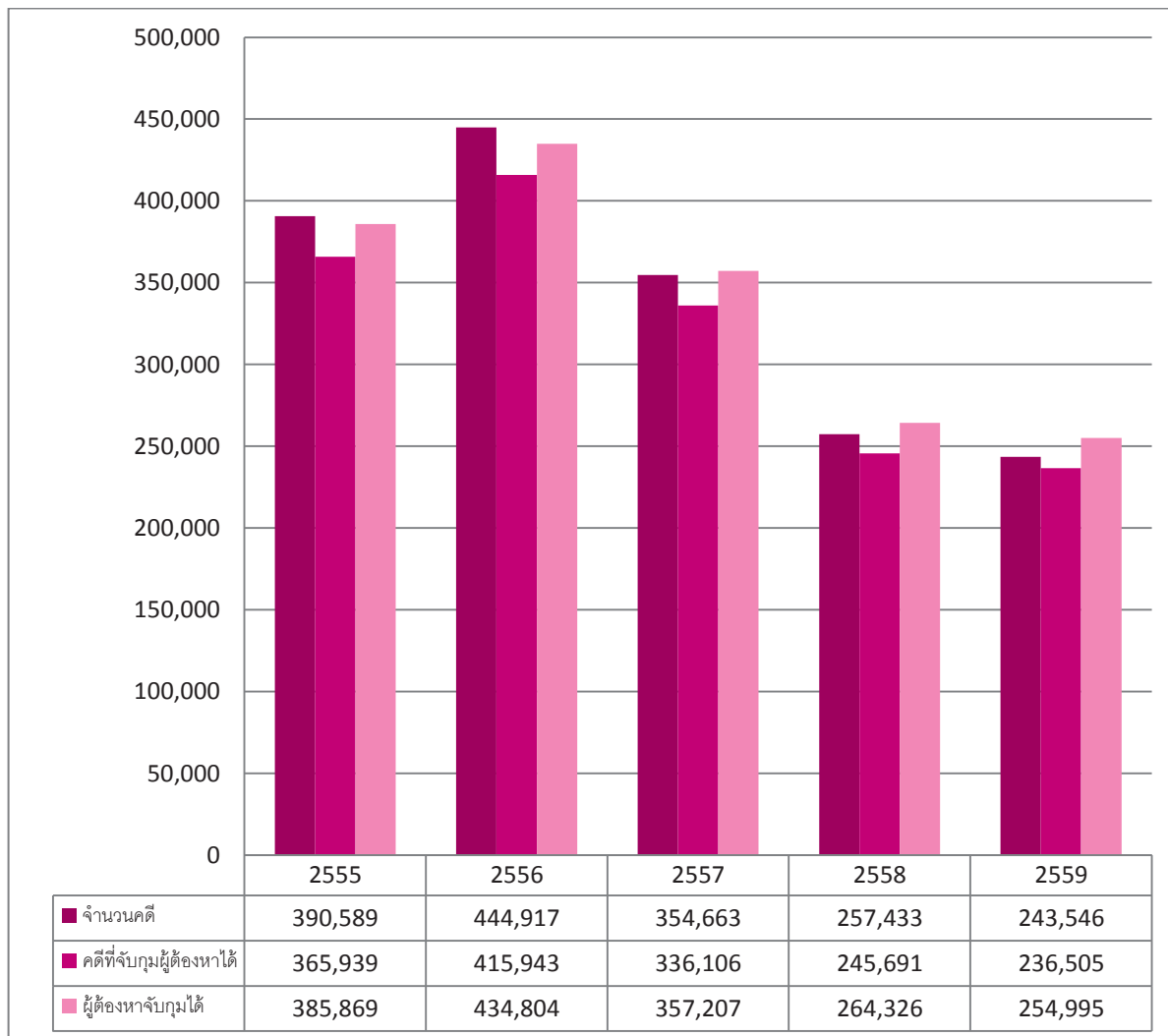
ในปี พ.ศ. 2559 มีคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวนคดีทั้งสิ้น 243,546 คดี ลดลงจากปี พ.ศ. 2558 เล็กน้อยเป็นจำนวน 13,887 คดี มีจำนวนคดีที่สามารถจับกุมได้ 236,505 คดี และจับกุมผู้ต้องหาได้ 254,995 คน โดยข้อหาที่มีการรับแจ้งสูงที่สุด คือ ข้อหาครอบครองยาเสพติด มีจำนวนทั้งสิ้น 87,207 คดี รองลงมา คือ ข้อหาเสพยาเสพติด จำนวน 78,502 คดี ข้อหาครอบครองยาเสพติดเพื่อจำหน่าย จำนวน 52,446 คดี ข้อหาครอบครองยาเสพติดและจำหน่ายยาเสพติด จำนวน 13,057 คดี และข้อหาครอบครองยาเสพติดเพื่อผลิตยาเสพติด จำนวน 11,422 คดี

หากพิจารณาในภาพรวม คดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ประจำปี พ.ศ. 2559 ที่มีจำนวนคดีได้รับแจ้ง 606,203 คดี จะเห็นว่าคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีจำนวนสูงที่สุดถึง 243,546 คดี คิดเป็นร้อยละ 40.2 ของคดีตามพระราชบัญญัติทั้งหมด (ตารางที่ 3.1)

แผนภาพที่ 3.1

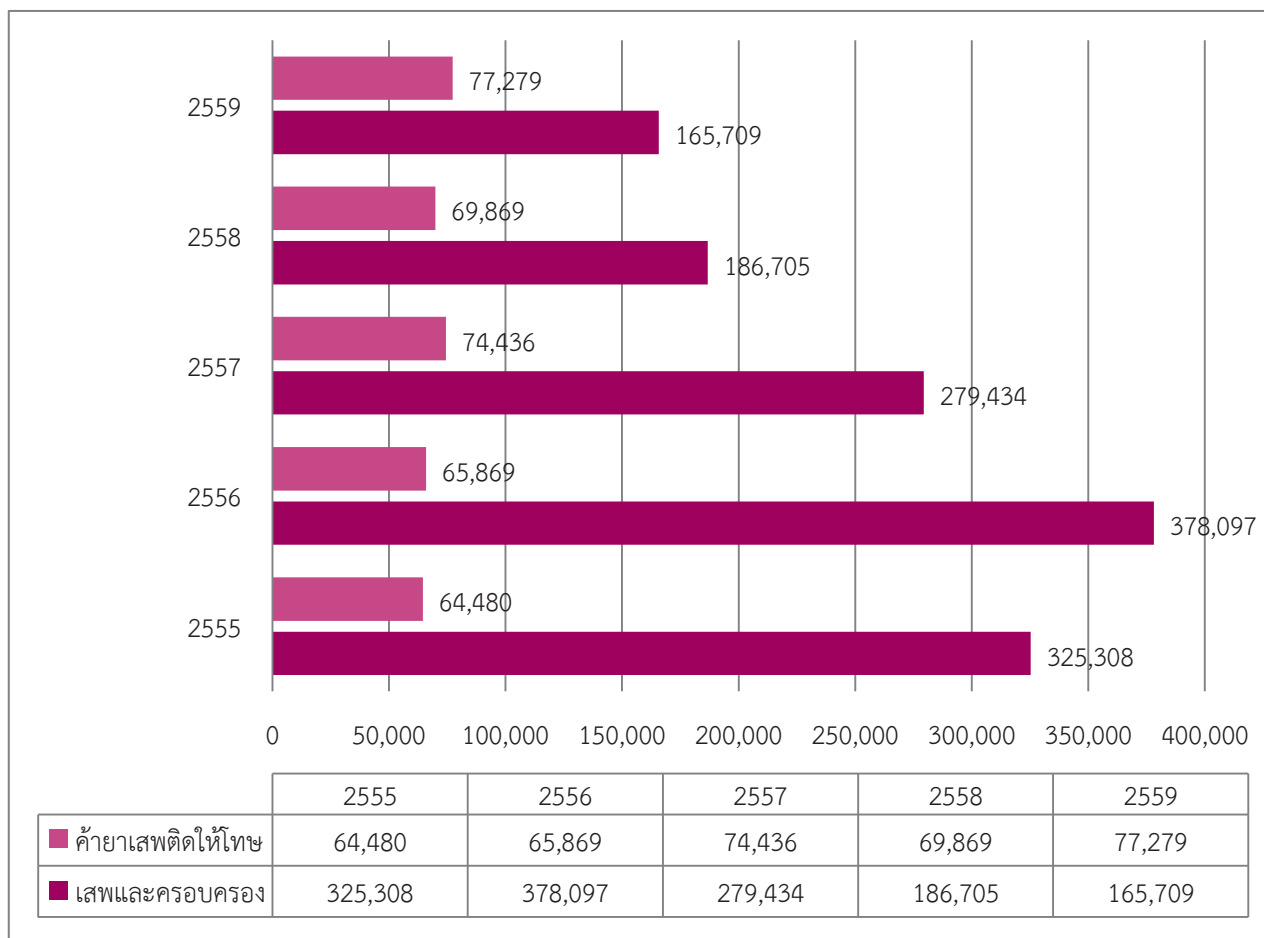
แสดงแนวโน้มคดียาเสพติด จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหาได้ และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 - 2559

จากแผนภาพแสดงแนวโน้มคดียาเสพติด หากพิจารณาทิศทางตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนการรับแจ้งคดียาเสพติด ในปี พ.ศ. 2559 กับ ปี พ.ศ. 2556 พบว่า มีจำนวนคดีลดลงมาถึง 201,371 คดี คิดเป็นร้อยละ 45.26 ซึ่งถือว่าลดลงมาเกือบเท่าตัว แสดงให้เห็นถึงทิศทางที่ดีขึ้นในการแก้ปัญหายาเสพติดให้โทษของประเทศ (แผนภาพที่ 3.1)

แผนภาพที่ 3.2

แนวโน้มคดียาเสพติดแยกตามประเภทคดี พ.ศ. 2555 – 2559

จากแนวโน้มคดียาเสพติด เป็นที่น่าสนใจว่า ข้อหาเสพติดและครอบครองยาเสพติด มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา โดยในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีรับแจ้งอยู่ที่ 165,709 คดี ซึ่งลดลงจาก ปี พ.ศ. 2558 ที่มีจำนวนคดีอยู่ที่ 186,705 คดี ลดลงมา 20,996 คดี แต่ในส่วน ของจำนวนข้อหาจำหน่ายยาเสพติด กลับมีสัดส่วนปริมาณคดีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี และมีจำนวน ลดลง ในปี พ.ศ. 2558 แต่ ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นอยู่ที่จำนวน 77,279 คดี โดยเพิ่มมาจาก ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 7,410 คดี จากจำนวนคดีทั้งหมด 69,869 คดี โดยพบว่าเป็นจำนวนที่มากที่สุด เมื่อย้อนหลังไป 5 ปี

ซึ่งจากแนวโน้มภาพรวม จะเห็นได้ว่า จำนวนคดีข้อหาเสพติดและครอบครองยาเสพติดมีจำนวนลดลง ในขณะที่จำนวนข้อหาจำหน่ายยาเสพติดมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาจมีการผันตัวของผู้เสพยาเสพติด มาเป็นผู้จำหน่ายไปในขณะเดียวกัน จากข้อมูลคดีเสพติดและครอบครองยาเสพติดมีจำนวนลดลง แต่คดี จำหน่ายยาเสพติดกลับมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2559 ที่เพิ่มจำนวนขึ้นมากที่สุดเมื่อย้อนหลังไป 5 ปี มีความเป็นไปได้ว่านโยบายที่ใช้รูปแบบทางการแพทย์ (Medical model) ได้ผลดี กล่าวคือ มองผู้เสพยา เป็นผู้ป่วยจึงต้องใช้การรักษาหรือการบำบัดยาเสพติดแทนการจับกุมดำเนินคดีและ

จำคุก การจับกุมดำเนินคดีจึงทำได้แต่เฉพาะผู้ที่จำหน่าย ส่วนการเสพและครอบครองมีข้อจำกัดในเรื่องของ น้ำหนักหรือปริมาณยาเสพติดฯ ที่ครอบครอง ประการหนึ่ง ประการต่อมาแม้จะใช้รูปแบบทางการแพทย์ แต่นโยบายยาเสพติดฯ ของประเทศไทยยังคงเน้นการปราบปราม ดังนั้น จึงมีการจับกุมดำเนินคดีจำหน่าย ยาเสพติดฯ เป็นจำนวนมาก ทำให้ปริมาณเข้าสู่ตลาดลดลง ยาเสพติดฯ จึงมีราคาแพงยิ่งขึ้น ในแง่ของอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) แล้ว เมื่อความต้องการใช้ยาเสพติดฯ ยังคงสูงอยู่ อย่างน้อยที่สุดกลุ่มของผู้เสพและครอบครองฯ ที่ไม่ถูกจับกุมดำเนินคดีเหมือนในอดีต ก็เป็นส่วนที่เพิ่มความต้องการยาเสพติดฯ ในตลาดมากขึ้นกว่าเดิมถ้าการบำบัดรักษาล้มเหลวหรือไม่ดำเนินการอย่างจริงจัง แต่ในด้านอุปทานของ ยาเสพติดฯ ในตลาดลดลงหรือหาได้ยากขึ้นเพราะการปราบปราม ราคาจึงแพงแบบก้าวกระโดดจนผู้เสพและ ครอบครองมีกำลังซื้อไม่พอถ้าไม่มีรายได้其他方式เพิ่มเข้ามา และยังเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งของคนกลุ่มนี้ในการ ผันตัวเองไปเป็นผู้จำหน่ายด้วย เหตุผลประการที่สาม เนื่องจาก ขณะนี้ประเทศไทยยังไม่ได้มีนโยบาย ที่ควบคุมราคายาเสพติดฯ มาใช้ เช่น การใช้มาตรการแทรกแซงราคายาเสพติดฯ เป็นต้น เพื่อให้ราคา ยาเสพติดฯ ถูกลง ซึ่งจะมีผลให้วงจรผู้จำหน่ายยาเสพติดฯ รายใหม่ถูกตัดขาดและลดการกระทำผิดลง (แผนภาพที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2

จำนวนคดียาเสพติดและจำนวนผู้ต้องหาทั่วประเทศ แบ่งตามชนิดยาเสพติด ประจำปี พ.ศ. 2559

ชนิดยา	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา
เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า)	115,381	122,770
พืชกระท่อม	23,206	27,024
ไอซ์	15,154	16,980
กัญชาแห้ง	10,122	11,018
สารระเหย	1,046	1,055
กัญชาสด	925	973
เฮโรอีน	836	1,007
วัตถุออกฤทธิ์อื่นๆ	492	549
ฝิ่นดิบ	406	437
คีตามีน	284	356
พืชฝิ่น	280	283
เอ็กซ์ตาซี	201	250
โคคาอิน (โคเคน)	63	76
ฝิ่นสุก	47	47
ยางกัญชา/กัญชาน้ำ	9	10
โคเคอีน	1	1
ยาเสพติดให้โทษอื่นๆ	11,450	15,165
ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		

เมื่อพิจารณาจากประเภทยาเสพติดที่จับกุมได้ เมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า เป็นคดีที่มีการจับกุมมากที่สุด รองลงมา คือ พืชกระท่อม ไอซ์ กัญชาแห้ง และสารระเหย ตามลำดับ ส่วนยาเสพติดประเภทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นกัญชาสด เฮโรอีน ฝิ่น โคเคน นั้น มีการจับกุมไม่มากนักจำนวนไม่ถึง 1,000 คดีต่อปี (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.3

จำนวนคดียาเสพติดและน้ำหนักของกลาง แบ่งตามชนิดยาเสพติด ประจำปี พ.ศ. 2559

ชนิดยา	จำนวนคดี	น้ำหนัก (กก.)
พืชกระท่อม	23,206	86,212.73
กัญชาแห้ง	10,122	33,234.07
เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) (เม็ด)	115,381	11,125.69
ไอซ์	15,154	2,331.41
กัญชาสด	925	1,702.53
พืชฝิ่น	280	690.43
เฮโรอีน	836	333.57
คีตามีน	284	178.90
ฝิ่นดิบ	406	154.83
โคคาอิน (โคเคน)	63	54.57
สารระเหย	1046	52.71
เอ็กซ์ตาซี	201	23.01
วัตถุออกฤทธิ์อื่นๆ	492	10.31
ฝิ่นสุก	47	6.55
ยางกัญชา/กัญชาน้ำ	9	2.14
โคเคอีน	1	0.00
ยาเสพติดให้โทษอื่นๆ	11,450	26,505.72
ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		

เมื่อพิจารณาจำนวนน้ำหนักยาเสพติดของกลางที่จับกุมได้ทั่วประเทศ พบว่า สามารถยึดของกลางที่เป็นพืชกระท่อม ได้มากที่สุด 86,212.73 กิโลกรัม รองลงมา เป็นกัญชาแห้ง 33,234.07 กิโลกรัม ส่วนตัวยาสที่สำคัญ อย่างเช่น เมทแอมเฟตามีน สามารถยึดของกลางได้ 11,125.69 กิโลกรัม เฮโรอีน 333.57 กิโลกรัม และไอซ์ 2,331.41 กิโลกรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.4

เปรียบเทียบจำนวนการจับกุมและจำนวนของกลางคดียาเสพติดทั่วประเทศ แบ่งตามตัวยาเสพติด
ที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2558 - 2559

ยาเสพติด	จำนวนคดี		ร้อยละ	จำนวนของกลาง		ร้อยละ
	2558	2559		2558	2559	
เมทแอมเฟตามีน (ล้านเม็ด)	119,916	115,381	-3.78	112.08	123.62	10.3
ไอซ์ (กก.)	10,952	15,154	38.37	1,147.09	2,331.41	103.25
เฮโรอีน (กก.)	914	836	-8.53	237.12	333.57	40.68
โคเคน (กก.)	73	63	-13.7	56.73	54.57	-3.81
กัญชาแห้ง (กก.)	11,897	10,122	-14.92	25,197.42	33,234.07	31.89
พืชกระท่อม (กก.)	23,080	23,206	0.55	73,345.09	86,212.73	17.54
ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด						

เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผลการจับกุมโดยภาพรวม ในปี พ.ศ. 2558 กับปี พ.ศ. 2559 พบว่า ประเภทยาเสพติดที่สำคัญ เช่น เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) เฮโรอีน กัญชาแห้ง และโคเคน มีจำนวนคดีลดลงจากปี พ.ศ. 2558 แต่ยาเสพติดประเภทไอซ์ มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากจากปีที่แล้ว โดยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 38.37 และพืชกระท่อมมีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่แล้วคิดเป็นร้อยละ 0.55

ในส่วนของกลางคดียาเสพติดที่น่าสนใจ คือ ยาเสพติดประเภทไอซ์ มีจำนวนของกลางเพิ่มขึ้นเท่าตัวคิดเป็นร้อยละ 103.25 รองลงมา คือ ยาเสพติดประเภทเฮโรอีน มีจำนวนของกลางเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.68 และกัญชาแห้งมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.89 (ตารางที่ 3.4)

ส่วนที่ 2 การจับกุมผู้ค้ารายสำคัญและการทำลายแหล่งผลิต

ตารางที่ 3.5

จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดียาเสพติดรายสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2559

ปี	จำนวนคดีรายสำคัญ		ร้อยละ
	ทั่วประเทศ	รายสำคัญ	
2555	213,648	8,178	3.83
2556	263,326	10,162	3.86
2557	209,430	15,991	7.64
2558	174,559	15,823	9.06
2559	169,448	16,172	9.54

ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

คดียาเสพติดรายสำคัญ หมายถึง การจับกุมผู้ต้องหาเกี่ยวกับคดียาเสพติดรายใหญ่ โดยพิจารณาจากปริมาณของกลางที่จับกุมได้ ซึ่งหมายความถึงปริมาณของกลาง เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) 200 เม็ดขึ้นไป, เอ็กซ์ตาซี 100 เม็ดขึ้นไป, เฮโรอีน 20 กรัมขึ้นไป, ไอซ์/คีตามีน/โคเคน 100 กรัมขึ้นไป, กัญชาแห้ง 10 กิโลกรัมขึ้นไป รวมทั้งฐานความผิดเกี่ยวกับการผลิต การนำเข้า การส่งออกยาเสพติด อีกทั้ง ยังหมายความรวมถึงกรณีพยายามส่งออกยาเสพติดและพยายามส่งออกยาเสพติดเพื่อจำหน่าย

ในปี พ.ศ. 2559 มีผลการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ จำนวน 16,172 คดี เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2558 พบว่า คดียาเสพติดรายสำคัญมีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นจำนวน 349 คดี คิดเป็นร้อยละ 2.2 และคิดเป็นร้อยละ 9.54 ของคดียาเสพติดทั้งหมดทั่วประเทศ (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.6

จำนวนการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ แบ่งตามประเภทยาเสพติดชนิดสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2559

ชนิดยาเสพติดให้โทษ	จำนวนคดี		จำนวนของกลาง		การเปลี่ยนแปลง ของจำนวน ของกลาง
	2558	2559	2558	2559	
เมทแอมเฟตามีน	17	16	32.61	24.3	-25.48
ไอซ์	129	178	1019.9	2,195.37	115.25
เฮโรอีน	22	28	223.82	320.05	42.99
โคเคน	13	20	53.75	52.55	-2.23
กัญชาแห้ง	67	64	23,056.50	30,921.80	34.11
พืชกระท่อม	99	134	18,168.97	29,577.66	62.79
ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด					
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด					

เมื่อพิจารณาคดีรายสำคัญภายใต้เงื่อนไขปริมาณของกลาง เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) 1 ล้านเม็ดขึ้นไป, ไอซ์/เฮโรอีน/โคเคน 1 กิโลกรัมขึ้นไป, กัญชาแห้ง/พืชกระท่อม 100 กิโลกรัมขึ้นไป เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่าปริมาณของกลาง ประเภท ไอซ์ มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 115.25 รองลงมาเป็น พืชกระท่อม มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 62.79 เฮโรอีน มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.99 และกัญชาแห้ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.11 ในส่วนของเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) มีปริมาณของกลางลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 25.48 และโคเคนมีจำนวนลดลงร้อยละ 2.23 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.6)

สถานการณ์การปลูกฝิ่นในประเทศไทย

ข้อมูลการปลูกฝิ่นถือเป็นข้อมูลสำคัญต่อการวิเคราะห์สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย เนื่องจากฝิ่นเป็นวัตถุดิบในการผลิตยาเสพติดที่สำคัญ เช่น เฮโรอีน เป็นต้น จากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยและแนวโน้มของปัญหาโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้วิเคราะห์สถานการณ์การปลูกฝิ่นในประเทศไทยไว้ ดังนี้

ตารางที่ 3.7
ผลการสำรวจพื้นที่ปลูกฝิ่น ปี พ.ศ. 2558/2559

จังหวัด	พื้นที่ปลูกฝิ่น (ไร่/เฮกตาร์)		การเปลี่ยนแปลง	
	ปี 2557/2558	ปี2558/2559	(+/-)	%
เชียงใหม่	1196.90/191.50	1456.48/233.04	259.58/41.54	21.69
ตาก	634.67/101.55	893.12/142.90	258.45/41.35	40.72
แม่ฮ่องสอน	58.42/9.35	81.36/13.02	22.94/3.67	39.27
เชียงราย	4.79/0.77	27.69/4.43	22.90/3.66	478.08
กำแพงเพชร	52.52/8.40	19.99/3.20	-32.53/-5.2	-61.94
น่าน	21.69/3.47	12.19/1.95	-9.50/-1.52	-43.8
พะเยา	-	2.00/0.32	2.00/2.00	100
แพร่	12.70/2.3	-	12.70/2.3	-100
ลำปาง	-	-	-	-
เลย	-	-	-	-
รวม	1981.69/317.07	2492.83/398.85	511.14/81.78	25.79

ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

จากการสำรวจพื้นที่ลักลอบปลูกฝิ่น ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2559 พบว่า มีการลักลอบปลูกฝิ่นในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดน่าน จังหวัดแพร่ และจังหวัดเชียงราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,492.83 ไร่ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกฝิ่นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ปลูก 1,456.48 ไร่ จังหวัดตากปลูก 893.12 ไร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนปลูก 81.36 ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับฤดูกาลปลูกฝิ่นในห้วงปี พ.ศ. 2557 - 2558 พบว่า พื้นที่ปลูกฝิ่นเพิ่มขึ้นจำนวน 511.14 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.79 (ตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.8

เปรียบเทียบผลการตัดฟันทำลายไรวี้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549/2550 ถึง 2558/2559

ปี	พื้นที่ปลูก	พื้นที่ตัดทำลาย	คิดเป็น %	พื้นที่คงเหลือ
2549/50	1444	1373	95.08	71
2550/51	1,800	1,778	98.78	22
2551/52	1,319	1,262	95.68	57
2552/53	1,804	1,738	96.34	66
2553/54	1,355	1,297	95.72	58
2554/55	1,303	1,279	98.16	24
2555/56	1,659	1,651	99.52	8
2556/57	2,050	2,037	99.36	13
2557/58	1,982	1,957	98.77	25
2558/59	2,493	1,991	79.88	502

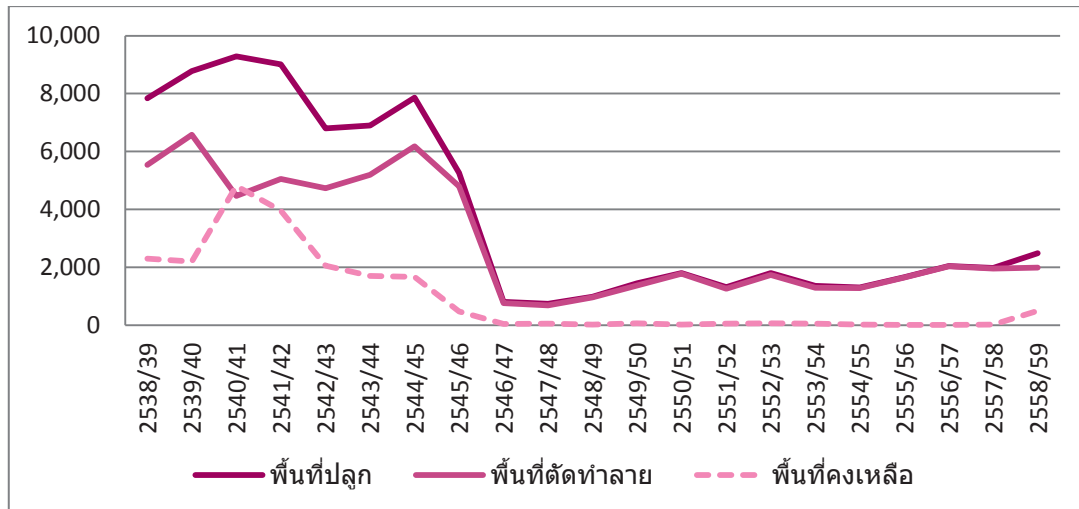
ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

หากพิจารณาจากผลการดำเนินการตัดทำลายไรวี้น ในพื้นที่เพาะปลูกซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่า สามารถลดพื้นที่ปลูกไรวี้นได้เป็นจำนวนมาก โดยในปี พ.ศ. 2558/2559 มีพื้นที่ปลูกไรวี้นจากการสำรวจทั้งสิ้น 2,493.83 ไร่ ถูกตัดทำลายไป 1,991.21 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 79.88 ของพื้นที่ปลูกไรวี้นทั้งหมด (ตารางที่ 3.8) (แผนภาพที่ 3.3)

แผนภาพที่ 3.3

เปรียบเทียบพื้นที่ปลูก พื้นที่ตัดทำลาย และพื้นที่คงเหลือของไร่ฝิ่น ในห้วงปี พ.ศ. 2538/2539 ถึง พ.ศ. 2558/2559

นอกจากนี้ ในรายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ยังได้แสดงรายละเอียดการจับกุมคดีสำคัญซึ่งแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ที่น่าสนใจหลายประการ เช่น

ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนสถิติการจับกุมยาเสพติดที่สำคัญ พบว่า ไอซ์ เฮโรอีน และกัญชาแห้ง มีจำนวนคดีและของกลางเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะไอซ์ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเท่าตัวจากปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการลำเลียงไปยังพื้นที่ภาคใต้ และส่งออกไปปลายทางต่างประเทศ อีกทั้ง มีการแพร่ระบาดของไอซ์ ในกลุ่มผู้เสพยาเสพติดรายใหม่เพิ่มมากขึ้น

ในการจับกุมผู้กระทำความผิด มีการจับกุมชาวต่างประเทศในคดียาเสพติด รวม 4,783 คดี ผู้ต้องหา 5,165 คน พบว่า มีชาวเมียนมาถูกจับกุมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 62.83 ของผู้ต้องหาทั้งหมด รองลงมาเป็นชาวลาว และกัมพูชา ตามลำดับ แต่ถ้าพิจารณาในลักษณะเครือข่าย พบว่า เครือข่ายชาวแอฟริกันมีบทบาทมากขึ้น ในการพยายามลักลอบเข้ามาจำหน่ายยาเสพติดในไทย รวมทั้งใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านไปยังประเทศที่ 3

ในปี พ.ศ. 2559 มีการบูรณาการประสานความร่วมมือ ด้านการข่าว สืบสวน ขยายผลจับกุม ทั้งในคดียาเสพติดและอาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ ภายใต้โครงการการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด ท้าอากาศยานสากลในอาเซียน (ASEAN Airport Interdiction Task Force-AAITF) ซึ่งเป็นความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาลักลอบนำเข้า-ส่งออกยาเสพติดในท่าอากาศยานได้เป็นอย่างดี (แผนภาพที่ 3.3)

ส่วนที่ 3 พื้นที่แพร่ระบาด

ในรายงานฉบับนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์การกระจายตัวของปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่ โดยอ้างอิงจากข้อมูลการจับกุมคดียาเสพติดในระบบสารสนเทศคดีอาญาของตำรวจ และทำการวิเคราะห์เจาะลึกลงไป ในรายละเอียดระดับรายจังหวัด พบว่า

คดีเสพและครอบครองยาเสพติด

ตารางที่ 3.9

จังหวัดที่มีผู้กระทำความผิดฐานเป็นผู้เสพและครอบครองยาเสพติดเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	22,137	21,331	21,773
ภ.จว.สุราษฎร์ธานี	7,099	7,089	7,675
ภ.จว.ชลบุรี	6,992	6,814	6,853
ภ.จว.นครศรีธรรมราช	5,615	5,572	5,911
ภ.จว.สงขลา	5,133	5,060	5,909
ภ.จว.ระยอง	4,666	4,658	4,674
ภ.จว.ภูเก็ต	4,375	4,346	5,065
ภ.จว.ขอนแก่น	4,245	4,158	4,190
ภ.จว.สมุทรปราการ	4,240	4,201	4,237
ภ.จว.เชียงใหม่	4,183	4,039	4,101

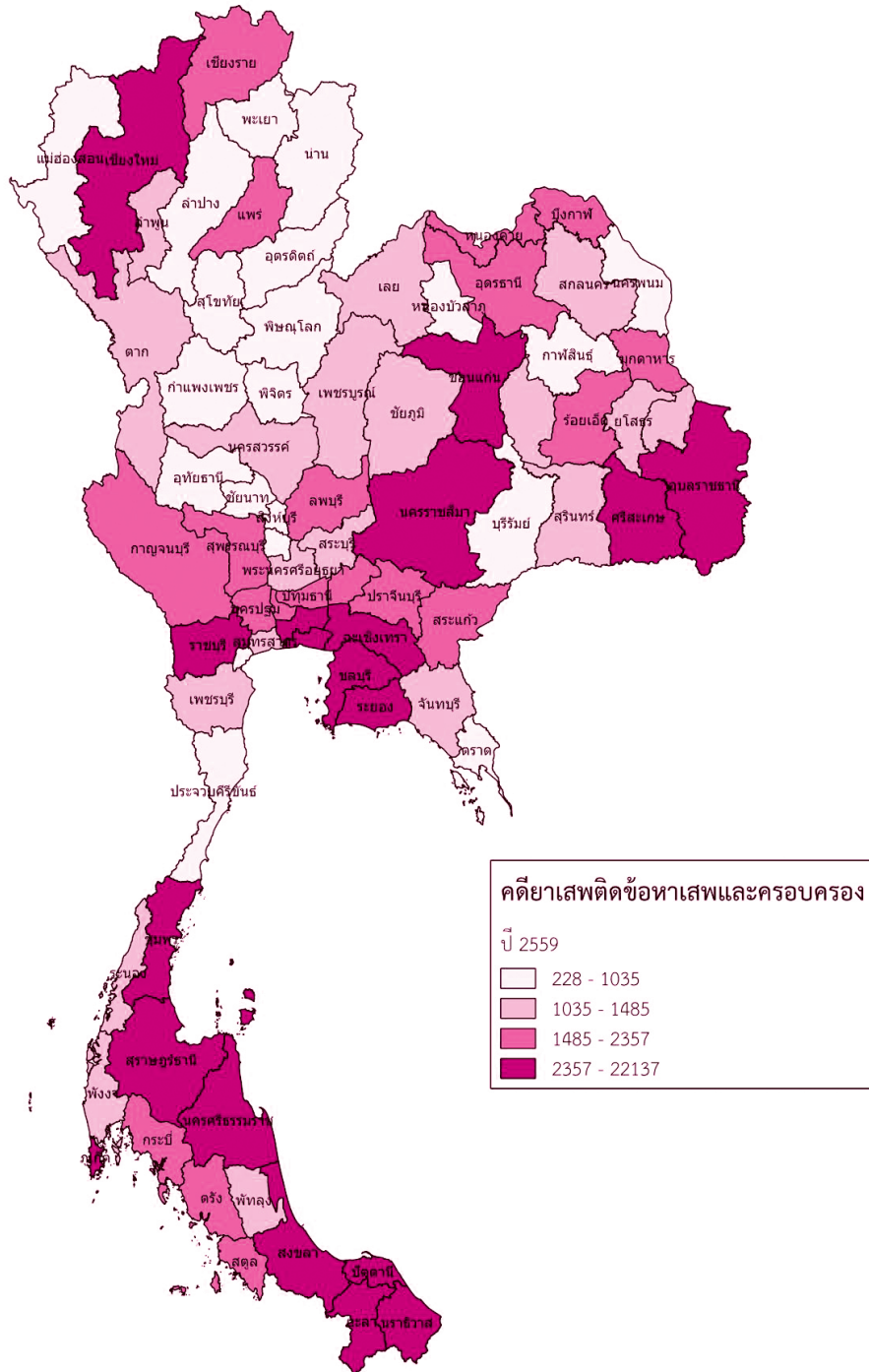
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หมายเหตุ : ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในส่วนนี้ ประกอบด้วย ข้อหาเสพยาเสพติดและข้อหาครอบครองยาเสพติด

ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีผู้เสพและครอบครองยาเสพติดทั่วประเทศ จำนวน 165,709 คดี โดยจังหวัดที่มีจำนวนคดีผู้เสพและครอบครองยาเสพติดมากที่สุด 10 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดระยอง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดเชียงใหม่ ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีจำนวนคดีผู้เสพและครอบครองยาเสพติดแพร่กระจายในปีนี้จะอยู่ทางภาคใต้เป็นส่วนใหญ่ (ตารางที่ 3.9) (แผนภาพที่ 3.4)

แผนที่ 3.4

พื้นที่เกิดคดีเสพและครอบครองยาเสพติดรายจังหวัด พ.ศ. 2559

หมายเหตุ : ข้อมูลจำนวนคดียาเสพติดจากระบบสารสนเทศคดีอาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คดีจำหน่ายยาเสพติด

ตารางที่ 3.10

จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายยาเสพติดเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	8,416	8,025	8,895
ภ.จว.ชลบุรี	2,234	2,172	2,390
ภ.จว.สมุทรปราการ	1,945	1,930	2,057
ภ.จว.สงขลา	1,883	1,826	2,209
ภ.จว.อุบลราชธานี	1,868	1,823	2,019
ภ.จว.เชียงใหม่	1,789	1,658	1,975
ภ.จว.ปทุมธานี	1,495	1,458	1,590
ภ.จว.สุราษฎร์ธานี	1,364	1,346	1,616
ภ.จว.นครศรีธรรมราช	1,312	1,298	1,517
ภ.จว.นครราชสีมา	1,307	1,275	1,414

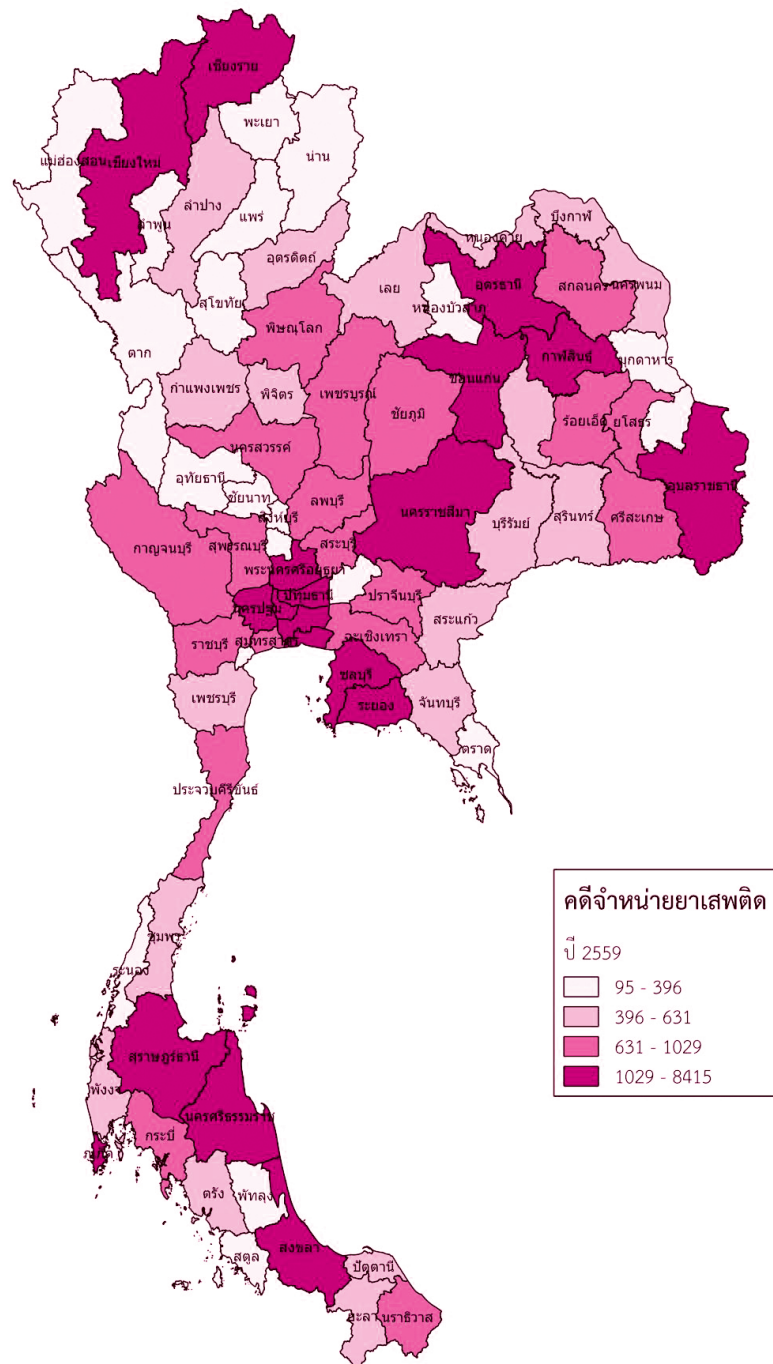
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หมายเหตุ : ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในส่วนนี้ ประกอบด้วย ข้อหาครอบครองยาเสพติดให้โทษเพื่อจำหน่าย, จำหน่ายยาเสพติดให้โทษ

ในปี พ.ศ. 2558 มีความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายยาเสพติด จำนวน 77,279 คดี โดยจังหวัดที่มีจำนวนคดีจำหน่ายยาเสพติดสูงสุด คือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดชลบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสงขลา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดนครราชสีมา ตามลำดับ โดยมีจำนวนคดีการจำหน่ายยาเสพติดกระจายอยู่ตามจังหวัดใหญ่ของทุกภาค (ตารางที่ 3.10) (แผนภาพที่ 3.5)

แผนภาพที่ 3.5

การกระจายตัวของคดีค้ายาเสพติดรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2559

หมายเหตุ : ข้อมูลจำนวนคดียาเสพติดจากระบบสารสนเทศศตออาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ส่วนที่ 4 ผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่

ผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่ คือ ผู้ต้องหาที่พบประวัติถูกจับกุมเป็นครั้งแรกไม่เคยมีประวัติการถูกจับกุมมาก่อนที่จะถูกบันทึกลงในระบบฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในปีนั้นๆ

ตารางที่ 3.11

จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่ เปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559

ปี	จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติด		ร้อยละ
	ทั่วประเทศ	รายใหม่	
2555	227,557	150,222	66.02
2556	278,401	184,604	66.31
2557	225,322	144,910	64.31
2558	188,641	119,475	63.33
2559	182,225	138,046	75.76

ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ในปี พ.ศ. 2558 พบว่า มีผู้ต้องหารายใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 138,046 คน คิดเป็นร้อยละ 75.76 ของผู้ต้องหาคดียาเสพติดทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่ 119,475 คน จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าจำนวน 18,571 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 15.54

โดยคดียาเสพติดเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) มีผู้ต้องหามากที่สุด จำนวน 73,332 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.12 ของผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่ทั้งหมด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ต้องหาในข้อหาเสพยาเสพติดมากที่สุด จำนวน 28,599 คน สูงสุดอยู่ในพื้นที่ภาค 4 จำนวน 8,959 คน รองลงมาคือ ภาค 3 จำนวน 7,094 คน เมื่อเปรียบเทียบจำนวนของผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่ในรอบ 5 ปี พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยประมาณคิดเป็นร้อยละ 67.15 (ตารางที่ 3.11)

ส่วนที่ 5 การจับกุมผู้ต้องหาชาวต่างประเทศ

ตารางที่ 3.12

จำนวนการจับกุมชาวต่างประเทศในคดียาเสพติดทั่วประเทศ 10 อันดับแรก จำแนกตามสัญชาติและเพศ
ปี พ.ศ. 2559

สัญชาติ	จำนวนคดี	เพศ		รวม
		ชาย	หญิง	
พม่า	2,976	3,114	131	3,245
ลาว	658	539	159	698
กัมพูชา	364	344	36	380
มาเลเซีย	126	138	1	139
ฝรั่งเศส	38	37	4	41
ไนจีเรีย	35	39	0	39
อังกฤษ	31	33	2	35
เยอรมนี	28	29	2	31
จีน	15	15	1	16
สาธารณรัฐรัสเซีย	14	13	1	14

ที่มา : รายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ในปี พ.ศ. 2559 มีชาวต่างชาติถูกจับกุมในคดียาเสพติด รวม 4,783 คดี มีจำนวนผู้ต้องหา 5,165 คน จำแนกเป็นสัญชาติต่างๆ จำนวน 70 สัญชาติ และไม่ทราบสัญชาติ จำนวน 317 คน สัญชาติประเทศพม่าถูกจับกุมมากที่สุด 2,976 คดี มีจำนวนผู้ต้องหา 3,245 คน คิดเป็นร้อยละ 62.83 ของชาวต่างชาติที่ถูกจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมดในประเทศไทย รองลงมา คือ ประเทศลาว 698 คน ประเทศกัมพูชา 380 คน และประเทศมาเลเซีย 139 คน ตามลำดับ ซึ่งจากตัวเลขการจับกุมผู้ต้องหาชาวต่างชาติแสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่แล้วเป็นการจับกุมผู้ลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาจากประเทศข้างเคียง (ตารางที่ 3.12)

แนวโน้มและสถานการณ์ยาเสพติดที่สำคัญ

ในปี พ.ศ. 2559 มีแนวโน้มการรับแจ้งและจับกุมคดียาเสพติดลดลงเล็กน้อยจาก ปี พ.ศ. 2558 แม้ว่าในปี พ.ศ. 2558 จะมีผลการรายงานที่ลดลงอย่างมากจากปีก่อนหน้าก็ตาม แสดงให้เห็นว่าคดีที่ลดลงดังกล่าวเป็นเพียงการลดลงของผู้เสพและผู้ครอบครองยาเสพติดรายย่อย เป็นที่น่าสนใจว่า ในปี พ.ศ. 2559 จำนวนคดีและผู้กระทำความผิดในข้อหาเสพและครอบครองยาเสพติดจะลดลง แต่จำนวนคดีและผู้กระทำความผิดข้อหาจำหน่ายยาเสพติดกลับเพิ่มมากขึ้น โดยถือว่ามียอดสูงสุดเมื่อคุณย้อนหลังไป 5 ปี ของข้อมูลความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ทั้งนี้ จากรายงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ยังแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่ นับเป็นปัญหาระลอกใหม่ที่ทำลายการทำงานของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ พบว่า ที่มาของยาเสพติดส่วนมากจะถูกลำเลียงหรือนำเข้ามาจากแหล่งผลิตที่อยู่ต่างประเทศ โดยกระจายตัวผ่านช่องทางต่างๆ ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านเข้ามามากกว่าผลิตในประเทศไทย ซึ่งยากแก่การเข้าไปทำการปราบปราม ส่งผลให้ต้องเน้นมาตรการลงพื้นที่ในส่วนการป้องกันและสกัดกั้นการนำเข้าของยาเสพติด เมื่อดูสถิติของผู้ต้องหาคดียาเสพติดจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า ผู้ต้องหาคดียาเสพติดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ถูกจับกุมมากที่สุด ซึ่งล้วนแต่เป็นประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทยทั้งสิ้น แต่จากรายงานยังพบว่ามี การเข้ามาของเครือข่ายยาเสพติดจากแอฟริกา ที่ลักลอบจำหน่ายยาเสพติดและใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านไปยังประเทศที่ 3 ผ่านท่าอากาศยานนานาชาติจุดต่างๆ

นอกจากนี้ ยังพบว่ามีสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มผู้เสพรายใหม่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะยาเสพติดประเภทไอซ์ ที่เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวจากปีก่อนหน้า มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 38.37 และจำนวนของกลางเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 103.25 เนื่องจากยาเสพติดชนิดนี้กำลังเป็นที่นิยมและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ทั้งนี้ ยังพบว่ามีกระแสที่เชื่อว่าการเสพไอซ์ จะทำให้ผิวขาว ผิวพรรณผ่องใส เพิ่มสมรรถภาพทางเพศ และเป็นยาเสพติดที่ไม่รุนแรงสามารถเลิกใช้ได้ง่าย โดยความเชื่อที่ผิดนี้ส่งผลให้ ไอซ์ เป็นที่นิยมโดยเฉพาะกลุ่มผู้เสพรายใหม่ที่เป็นผู้หญิง เนื่องจาก ไอซ์ มีราคาสูงพอสมควร จึงอาจส่งผลให้ผู้เสพผันตัวเป็นผู้ค้ารายย่อยหรือรายใหญ่เองด้วย นับเป็นสถานการณ์ที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องควรหามาตรการหรือนโยบายในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง

บทที่ 4

สถานการณ์การฟ้องคดีและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 10 มาตรา 188¹ ได้บัญญัติให้ศาลมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติ และมาตรา 248 ให้องค์กรอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย มีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เทียบธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นองค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน กล่าวคือ องค์กรอัยการ ศาล มีบทบาทต่อการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนในส่วนของการฟ้องร้องดำเนินคดีฐานะทนายแห่งรัฐและกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีที่ขึ้นสู่ศาล จะต้องเป็นไปด้วยความถูกต้องตามพยานหลักฐานและตามบทบัญญัติของกฎหมาย พนักงานอัยการมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความยุติธรรม กล่าวคือ เป็นตัวแทนของรัฐมีหน้าที่ในการทำคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีต่อศาล โดยการปฏิบัติหน้าที่ในคดีอาญาเป็นการตัดสินใจว่าจะดำเนินคดีอาญาต่อหรือจะยุติการดำเนินคดีกับผู้ที่ถูกกล่าวหา ซึ่งมีผลต่อการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน ศาลในฐานะส่วนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมคือ สถาบันที่ใช้อำนาจตุลาการในการพิจารณาพิพากษาชี้ขาดข้อพิพาทหรืออรรถคดีตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติจะมีบทบาทดำเนินการพิจารณาคดีและตัดสินคดีให้เป็นไปตามกฎหมายและความถูกต้องเป็นธรรม ทั้งนี้ ศาลเป็นองค์กรพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงเป็นพระประมุขของประชาชนชาวไทย การบังคับใช้กฎหมายต้องกระทำโดยปราศจากอคติ คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน และหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติในทุกกรณี การปฏิบัติอย่างเหมาะสมทั้งผู้ถูกกล่าวหาและผู้ได้รับความเสียหายโดยเที่ยงธรรมจึงทำให้เกิดความสงบสุขในสังคมไทยต่อไปได้

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมบทนี้ จึงได้นำเสนอสถิติคดีศาลยุติธรรมที่วราชาอาณาจักรและสถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งอยู่ในขั้นของการสั่งฟ้องและพิจารณาพิพากษาคดี โดยได้แยกเสนอออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ การพิจารณาและการฟ้องคดีของอัยการ คือ สถิติคดีรับใหม่ คดีความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาและไม่ได้ส่งตัวมาแต่ไม่รวมคดีเปรียบเทียบปรับ รวมทั้งคดีความอาญาชั้นฟ้องศาลทั่วประเทศของสำนักงานอัยการสูงสุด และส่วนที่ 2 คือ คดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล คดีที่พิจารณาเสร็จสิ้นไปแล้วของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ทำให้เห็นภาพปริมาณคดีและประเภทความผิดต่างๆ ที่จะนำไปพิจารณากำหนดนโยบายการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินคดีอาญา การลดขั้นตอนการทำงานของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสามารถนำข้อมูลที่ได้นั้นไปประกอบการพิจารณาในการผลักดันนโยบาย การลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลและผู้ต้องขังในเรือนจำ และเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยไม่เกิดผลกระทบทางลบต่อสังคมต่อไป

¹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. เข้าถึงที่ <http://www.krisdika.go.th/wps/portal/general> เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2560.

ส่วนที่ 1 การพิจารณาและการป้องกันของอัยการ

ตารางที่ 4.1

จำนวนคดีอาญารับใหม่และอัตราการเปลี่ยนแปลง แบ่งตามประเภทสำนวน ประจำปี พ.ศ. 2559

ประเภทสำนวนความอาญารับใหม่	2558	2559	อัตราการเปลี่ยนแปลง	
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา	608,544	584,782	(-23,762)	(-3.9%)
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ)	45,426	50,180	(+4,754)	(+10.47%)
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ)	1,725,927	1,466,904	(-259,023)	(-15.01%)
ความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด	28,438	28,537	(+99)	(+0.35%)
อัยการมีความเห็นสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ส่งตัวมานาคดีชั้นสู่ศาล	586,491	574,230	(-12,261,)	(-2.09%)
ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2559				

เมื่อพิจารณาถึงสถิติคดีอาญารับใหม่ทั่วประเทศตามประเภทสำนวนคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด จากรายงานข้อมูลรวบรวมโดยสำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ พบว่า ข้อมูลคดีที่เข้าสู่การพิจารณาฟ้องคดีในชั้นพนักงานอัยการ ในปี พ.ศ. 2559 นั้นแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ 1) ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา จำนวน 584,782 เรื่อง รวม 719,300 คน (เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาโดยสามารถจับกุมตัวและนำผู้ต้องหาส่งตัวมาให้พนักงานอัยการพิจารณา มีความเห็นทางคดี) 2) ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ) จำนวน 50,180 เรื่อง รวม 60,090 คน (เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนส่งสำนวนมาโดยไม่ได้นำผู้ต้องหาส่งตัวมาให้พนักงานอัยการพิจารณา เนื่องจากยังไม่ได้แจ้งข้อหาหรือยังไม่สามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ ไม่นับรวมกรณีไม่ได้ส่งตัวผู้ต้องหาเนื่องจากได้เปรียบเทียบปรับในชั้นพนักงานสอบสวนและคดีสิ้นสุดแล้ว) 3) ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ) จำนวน 1,466,904 เรื่อง (เป็นกรณีพนักงานสอบสวนดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับในชั้นตำรวจเรียบร้อยแล้ว ไม่ต้องดำเนินการส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานอัยการ) 4) ความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด จำนวน 28,537 เรื่อง (เป็นคดีที่สอบสวนแล้วไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิด) 5) อัยการมีความเห็นสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ส่งตัวมานาคดีชั้นสู่ศาล ทั้งหมด 574,230 เรื่อง จำนวน 703,769 คน (ตารางที่ 4.1)

สถิติคดีอาญารับใหม่ทั่วประเทศของสำนักงานอัยการสูงสุด จำแนกตามรายภาคและประเภทสำนวนคดี

ตารางที่ 4.2

สถิติคดีอาญารับใหม่ทั่วประเทศของสำนักงานอัยการสูงสุด จำแนกตามรายภาคและประเภทสำนวนคดี
ปี พ.ศ. 2558 - 2559

ประเภท สำนวน	ความอาญาปรากฏตัว ผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา		ความอาญาปรากฏตัว ผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ)		ความอาญาปรากฏตัว ผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ)		ความอาญาไม่ปรากฏ ผู้กระทำความผิด	
	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559
กทม.	81,353	75,947	7,886	10,472	219,627	220,086	3,422	4,172
ภาค 1	75,615	64,937	5,876	5,915	52,505	42,268	2,490	2,406
ภาค 2	61,707	58,857	3,667	4,425	181,468	173,538	1,574	2,226
ภาค 3	77,228	71,736	3,888	3,836	158,275	119,042	2,876	2,892
ภาค 4	67,004	62,015	5,580	5,839	365,840	263,920	3,902	2,786
ภาค 5	44,280	43,758	3,893	4,291	290,606	226,184	3,798	3,303
ภาค 6	38,025	40,397	3,909	4,463	135,484	96,181	2,222	2,207
ภาค 7	55,754	54,768	4,779	4,180	121,467	128,352	1,928	1,605
ภาค 8	63,982	69,824	3,323	3,880	141,850	145,032	2,620	3,040
ภาค 9	43,606	42,543	2,625	2,879	58,805	52,301	3,606	3,900
รวม	608,554	584,782	45,426	50,180	1,725,927	1,466,904	28,438	28,537

ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2558-2559

ในปี พ.ศ. 2559 เห็นแนวโน้มว่าคดีที่มีตัวผู้ต้องหาซึ่งพนักงานสอบสวนได้ส่งตัวมาเพื่อดำเนินการฟ้องคดีมีจำนวนลดลง เมื่อจำแนกตามรายภาค พบว่า กรุงเทพมหานครมีสำนวนความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาสูงที่สุดจำนวน 75,947 เรื่อง ในขณะที่ภาค 6 มีสำนวนความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาต่ำที่สุดจำนวน 40,397 เรื่อง สถิติคดีรับใหม่ในคดีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ประเภทคดีอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาที่มีตัวเลขสูงสุดยังคงเป็นประเภทคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดจำนวน 205,938 เรื่อง โดยปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 213,394 เรื่อง ซึ่งถือว่าในปี พ.ศ. 2559 คดียาเสพติดตัวเลขลดลงจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 3.49

ในส่วนของความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ซึ่งไม่รวมคดีเปรียบเทียบปรับ) ปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า พบว่า กรุงเทพมหานครมีจำนวนสูงสุด 10,472 เรื่อง ในขณะที่ภาค 9 ต่ำที่สุดจำนวน 2,879 เรื่อง สถิติคดีรับใหม่ในคดีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ซึ่งไม่รวมคดี

เปรียบเทียบปรับ) ประเภทคดีความอาญาที่มีตัวเลขสูงสุดยังคงเป็นความผิดฐานยักยอกทรัพย์ (ม.352-356) จำนวน 5,762 เรื่อง มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีเพียง 4,960 เรื่อง โดยความผิดฐานยักยอกทรัพย์ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 16.17

ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบปรับ) มีจำนวนลดลงจากปีก่อน โดยภาค 4 มีจำนวนผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมาเพราะเปรียบเทียบปรับในชั้นพนักงานสอบสวนสูงสุดจำนวน 263,920 เรื่อง โดยที่ภาค 1 มีจำนวนต่ำที่สุด 42,268 เรื่อง

คดีที่ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด ยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในปริมาณใกล้เคียงกับปีก่อนหน้า ซึ่งพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า มีคดีความอาญาที่ไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดสูงสุดจำนวน 4,172 เรื่อง และภาค 7 มีจำนวนต่ำสุด 1,605 เรื่อง เมื่อเปรียบเทียบสถิติคดีรับใหม่คดีความอาญาไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด ประเภทคดีที่มีตัวเลขสูงสุดยังคงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักทรัพย์ (ม.334-335) จำนวน 12,515 เรื่อง มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีจำนวน 11,882 เรื่อง โดยความผิดฐานลักทรัพย์เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 5.33

ในบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาเพื่อให้อัยการมีความเห็นสั่งฟ้องนำคดีขึ้นสู่ศาล ปี พ.ศ. 2559 ประเภทคดีที่อัยการมีความเห็นสั่งฟ้องศาล อันดับสูงสุดยังคงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด 204,818 เรื่อง จำนวน 219,989 คน โดยในปี พ.ศ. 2558 มีความผิดฐานยาเสพติดให้โทษ 199,879 เรื่อง จำนวน 220,010 คน ซึ่งเห็นได้ว่าการกระทำผิดเรื่องยาเสพติดสั่งฟ้องต่อศาลมีจำนวนเรื่องเพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 2.47 แม้ว่าจำนวนผู้ต้องหาที่กระทำผิดได้ตัวมาเพื่อส่งฟ้องศาลลดลงก็ตาม รองลงมา เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการพนันและการพนันอื่นๆ 45,781 เรื่อง จำนวน 130,082 คน โดยปี พ.ศ. 2558 มีคดีการพนันที่สั่งฟ้อง 51,120 เรื่อง จำนวน 159,214 คน ความผิดเกี่ยวกับการพนัน จำนวนเรื่องลดลงจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 10.44 และคดีที่อัยการมีความเห็นสั่งฟ้องต่อศาลเป็นลำดับต่อมาเป็นคดีตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง สั่งฟ้อง 31,887 เรื่อง จำนวน 32,861 คน โดยปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 29,336 เรื่อง จำนวน 30,431 คน ซึ่งมีตัวเลขคดีคนเข้าเมืองสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 8.7

เมื่อคำนวณจากประเภทสำนวนความอาญารับใหม่ข้างต้น พบว่า ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยังมีสถิติการกระทำผิดเป็นอันดับต้นๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในอนาคตประเทศไทยควรมีมาตรการบางอย่าง ในการแก้ไขปัญหาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีแนวโน้มลดลงต่อไป (ตารางที่ 4.2)

บัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา

ตารางที่ 4.3

จำนวนเรื่องเสร็จไปตามบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559

ปี	ฟ้องศาล		ไม่ฟ้อง		อย่างอื่น		รวมเสร็จไป	
	เรื่อง	คน	เรื่อง	คน	เรื่อง	คน	เรื่อง	คน
2555	555,923	677,704	5,358	6,753	22,118	23,362	583,399	707,819
2556	581,254	703,150	4,202	5,285	29,851	31,134	615,307	739,569
2557	593,387	733,970	3,627	4,899	27,237	29,060	624,251	767,929
2558	586,491	748,193	2,794	3,699	17,634	19,715	606,919	771,607
2559	574,230	703,769	3,083	4,347	6,325	8,533	583,638	716,649

ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2559

ในคดีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมายังสำนักงานอัยการทั่วประเทศ แสดงตัวเลขเรื่องเสร็จไปในบัญชีความอาญา แยกออกเป็น เรื่องที่เสร็จไปโดยอัยการสั่งฟ้องศาล อัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องศาล และเรื่องประเภทอย่างอื่น ซึ่งเป็นตัวเลขรวมเรื่องเสร็จไปทั้งหมดประจำปี พ.ศ. 2559 จำนวน 583,638 เรื่อง รวม 716,649 คน เรื่องที่เข้าสู่การพิจารณาในชั้นของพนักงานอัยการส่วนใหญ่จะมีความเห็นว่าควรสั่งฟ้องคดีขึ้นสู่ศาลโดยเห็นได้จากคดีเปรียบเทียบตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559 เมื่อเปรียบเทียบคดีความอาญาปี พ.ศ. 2558 กับปี พ.ศ. 2559 เห็นว่า คดีบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมายังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาล ไม่ฟ้องคดีต่อศาล และกรณีอื่นๆ ในปี พ.ศ. 2559 มีการพิจารณาเรื่องเสร็จไป จำนวนเลขลดลงของทั้งปี พ.ศ. 2559 ทำให้รวมเรื่องเสร็จไปลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 3.84 และทำให้จำนวนคนที่พิจารณาในชั้นความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมานี้ลดลงตามไปด้วย (ตารางที่ 4.3)

สำนวนบัญชีความอาญาชั้นฟ้องศาล

ตารางที่ 4.4

จำนวนเรื่องหรือคดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้อง ปี พ.ศ. 2555 - 2559

ปี	ค้างมา		ฟ้องใหม่		รวม	
	เรื่อง	คน	เรื่อง	คน	เรื่อง	คน
2555	101,393	135,943	555,923	677,704	657,316	813,647
2556	109,360	145,768	581,254	703,150	690,614	848,918
2557	89,483	124,355	593,387	733,970	682,870	858,325
2558	80,855	116,103	586,491	748,193	667,346	864,296
2559	131,150	174,806	574,230	703,769	705,380	878,575

ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2559

ในปี พ.ศ. 2559 มีสำนวนตามบัญชีความอาญาชั้นฟ้องศาล จากสำนักงานอัยการทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2559 ที่อัยการฟ้องศาลเป็นคดีฟ้องใหม่ 574,230 เรื่อง จำนวน 703,769 คน โดยมีเรื่องที่ค้างมาจากปีก่อนหน้าเพื่อรอศาลมีคำสั่งทั้งหมด 131,150 เรื่อง จำนวน 174,806 คน หากพิจารณาบัญชีความอาญาชั้นฟ้องศาลจะเห็นได้ว่าเรื่องที่อัยการฟ้องศาลเป็นคดีฟ้องใหม่ ในปี พ.ศ. 2559 มีเรื่องลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 2.09 ซึ่งทำให้จำนวนคนที่ถูกสั่งฟ้องลดลงตามไปด้วย โดยบัญชีความอาญาชั้นฟ้องศาลมีเรื่องที่ค้างมาจากปีก่อนหน้าเพื่อรอศาลมีคำสั่ง 131,150 เรื่อง จำนวน 174,806 คน หากเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาถือว่ามีจำนวนเรื่องที่ค้างมาเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 62.20 เมื่อเทียบกับร้อยละของเรื่องที่ค้างมาของปี พ.ศ. 2558 มีเรื่องค้างมาคิดเป็นเพียงร้อยละ 9.64 โดยเหตุปัจจัยที่ทำให้คดีค้างมาจากปีก่อนหน้าเพื่อรอศาลมีคำสั่งเป็นจำนวนมาก เพราะส่วนใหญ่ในคดีของเยาวชนที่ขึ้นสู่ศาลเยาวชนและครอบครัว ต้องรอการทำแผนโปรแกรมของเยาวชนหรือกว่าเรื่องจะเข้าสู่กระบวนการเพื่อทำแผนเด็กและเยาวชนใช้ระยะเวลานาน ศาลจึงต้องรอการจัดแผนเพื่อมีคำสั่งอย่างใด ๆ ต่อไป หรือในกรณีที่เกี่ยวข้องกับรูปคดี ปัจจัยความยาก/ง่ายของคดีที่ขึ้นสู่กระบวนการฟ้องศาล เป็นเหตุให้มีเรื่องค้างมาจากปีก่อนหน้าจำนวนมาก โดยภาพรวมของบัญชีความอาญาชั้นฟ้องศาลทั้งหมดมี 705,380 เรื่อง จำนวน 878,575 คน เพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 5.7 (ตารางที่ 4.4)

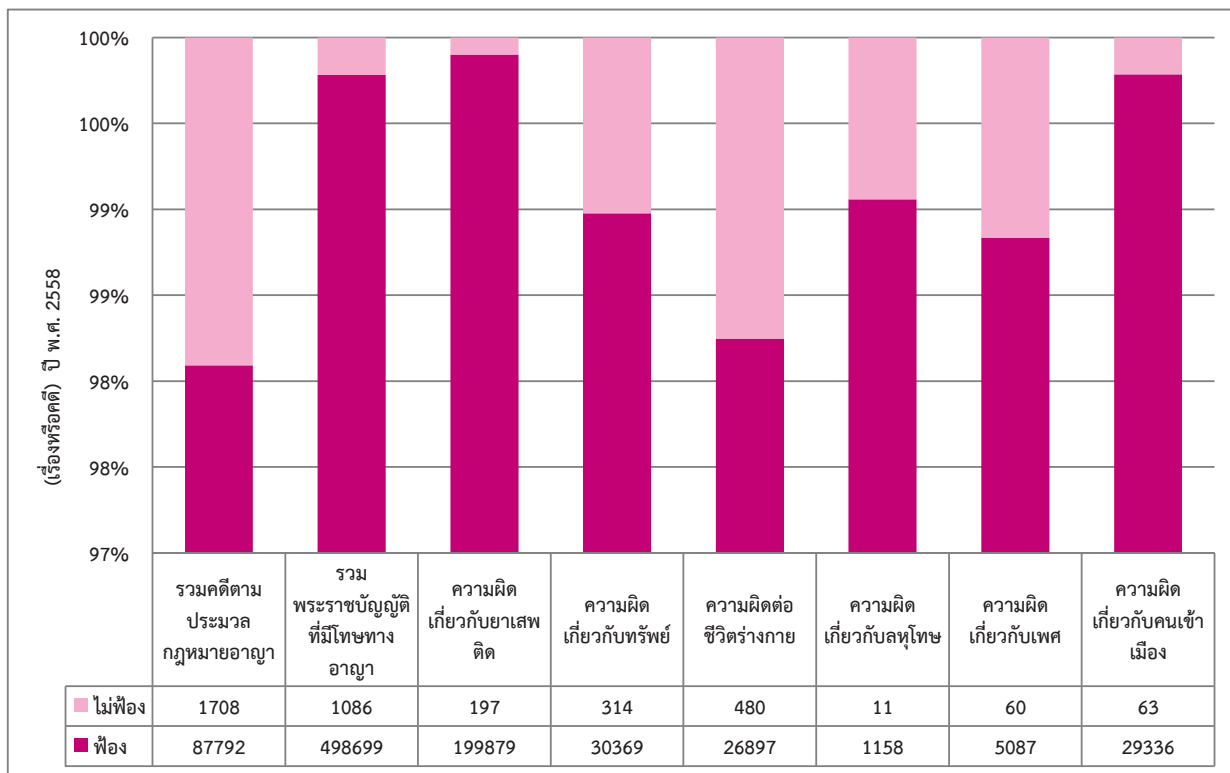
รายงานสัดส่วนคดีบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา กรณีพนักงานอัยการสั่งฟ้อง เปรียบเทียบกับคดีสั่งไม่ฟ้อง ในคดีสำคัญ ปี พ.ศ. 2558 - 2559

เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนคดีบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา คดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องเปรียบเทียบกับคดีสั่งไม่ฟ้องปี พ.ศ. 2558 เปรียบเทียบ ปี พ.ศ. 2559 ในคดีสำคัญ พบว่า ประเภทคดีทั้งหมดที่อัยการสั่งฟ้องในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 574,230 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 586,491 เรื่อง ลดลงกว่าปีก่อนหน้าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 2.09 ส่วนคดีที่อัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 3,083 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 2,794 เรื่อง เห็นได้ว่า ในปี พ.ศ. 2559 อัยการสั่งไม่ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 10.34 เป็นไปได้ว่าอาจมีการไต่สวนคดีหรือหันเหคดีออกจากศาลอาญาอีกทางหนึ่ง เพื่อลดภาระการดำเนินคดีและอำนวยความสะดวกลดความยุ่งยากให้แก่ประชาชน

หากจำแนกตามคดีสำคัญแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ (ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับคนเข้าเมือง และความผิดลหุโทษ แนวโน้มพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาแม้จะมีจำนวนสั่งฟ้องศาลลดลง แต่คดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องยังคงเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้า ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.47 และความผิดเกี่ยวกับคนเข้าเมืองมีแนวโน้มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 8.70 ส่วนความผิดตามประมวลกฎหมายอาญานั้นความผิดต่อชีวิตและร่างกายเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.81 และความผิดเกี่ยวกับเพศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.06 จำนวนตัวเลขที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องเพิ่มสูงขึ้น แต่เมื่อดูจากร้อยละของความผิดแต่ละฐานแล้วเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ ได้ว่ามีประเภทคดีในการกระทำผิดแต่ละเรื่องเพิ่มขึ้น ทำให้จำนวนคดีที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องเพิ่มขึ้นตามไปด้วย แต่จำนวนคนที่กระทำผิดอาจไม่เท่ากับเลขประเภทคดีในการกระทำผิดแต่ละเรื่อง เพราะประเภทคดีแต่ละเรื่องอาจมีผู้กระทำผิดมากกว่า 1 คนได้ ส่วนแนวโน้มความผิดที่มีปริมาณการสั่งฟ้องคดีลดลงเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ในกลุ่ม (ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์) ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 3.42 ในความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีโทษเล็กน้อยๆ ลดลงคิดเป็นร้อยละ 7.94 (แผนภาพที่ 4.1 - 4.2)

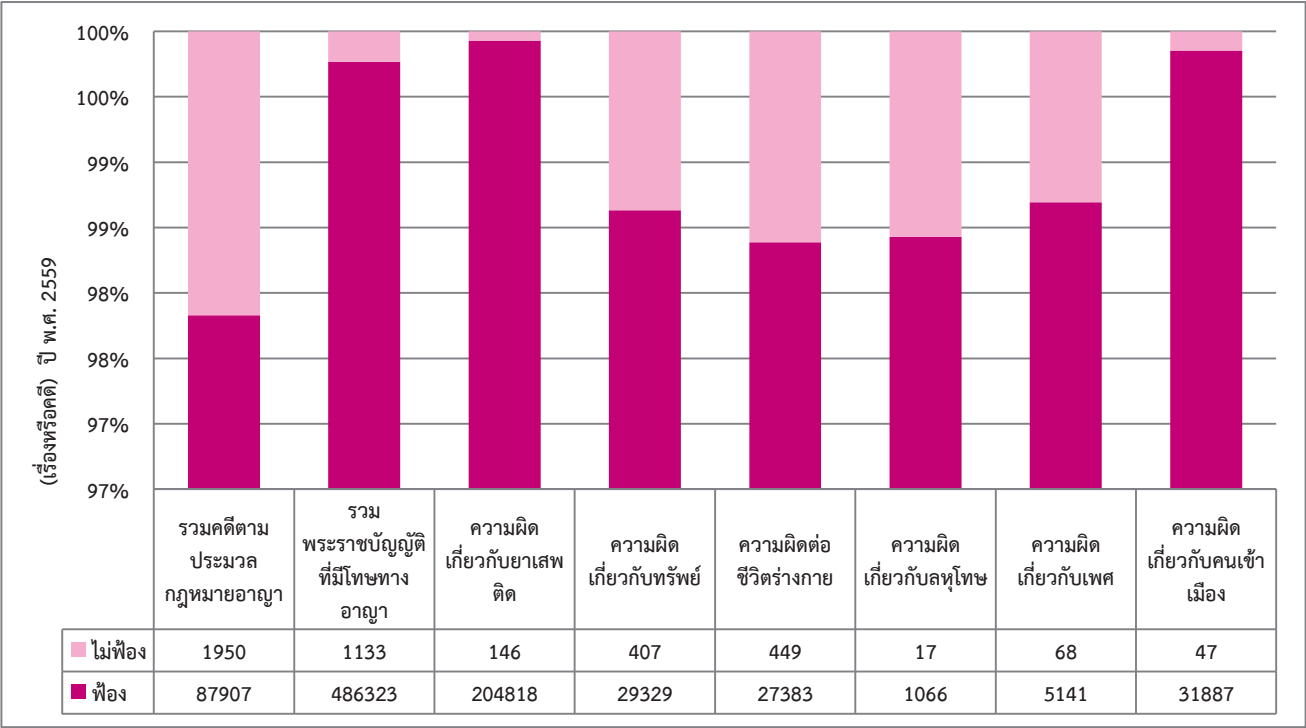
แผนภาพที่ 4.1

เปรียบเทียบสัดส่วนคดีบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา กรณีพนักงานอัยการสั่งฟ้องกับ
กรณีสั่งไม่ฟ้องในคดีสำคัญ ปี พ.ศ. 2558

แผนภาพที่ 4.2

เปรียบเทียบสัดส่วนคดีบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา กรณีพนักงานอัยการสั่งฟ้องกับ
กรณีสั่งไม่ฟ้องในคดีสำคัญ ปี พ.ศ 2559

ส่วนที่ 2 สถิติคดีของศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร

ตารางที่ 4.5

จำนวนสถิติคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2555 - 2559

คดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณา ของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
ค้างมา	45,448	43,211	(-2,237)	(-4.92%)
รับใหม่	600,974	590,000	(-10,974)	(-1.83%)
รวม	646,422	633,211	(-13,211)	(-2.04%)

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2555 - 2559

หมายเหตุ ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรปี พ.ศ. 2559 หมายถึง ศาลชั้นต้นสังกัดภาค 1-9 ศาลชั้นต้นไม่สังกัดภาค ศาลอาญา ศาลอาญารุงเทพใต้ ศาลอาญารธนบุรี ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ศาลเยาวชนและครอบครัวสังกัดภาค 1-9 ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง/(สาขามีนบุรี) ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลายกลาง

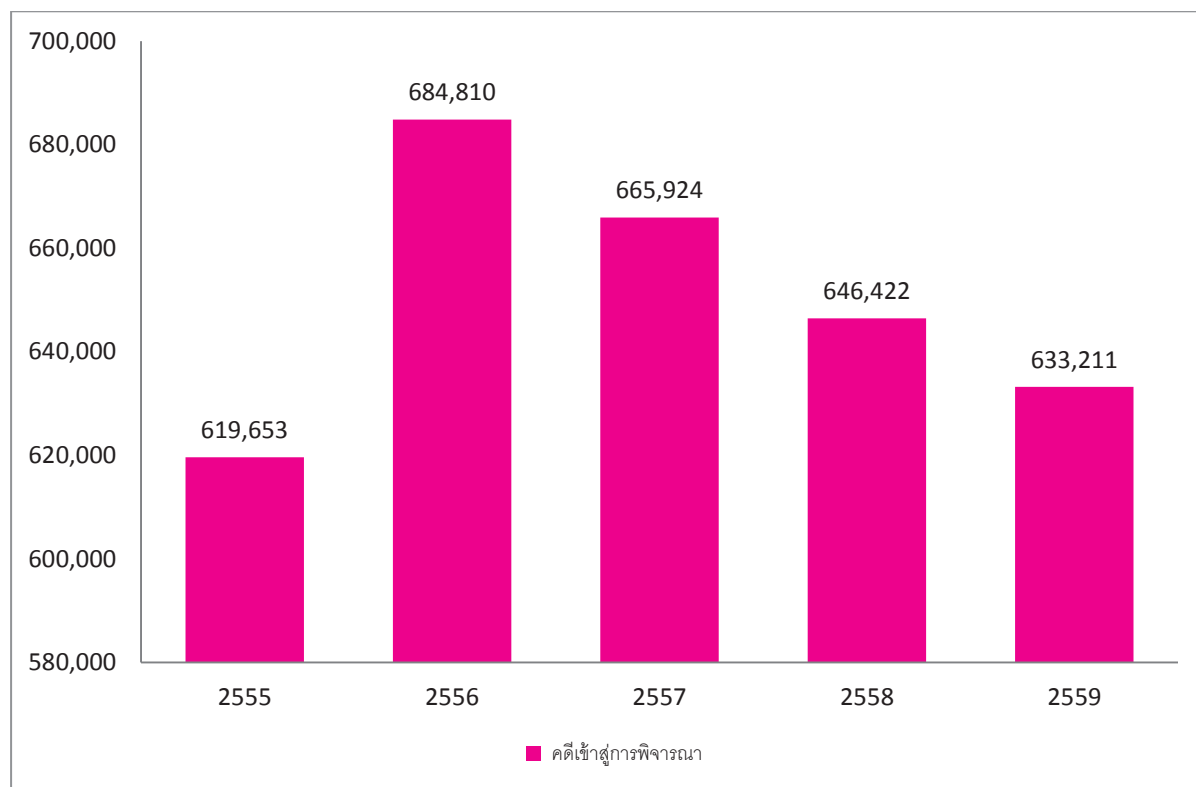
จากข้อมูลรายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559 แสดงปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร พบว่า สถิติคดีอาญาจำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร คดีค้างมาจากปีก่อนรวมคดีรับใหม่จะได้จำนวนคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นรวมทั้งปี เป็นจำนวนทั้งสิ้น 633,211 คดี แบ่งเป็นคดีรับใหม่ จำนวน 590,000 คดี เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า ปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีรับใหม่ลดลงคิดเป็นร้อยละ 1.83 และคดีค้างมาจากปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2559 จำนวน 43,211 คดี ลดลงคิดเป็นร้อยละ 4.92

ตามรายงานสถิติคดีสามารถวิเคราะห์สัดส่วนจำนวนคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ได้ดังนี้ จำนวนคดีรับใหม่ลดน้อยลงอาจแสดงให้เห็นถึงมีผู้กระทำความผิดลดน้อยลงหรือในชั้นฟ้องคดีขึ้นสู่ศาลมีจำนวนการฟ้องคดีลดลงเพราะเข้าสู่ระบบการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการ ทำให้คดีรับใหม่ลดน้อยลงตามไปด้วย ในสัดส่วนคดีค้างมาจากปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนลดลงอาจแสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินคดีที่รวดเร็วหรือกรณีการกระทำผิดที่เกิดขึ้นเป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับการค้า ความผิดฐานทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ เปิดเผยความลับ หมิ่นประมาท เป็นต้น หรือความผิดอันยอมความได้ตามกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ความลับทางการค้า หรือคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว เป็นต้น ซึ่งความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญาสามารถเข้าสู่มาตรการยุติธรรมทางเลือกมาตรการหนึ่ง ในการนำมาใช้เพื่อลดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมหลักที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ และเพื่อการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.5)

เมื่อเปรียบเทียบสถิติคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรระหว่างปี พ.ศ. 2558 กับ ปี พ.ศ. 2559 พบว่า สถิติคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนลดลงร้อยละ 2.04 ซึ่งจาก ปี พ.ศ. 2556 – 2559 จำนวนคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลมีจำนวนลดลงตามลำดับ (แผนภาพที่ 4.3)

แผนภาพที่ 4.3

เปรียบเทียบสัดส่วนคดีอาญาขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2555 – 2559

จำนวนคดีอาญา จำแนกตามคดีที่เข้าสู่การพิจารณาและจำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาล ชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร

ตารางที่ 4.6

จำนวนคดีอาญา จำแนกตามคดีที่เข้าสู่การพิจารณาและจำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้น
ทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559

ปี	คดีที่เข้าสู่การพิจารณา	คดีที่พิจารณาเสร็จไป	ร้อยละคดีเสร็จไป
2555	619,653	572,501	92.39%
2556	684,810	635,858	92.85%
2557	665,924	620,284	93.15%
2558	646,422	603,218	93.32%
2559	633,211	588,708	92.97%

ที่มา : รายงานสถิติคดีอาญาศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2555 - 2559

เมื่อพิจารณาจำนวนคดีอาญา จำแนกตามคดีที่เข้าสู่การพิจารณาและจำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรปี พ.ศ. 2559 พบว่า คดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นมีจำนวน 633,211 คดี ลดลงคิดเป็นร้อยละ 2.04 และศาลชั้นต้นพิจารณาคดีเสร็จไป จำนวน 588,708 คดี ลดลงคิดเป็นร้อยละ 2.41 จากรายงานสถิติคดีอาญาเมื่อพิจารณาแล้ว ปี พ.ศ. 2559 คดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรเปรียบเทียบกับคดีที่ดำเนินการเสร็จสิ้นไปในรอบปี สามารถดำเนินการได้ถึงร้อยละ 92.97

(ตารางที่ 4.6)

จำนวนคดีอาญา จำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร

ตารางที่ 4.7

จำนวนคดีอาญา จำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ระหว่างปี พ.ศ. 2555 - 2559

คดีเสร็จไปโดย	2555		2556		2557		2558		2559	
	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ
พิพากษาให้จำคุกขณะคดี	512,198	89.47%	566,601	89.11%	553,338	89.21%	538,309	89.24%	518,218	88.03%
พิพากษาให้จำเลยขณะคดี	6,939	1.21%	14,872	2.34%	13,912	2.24%	6,826	1.13%	7,069	1.20%
ยอมความ	7,477	1.31%	8,129	1.28%	8,160	1.32%	7,014	1.16%	5,432	0.92%
ถอนฟ้อง	4,875	0.85%	5,179	0.81%	5,454	0.88%	6,293	1.04%	8,142	1.38%
จำหน่ายคดี	16,883	2.95%	17,708	2.78%	20,169	3.25%	23,223	3.85%	28,822	4.90%
โดยเหตุอื่น	24,129	4.21%	23,369	3.68%	19,251	3.10%	21,553	3.57%	21,025	3.57%
รวม	572,501	100.0%	635,858	100.0%	620,284	100.0%	603,218	100.0%	588,708	100.0%

ที่มา : รายงานสถิติคดีอาญา จำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2555 - 2559

หมายเหตุ ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2559 หมายถึง ศาลชั้นต้นสังกัดภาค ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญามบุรี ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ศาลเยาวชนและครอบครัวสังกัดภาค 1-9 ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง(สาขามินบุรี) ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลายกลาง

เมื่อวิเคราะห์จากจำนวนคดีอาญา จำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร พบว่า ศาลมีคำพิพากษาให้โทษที่เป็นฝ่ายชนะคดีเป็นอัตราส่วนสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับคดีเสร็จไปในฐานอื่น โดยเมื่อพิจารณาจากสถิติของศาลทำปีย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559 คดีมากกว่าร้อยละ 80 เป็นคดีที่ศาลพิพากษาให้โทษชนะคดี โดยในปี พ.ศ. 2559 มีคดีที่ศาลพิพากษาให้โทษชนะคดีจำนวน 518,218 คดี จากคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรทั้งหมด 588,708 คดี หรือ คิดเป็นร้อยละ 88.03 (ตารางที่ 4.7)

จำนวนข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาในคดีอาญาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร

ตารางที่ 4.8

จำนวนข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาในคดีอาญาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร จำแนกตามฐานความผิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559

ฐานความผิด	ปี				
	2555	2556	2557	2558	2559
ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา	147,368	167,728	159,168	150,806	149,524
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	33,725	34,532	34,496	33,793	32,182
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	29,841	31,818	28,905	30,129	30,983
ความผิดหลุโทษ	20,936	29,446	28,479	16,073	14,258
ความผิดฐานลักขโมย	6,137	7,541	6,855	7,814	8,207
ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม	5,830	7,383	7,018	7,786	9,556
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	8,340	9,120	8,353	7,712	7,813
ความผิดฐานบุกรุก	7,222	8,779	6,930	7,357	7,128
ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง	7,221	8,351	7,264	7,355	7,982
ความผิดฐานฉ้อโกง	4,862	5,924	6,463	6,973	7,993
ความผิดฐานรับของโจร	6,822	6,827	6,512	6,684	5,821
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	4,527	4,868	5,618	5,381	5,339
ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง	4,506	4,735	4,533	5,285	4,072
ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์	3,032	3,255	3,004	3,433	3,419
ความผิดฐานกรรโชก, รีดเอาทรัพย์, ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์	2,709	3,119	2,844	3,039	2,613
ความผิดอื่นๆ ตามประมวลกฎหมายอาญา	1,658	2,030	1,894	1,992	2,158
ความผิดตามประมวลกฎหมายอื่น	467,251	549,928	534,766	499,995	473,254
พระราชบัญญัติยาเสพติด	282,490	347,285	314,562	273,597	281,186
พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท	982	803	840	1,278	1,397
พระราชบัญญัติการพนัน	52,276	54,947	77,069	74,148	61,421
พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ฯลฯ	33,625	42,260	43,766	36,614	36,864
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี	162	636	242	328	382
พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง	28,935	28,708	28,386	29,941	31,527

ฐานความผิด	ปี				
	2555	2556	2557	2558	2559
พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว	16,029	15,341	11,370	19,713	23,768
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ	8,355	9,530	10,365	11,609	13,146
พระราชบัญญัติรับราชการทหาร	7,967	8,665	8,240	7,260	7,130
พระราชบัญญัติป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติ	4,636	5,087	6,729	4,988	4,294
พระราชบัญญัติอื่นๆ	31,794	36,666	33,197	40,519	12,139
ความผิดเกี่ยวกับจราจร รถยนต์ และขนส่ง	169,806	197,338	182,165	178,721	174,183
พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก	5,404	5,946	4,880	4,386	5,034
พระราชบัญญัติจราจรทางบก	144,962	170,363	155,365	153,088	148,426
พระราชบัญญัติทางหลวง	3,353	3,423	3,942	3,766	4,418
พระราชบัญญัติรถยนต์	16,087	17,606	17,978	17,481	16,305

ที่มา : รายงานสถิติคดีอาญาศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2555 - 2559

หมายเหตุ : ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2559 หมายถึง ศาลชั้นต้นสังกัดภาค 1-9 ศาลชั้นต้นไม่สังกัดภาค ศาลอาญา ศาลอาญารุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ศาลเยาวชนและครอบครัวสังกัดภาค 1-9 ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง/(สาขามีนบุรี) ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลายกลาง

เมื่อพิจารณาจำนวนข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาในคดีอาญาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร จำแนกตามฐานความผิดกลุ่มรายข้อหา ที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรในข้อหาสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2559 พบว่า ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ในฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีอัตราที่ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 4.77 ในความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมีอัตราการกระทำผิดขึ้นสู่ศาลเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 2.83 ความผิดที่เกี่ยวกับการยุติธรรมซึ่งเป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมมีอัตราที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 22.73 ความผิดเกี่ยวกับเพศขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 1.31 และความผิดในฐานฉ้อโกงมีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 14.63

ในความผิดตามประมวลกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงมีอัตราที่สูงเป็นอันดับที่ 1 ที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลซึ่งมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 2.77 ความผิดเกี่ยวกับคนเข้าเมืองและการทำงานของคนต่างด้าวมียอดอัตราเพิ่มสูงมากขึ้นเรื่อยๆ คิดเป็นร้อยละ 5.30 และร้อยละ 20.57 ตามลำดับ ส่วนความผิดที่กระทำผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีมีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 16.46 ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นทุกปีนับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2557 โดยเมื่อเปรียบเทียบความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีย้อนหลัง 5 ปี ในปี พ.ศ. 2556 มีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นมากที่สุดในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 4.8)

หากพิจารณาคดีรายข้อหาสูงสุด 5 อันดับ ที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นในภาค 1-9 จำแนกตามคดีอาญา ประจำปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ดังนี้

อันดับที่ 1 ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดฯ มีข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นจำนวน 281,186 คดี คิดเป็นร้อยละ 34.05 เปรียบเทียบกับคดีที่มีความผิดทางอาญาสูงสุด 5 อันดับแรก และเมื่อเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดฯ กับปี พ.ศ. 2558 ข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลในปี พ.ศ. 2559 มีอัตราการฟ้องคดีฐานยาเสพติดขึ้นสู่ศาลเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.77 ซึ่งการฟ้องคดีฐานยาเสพติดขึ้นสู่ศาลชั้นต้นในแต่ละปีเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงมีผู้กระทำความผิดเป็นอันดับที่ 1 เมื่อพิจารณาจากสถิติคดีย้อนหลังทั่วประเทศ

อันดับที่ 2 ความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ มีข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นจำนวน 148,426 คดี คิดเป็นร้อยละ 17.97 เปรียบเทียบกับคดีที่มีความผิดทางอาญาสูงสุดใน 5 อันดับแรก และเมื่อพิจารณาความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ เปรียบเทียบปี พ.ศ. 2558-2559 พบว่า ข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลปี พ.ศ. 2559 อัตราการฟ้องคดีขึ้นสู่ศาลชั้นต้นในความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ลดลงคิดเป็นร้อยละ 2.99 ซึ่งความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ยังคงมีผู้กระทำความผิดเป็นอันดับต้นจากการพิจารณาสถิติคดีทั่วประเทศ

อันดับที่ 3 ความผิดตามพระราชบัญญัติการพนันฯ มีข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นจำนวน 61,421 คดี คิดเป็นร้อยละ 7.44 เปรียบเทียบกับคดีที่มีความผิดทางอาญาสูงสุดใน 5 อันดับแรก เมื่อพิจารณาความผิดพระราชบัญญัติการพนันฯ เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2558-2559 พบว่า ข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลปี พ.ศ. 2559 อัตราการฟ้องคดีขึ้นสู่ศาลชั้นต้นในความผิดตามพระราชบัญญัติการพนันฯ ลดลงคิดเป็นร้อยละ 17.16 ซึ่งความผิดเกี่ยวกับการพนันยังคงสูงสุดเป็นอันดับที่ 3 จากสถิติเปรียบเทียบคดีทั่วประเทศ

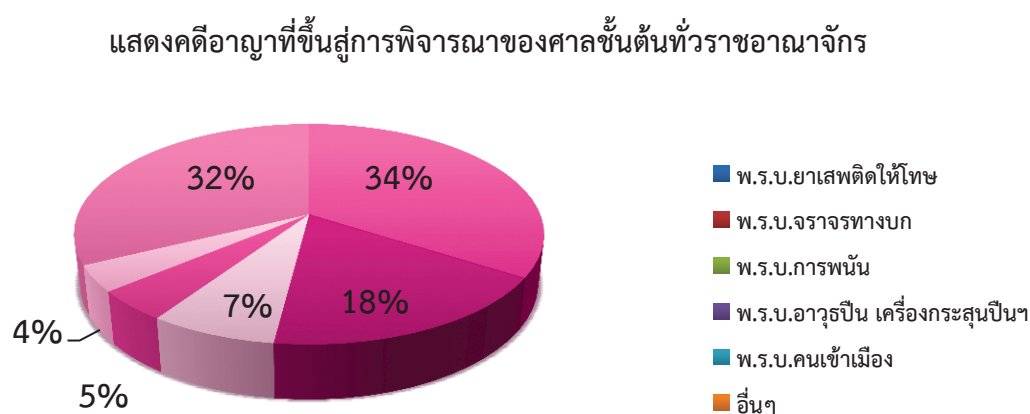
อันดับที่ 4 ความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธ เครื่องกระสุนปืนฯลฯ มีข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น จำนวน 36,864 คดี คิดเป็นร้อยละ 4.46 เปรียบเทียบกับคดีที่มีความผิดทางอาญาสูงสุดใน 5 อันดับแรก และเมื่อพิจารณาความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธ เครื่องกระสุนปืนฯลฯ เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2558-2559 พบว่า ข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลปี พ.ศ. 2559 อัตราการฟ้องคดีขึ้นสู่ศาลชั้นต้นตามพระราชบัญญัติอาวุธ เครื่องกระสุนปืนฯลฯ เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 0.68 โดยความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธ เครื่องกระสุนปืนฯลฯ ยังคงเป็นอันดับ 4 เหมือนเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า

อันดับที่ 5 ความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ มีข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นจำนวน 31,527 คดี คิดเป็นร้อยละ 3.82 เปรียบเทียบกับคดีที่มีความผิดทางอาญาสูงสุดใน 5 อันดับแรก จากการพิจารณาความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2558-2559 พบว่า ข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลปี พ.ศ. 2559 อัตราการฟ้องคดีขึ้นสู่ศาลชั้นต้นตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 5.30 และความผิดตามคดีอาญาอื่นๆ นอกเหนือจากคดีอาญาสูงสุด 5 อันดับ มีจำนวนข้อหา 266,427 คดี คิดเป็นร้อยละ 32.26

จากข้อมูลที่ได้รับตามรายงานสถิติความผิดที่มีโทษทางอาญาทั้ง 5 อันดับ ในปี พ.ศ. 2559 การจัดกลุ่มเรียงตามอันดับความผิดยังคงเป็นกลุ่มความผิดฐานเดิม เห็นได้ว่าการกระทำผิดยังคงอยู่ในกลุ่มความผิดเดิม ซึ่งควรคำนึงถึงการกระทำผิดของกลุ่มบุคคลดังกล่าว ให้มีมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายอย่างเข้มงวดและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น การเผยแพร่กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และสร้างความรับรู้ความเข้าใจถึงอัตราโทษในการกระทำความผิดฐานดังกล่าว เป็นมาตรการหนึ่งในการทำให้ความผิดลดน้อยลง (ตารางที่ 4.8) (แผนภาพที่ 4.4)

แผนภาพที่ 4.4

คดีความผิดทางอาญาสูงสุด 5 อันดับที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรประจำปี พ.ศ. 2559

จำนวนจำเลยที่ศาลชั้นต้นตัดสินลงโทษจำแนกตามช่วงอายุ เพศ และสัญชาติ

ตารางที่ 4.9

จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามอายุ เพศ และสัญชาติของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559

จำแนกตาม	ปี				
	2555	2556	2557	2558	2559
สัญชาติ					
ไทย	636,922	673,895	671,163	675,101	623,248
อื่นๆ	36,665	37,369	39,368	49,505	53,344
เพศ					
ชาย	554,588	588,525	582,396	579,917	551,829
หญิง	118,999	122,739	128,135	144,689	124,763
อายุ					
เกิน 18 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี	170,809	179,328	176,789	167,348	161,271
เกิน 25 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี	300,020	315,344	299,635	296,595	275,193
เกิน 40 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี	145,929	157,052	169,404	179,744	158,823
เกิน 60 ปีขึ้นไป	20,164	22,171	25,330	31,414	27,961
รวม	673,587	711,264	710,531	724,606	676,592

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559

หมายเหตุ 1. การจำแนกตามอายุ จำแนกเฉพาะจำเลยที่มีสัญชาติไทยไม่รวมสัญชาติอื่น
2. จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษประจำปี พ.ศ. 2559 หมายถึง จำเลยที่ถูกฟ้องคดีอาญา ศาลไม่สังกัดภาค (ศาลอาญา ศาลอาญารุงเทพใต้ ศาลอาญารธนบุรี และศาลอาญาคดีทุจริตฯ) และศาลสังกัดภาค 1-9

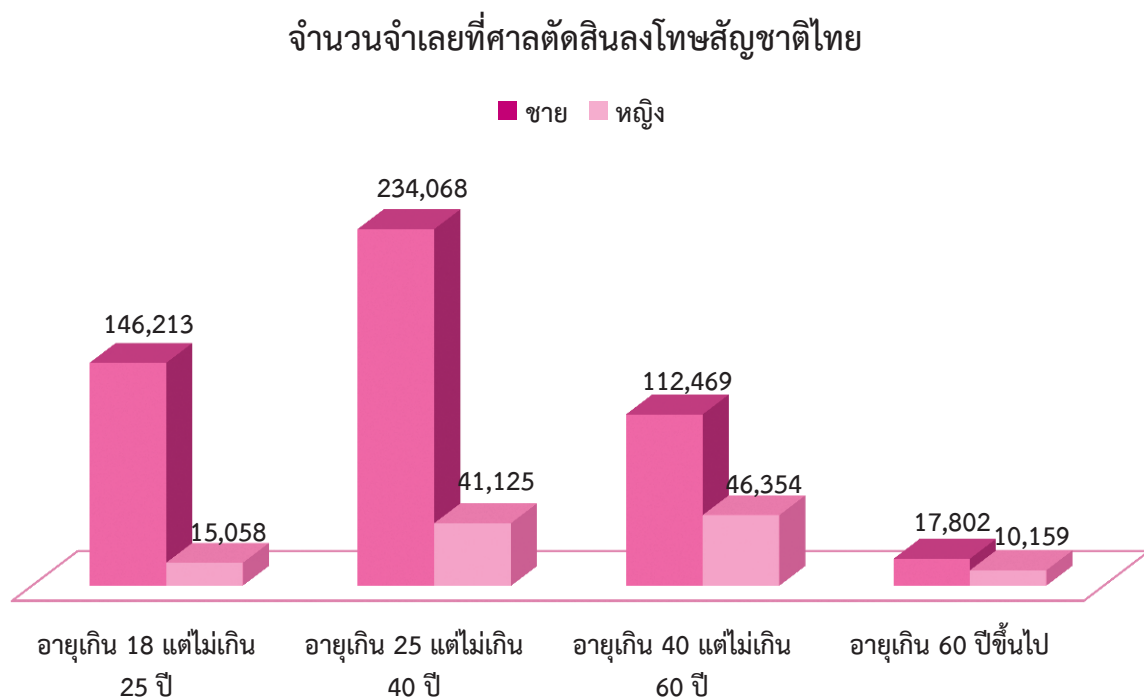
ในปี พ.ศ. 2559 มีคดีขึ้นสู่ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร จำนวน 633,211 คดี และศาลได้พิจารณาคดีเสร็จไป จำนวน 588,708 คดี ซึ่งจำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษจำนวนทั้งสิ้น 676,592 คน แบ่งเป็นจำเลยที่กระทำผิดมีสัญชาติไทย 623,248 คน คิดเป็นร้อยละ 92.12 และสัญชาติอื่น 53,344 คน คิดเป็น ร้อยละ 7.88

เมื่อจำแนกจำเลยตามเพศ พบว่า มีจำนวนผู้กระทำผิดซึ่งเป็นเพศชายสูงกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีจำนวน 551,829 คน คิดเป็นร้อยละ 81.56 และเพศหญิงจำนวน 124,763 คน คิดเป็นร้อยละ 18.44 และเมื่อเปรียบเทียบอัตราการกระทำผิดที่ศาลตัดสินลงโทษ ปี พ.ศ. 2558-2559 จำเลยที่ศาลตัดสินว่ากระทำผิดในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 6.63 ในขณะเดียวกันผู้กระทำผิดที่มีสัญชาติอื่นซึ่งศาลชั้นต้นตัดสินลงโทษเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 7.75 แบ่งเป็นจำเลยสัญชาติอื่นชายที่ศาลตัดสินลงโทษจำนวน 41,277 คน และหญิงจำนวน 12,067 คน

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ เฉพาะจำเลยที่มีสัญชาติไทย พบว่า ช่วงอายุเกิน 18 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี มีจำเลย จำนวน 161,271 คน คิดเป็นร้อยละ 25.88 , ช่วงอายุเกิน 25 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี จำนวน 275,193 คน คิดเป็นร้อยละ 44.15 , ช่วงอายุเกิน 40 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี จำนวน 158,823 คน คิดเป็นร้อยละ 25.48 และ ช่วงอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป จำนวน 27,961 คน คิดเป็นร้อยละ 4.49 ซึ่งจากการวิเคราะห์ช่วงอายุตามสถิติจำเลย ที่ศาลตัดสินลงโทษ พบว่า ช่วงอายุของผู้กระทำผิดถูกศาลตัดสินลงโทษมีอัตราสูงสุดอยู่ที่ช่วงอายุเกิน 25 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงอายุอื่นๆ (ตารางที่ 4.9) (แผนภาพที่ 4.5)

แผนภาพที่ 4.5

จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามอายุ เพศ และสัญชาติไทยประจำปี พ.ศ. 2559

จำนวนจำเลยที่ศาลชั้นต้นตัดสินลงโทษจำแนกตามการกำหนดโทษ

ตารางที่ 4.10

จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษ เพศ และสัญชาติของศาลชั้นต้น
ทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2559

ประเภทของการกำหนดโทษ	สัญชาติไทย		สัญชาติอื่น		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
โทษประหาร	194	31	6	10	241
จำคุก					
จำคุกไม่เกิน 6 เดือน	23,449	4,389	415	135	28,388
จำคุกเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี	16,537	1,915	593	193	19,238
จำคุกเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	18,685	2,702	736	85	22,208
จำคุกเกิน 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี	13,597	1,806	596	65	16,064
จำคุกเกิน 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	9,909	1,373	380	46	11,708
จำคุกเกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	6,071	607	193	27	6,898
จำคุกเกิน 10 ปี ขึ้นไป	3,737	510	211	40	4,498
จำคุกตลอดชีวิต	1,121	150	73	15	1,359
ปรับ					
ทั้งจำทั้งปรับ	46,174	8,492	2,339	1,052	58,057
ปรับอย่างเดียว	131,056	59,884	12,606	3,733	207,279
ปรับและรอลงโทษ	8,910	1,193	863	131	11,097
กักขัง	1,346	226	42	2	1,616
ริบทรัพย์	689	139	22	1	851
รอลงโทษ					
คุมประพฤติ	124,177	11,956	2,622	555	139,310
ไม่คุมประพฤติ	91,722	13,504	18,203	5,795	129,224
อื่นๆ	13,178	3,819	1,377	182	18,556
รวม	510,552	112,696	41,277	12,067	676,592
ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559					

จากสถิติคดีแสดงจำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาลชั้นต้น ทหารอาญาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559 จำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษสัญญาไทยจำนวน 623,248 คน และ สัญชาติอื่นจำนวน 53,344 คน รวมจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษจำนวนทั้งสิ้น 676,592 คน ในปี พ.ศ. 2558 ศาลตัดสินลงโทษจำนวน 724,606 คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษทหารอาญาจักรระหว่าง ปี พ.ศ. 2558-2559 พบว่า ในปี พ.ศ. 2559 จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษมีอัตราลดลงคิดเป็นร้อยละ 6.6 โดยสามารถวิเคราะห์ประเภทของการกำหนดโทษจำเลยที่ศาลชั้นต้นตัดสินลงโทษทหารอาญาจักรได้ ดังนี้

1. **โทษประหารชีวิต** จำนวน 241 คน แบ่งเป็น สัญชาติไทย จำนวน 225 คน สัญชาติอื่น จำนวน 16 คน ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 233 คน เมื่อเปรียบเทียบจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษประหารชีวิต ปี พ.ศ. 2559 อัตราที่ศาลตัดสินลงโทษประหารชีวิตเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 3.43 แม้การกระทำผิดที่ศาลตัดสินลงโทษประหารชีวิตเพศชายจะกระทำผิดลดลงกว่าปีก่อนหน้า แต่การกระทำผิดในปี พ.ศ. 2559 ยังคงมีอัตราการกระทำผิดเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 82.99 เพศหญิง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 17.01

2. **โทษจำคุก** จำนวนทั้งสิ้น 110,361 คน แบ่งเป็น สัญชาติไทย จำนวน 106,558 คน สัญชาติอื่น จำนวน 3,803 คน ปี พ.ศ. 2558 สัญชาติไทยจำนวน 99,992 คน สัญชาติอื่น 3,239 คน รวมทั้งสิ้น 103,231 คน ปี พ.ศ. 2559 ศาลตัดสินลงโทษจำคุกแบ่งตามการกำหนดโทษอัตราเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 6.91 เมื่อเปรียบเทียบจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษจำคุกแบ่งตามประเภทของการกำหนดโทษ ปี พ.ศ. 2558-2559 พบว่า ในช่วงการกระทำผิดที่ศาลตัดสินลงโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน มีจำนวนจำเลยมากที่สุด คือ จำนวน 28,388 คน รองลงมา เป็นโทษจำคุกเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 22,208 คน และโทษจำคุกเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 19,238 คน ตามลำดับ โดยผู้กระทำผิดโทษจำคุกเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชายมากถึง 96,303 คน คิดเป็นร้อยละ 87.26 เพศหญิง จำนวน 14,058 คน คิดเป็นร้อยละ 12.74

3. **โทษปรับ** แบ่งประเภทการกำหนดโทษเป็น โทษทั้งจำทั้งปรับรวม 58,057 คน โทษปรับ อย่างเดียวรวม 207,279 คน และโทษปรับและรอกการลงโทษรวม 11,097 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 276,433 คน ในปี พ.ศ. 2558 โทษทั้งจำทั้งปรับรวม 53,191 คน โทษปรับอย่างเดียวรวม 244,928 คน และโทษปรับและ รอกการลงโทษรวม 3,638 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 301,757 คน เมื่อเปรียบเทียบจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษปรับ กับปีก่อนหน้า ในปี พ.ศ. 2559 ฐานทั้งจำทั้งปรับอัตราที่ศาลตัดสินลงโทษเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 9.15 ฐานปรับอย่างเดียวลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 15.37 ฐานปรับและรอกการลงโทษ เพิ่มขึ้นถึง 2 เท่าคิดเป็นร้อยละ 205.03 ซึ่งเมื่อวิเคราะห์สถิติที่ศาลตัดสินลงโทษฐานปรับและ รอกการลงโทษแล้ว พบว่า การที่สถิติจำนวนจำเลยในโทษฐานนี้เพิ่มขึ้นมากกว่าปีก่อนหน้าอาจวิเคราะห์ได้ ทางหนึ่งว่าจำเลยกระทำผิดโทษฐานปรับและให้รอกการลงโทษเพิ่มขึ้น หรือเป็นกรณีที่ศาลพิพากษาแล้ว ลงโทษปรับผู้ต้องโทษปรับที่เป็นบุคคลธรรมดาและไม่มีเงินชำระค่าปรับ ซึ่งสามารถยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้น ที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรืองานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ จำเลยที่กระทำผิดฐานปรับ เมื่อคดีขึ้นสู่ศาล หากศาลเห็นว่าความผิดดังกล่าวที่จำเลยกระทำมีเหตุอันควรให้รอกการลงโทษไว้ เพื่อให้จำเลย เข้าสู่กระบวนการคุมประพฤติต่อไปแทนการปรับศาลอาจมีคำสั่งเช่นนั้นได้ หรือเป็นมาตรการหนึ่งที่ศาล

ดำเนินการเพื่อลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลสูง โดยวิธีการลงโทษปรับและให้รอการลงโทษไว้ โดยโทษปรับรวมทุกประเภทของการกำหนดโทษเป็นผู้มีสัญชาติไทย จำนวน 284,462 คน สัญชาติอื่น จำนวน 17,295 คน และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชายมากถึง จำนวน 207,223 คน คิดเป็นร้อยละ 68.7 เพศหญิง จำนวน 94,534 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3

4. **โทษกักขัง** ศาลตัดสินลงโทษกักขังจำนวน 1,616 คน แบ่งเป็น สัญชาติไทย จำนวน 1,572 คน สัญชาติอื่น จำนวน 44 คน ปี พ.ศ. 2558 สัญชาติไทย จำนวน 1,887 คน สัญชาติอื่น จำนวน 36 คน รวมเป็นจำนวน 1,923 คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคำสั่งที่ศาลตัดสินลงโทษกักขังปี พ.ศ. 2559 อัตราลดลงกว่าปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 15.96 และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 1,388 คน คิดเป็นร้อยละ 85.89 เพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 14.11

5. **โทษริบทรัพย์** ศาลตัดสินลงโทษฐานริบทรัพย์จำนวน 851 คน แบ่งเป็น สัญชาติไทย จำนวน 828 คน สัญชาติอื่น จำนวน 23 คน ปี พ.ศ. 2558 สัญชาติไทย จำนวน 2,564 คน สัญชาติอื่น จำนวน 19 คน รวมทั้งสิ้น 2,583 คน เมื่อเปรียบเทียบกับคำสั่งที่ศาลตัดสินลงโทษริบทรัพย์ในปี พ.ศ. 2559 ลดลงกว่าปีก่อนหน้ามากถึงร้อยละ 67.05 และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 711 คน คิดเป็นร้อยละ 83.55 เพศหญิง จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 16.45

6. **รอกการลงโทษ** โดยศาลมีคำสั่งให้ผู้กระทำผิดรอกการลงโทษจำนวนทั้งสิ้น 268,534 คน แบ่งเป็น ศาลมีคำสั่งรอกการลงโทษโดยให้ผู้กระทำผิดถูกคุมประพฤติดำเนินการจำนวน 139,310 คน และมีคำสั่งไม่คุมประพฤติดำเนินการจำนวน 129,224 คน ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนจำเลยที่ศาลมีคำสั่งคุมประพฤติดำเนินการจำนวน 153,959 คน และมีคำสั่งไม่คุมประพฤติดำเนินการจำนวน 149,902 คน ซึ่งจำเลยที่ศาลมีคำสั่งคุมประพฤติดำเนินการ ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 9.51 และคำสั่งไม่คุมประพฤติดำเนินการเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 13.79 โดยศาลมีคำสั่งรอกการลงโทษทั้งหมดแบ่งเป็น สัญชาติไทย จำนวน 241,359 คน สัญชาติอื่น จำนวน 27,175 คน และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 236,724 คน คิดเป็นร้อยละ 88.15 เพศหญิง จำนวน 31,810 คน คิดเป็นร้อยละ 11.85

7. **โทษอื่นๆ** มีจำเลยผู้กระทำผิดจำนวน 18,556 คน ปี พ.ศ. 2558 มีผู้กระทำผิดฐานอื่นๆ จำนวน 11,018 คน เมื่อเปรียบเทียบกับผู้กระทำผิดโทษฐานอื่นๆ นี้แล้ว มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 68.42 แบ่งเป็นสัญชาติไทย จำนวน 16,997 คน สัญชาติอื่น จำนวน 1,559 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 14,555 คน คิดเป็นร้อยละ 78.44 เพศหญิง จำนวน 4,001 คน คิดเป็นร้อยละ 21.56

เมื่อพิจารณาจากสถิติคดีแสดงจำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษทุกประเภทของการกำหนดโทษพบว่า ศาลตัดสินลงโทษฐานปรับมากที่สุด รองลงมา คือ ให้รอกการลงโทษ และโทษจำคุกตามลำดับ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าศาลชั้นต้นมุ่งบังคับโทษเอาทัณฑ์ของจำเลยผู้กระทำผิดมากกว่าการตัดสินลงโทษจำคุก แม้โทษปรับจะเป็นโทษอย่างหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญาในการลงโทษแก่ผู้กระทำผิดโดยบังคับเอาทัณฑ์ของจำเลยผู้กระทำผิด แต่หากผู้กระทำผิดที่ไม่ใช่นิติบุคคลและไม่มีเงินชำระค่าปรับแล้ว กระบวนการทางกฎหมายก็มีมาตรการอย่างอื่นในการลงโทษแก่ผู้กระทำผิดหรือเร่งรัดให้มีการชำระค่าปรับได้ (**ตารางที่ 4.10**)

จำนวนคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล

ตารางที่ 4.11

จำนวนคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร จำแนกรายละเอียดคดีค้างมาและคดีรับใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559

คดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณา ของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร	ปี				
	2555	2556	2557	2558	2559
ค้างมา	2,426	2,503	2,908	2,778	2,602
รับใหม่	29,941	25,258	28,306	26,181	24,109
รวม	32,367	27,761	31,214	28,959	26,711
ที่มา : รายงานสถิติคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวประจำปี พ.ศ. 2555 - 2559					

เมื่อพิจารณาเฉพาะสถิติคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ซึ่งรายงานถึงสถิติคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด พบว่า มีคดีที่เข้าสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559 คดีค้างมาจำนวน 2,602 คดี คดีรับใหม่จำนวน 24,109 คดี รวมเป็นคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลประจำปี พ.ศ. 2559 จำนวน 26,711 คดี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติคดีอาญาจำแนกตามคดีเสร็จไปของปีก่อนหน้า ปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีที่ค้างมาลดลงคิดเป็นร้อยละ 6.34 คดีที่รับใหม่ลดลงคิดเป็นร้อยละ 7.91 ทำให้คดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลมีจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 7.76 แสดงให้เห็นว่า คดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ศาลดำเนินการพิจารณาคดีโดยมีเรื่องเสร็จไปได้มากขึ้นทำให้คดีที่ค้างมาจากปีก่อนหน้าลดลง อีกทั้ง ปริมาณคดีที่เด็กกระทำความผิดซึ่งเข้าสู่การพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวที่รับใหม่มีปริมาณลดลง โดยอาชญากรรมที่ได้ว่ามีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในฐานลดลง หรืออาจเป็นกรณีที่เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการของระบบศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่มีโปรแกรมการพัฒนาหรือบำบัดในการฝึกและอบรมเด็กได้มีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ หรือหน่วยงานของรัฐสร้างความรับรู้และเข้าใจในความผิดตามกฎหมายทำให้เด็กและเยาวชนเกรงกลัวในการกระทำความผิด (ตารางที่ 4.11)

จำนวนคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวจำนวนกรายละเอียดตามคดีเสร็จไป

ตารางที่ 4.12

จำนวนคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่ศาลพิจารณาเสร็จไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559

คดีเสร็จไปโดย	2555		2556		2557		2558		2559	
	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ
พิพากษาให้โจทก์ชนะคดี	26,673	90.57%	22,864	90.25%	23,161	81.44%	15,108	57.32%	10,318	42.33%
พิพากษาให้จำเลยชนะคดี	233	0.79%	322	1.27%	215	0.76%	873	3.31%	555	2.28%
ยอมความ	3	0.01%	407	1.61%	3	0.01%	9	0.03%	4	0.02%
ถอนฟ้อง	12	0.04%	29	0.11%	44	0.15%	59	0.22%	50	0.21%
จำหน่ายคดี										
ออกจากรายบบ	112	0.38%	18	0.07%	431	1.52%	625	2.37%	967	3.97%
ยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษา	916	3.11%	651	2.57%	2,955	10.39%	6,607	25.07%	10,415	42.73%
อื่นๆ	1,067	3.62%	907	3.58%	1,457	5.12%	2,270	8.61%	1,335	5.48%
โดยเหตุอื่น	434	1.47%	135	0.53%	172	0.60%	805	3.05%	729	2.99%
รวม	29,450	100.00%	25,333	100.00%	28,438	100.00%	26,356	100.00%	24,373	100.00%

ที่มา : รายงานสถิติคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวประจำปี พ.ศ. 2555 - 2559

เมื่อพิจารณาสถิติคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่ศาลดำเนินคดีเสร็จไปจำนวนตามรายละเอียดของคดีเสร็จไปทุกฐาน พบว่า คดีที่ศาลพิจารณาเสร็จไปทั้งหมดในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 7.52 ซึ่งลดลงไปกว่า 1,983 คดี ทำให้คดีที่จำแนกตามรายละเอียดคดีเสร็จไปหลายฐานสถิติตัวเลขลดลงตามไปด้วย เช่น คดีเสร็จไปโดยศาลพิพากษาให้จำคุกขณะคดีลดลงคิดเป็นร้อยละ 31.71 ศาลพิพากษาให้จำเลยชนะคดีลดลงคิดเป็นร้อยละ 36.43 คดีที่ยอมความกันได้ลดลงคิดเป็นร้อยละ 55.56 ถอนฟ้องสถิติลดลงคิดเป็นร้อยละ 15.25 และคดีเสร็จไปโดยเหตุอื่นลดลงคิดเป็นร้อยละ 9.44 ข้อค้นพบที่ได้จากสถิติคดีอาญาเด็กและเยาวชนอีกประการหนึ่ง คือ คดีที่เสร็จไปโดยศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งจำคุกออกจากกระบวนการความมีสถิติที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 54.72 ศาลจำคุกคดีที่ดีโดยไม่คำพิพากษาสถิติเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 57.64 และศาลมีคำพิพากษาจำคุกด้วยเหตุอื่นๆ ลดลงคิดเป็นร้อยละ 41.19

จากรายงานสถิติคดีสามารถวิเคราะห์สถิติคดีที่เสร็จไปโดยศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งจำคุกเพิ่มสูงขึ้นได้ว่า กรณีหากเป็นความผิดอันยอมความได้แล้ว ศาลสั่งจำคุกออกจากกระบวนการในความ ในระหว่างกระบวนการพิจารณาผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์หรือประนีประนอมยอมความ ไม่ประสงค์ดำเนินคดีกับจำเลยอีกต่อไป โดยผู้เสียหายจะถอนคำร้องทุกข์หรือยอมความต่อพนักงานสอบสวน หรือต่อศาลก็ได้ ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับไป ส่วนกรณีศาลมีคำสั่งให้จำคุกดี ออกจากกระบวนการเพราะเหตุอื่นก็คงปฏิบัติเหมือนคดีอาญาทั่วไป ซึ่งต่อไปหากเป็นกรณีศาลมีคำพิพากษาแล้วแต่เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว คดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์ฎีกา ผู้เสียหายอาจถอนฟ้องได้ กล่าวคือภายหลังจากศาลมีคำพิพากษาแล้ว แต่คดียังไม่ถึงที่สุด โดยคดีอยู่ในระหว่างอุทธรณ์ หรือฎีกา แม้จะยังไม่มีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา ผู้เสียหายอาจถอนฟ้องได้ เป็นการจำคุกออกจากกระบวนการความหลังศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา ในส่วนของจำคุกคดีเพราะเหตุยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษามีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 57.64 อาจเป็นกรณีศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอหรือด้วยเหตุอื่น จึงมีความเห็นให้ยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษา (ตารางที่ 4.12)

จำนวนจำเลย คนที่ศาลตัดสินลงโทษ คนที่ศาลปล่อย และคนที่ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาของคดีอาญาเสร็จไปจำแนกตามอายุ ของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร

ตารางที่ 4.13

จำนวนจำเลย คนที่ศาลตัดสินลงโทษ คนที่ศาลปล่อย และคนที่ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาของคดีอาญาเสร็จไปจำแนกตามอายุ ของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2559

	จำนวนจำเลยในคดีอาญา	จำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษ	จำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไข	จำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไข	จำนวนคนที่ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา
	2558/2559	2558/2559	2558/2559	2558/2559	2558/2559
เพศชายสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น					
อายุ					
อายุไม่เกิน 15 ปี	5,529/5,194	3,385/2,512	236/135	141/65	1767/2,482
อายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี	23,908/21,067	14,690/10,191	762/513	509/187	7947/10,176
อายุเกิน 18 ปี ขึ้นไป	1,623/1,198	1,364/773	29/59	14/16	216/350
เพศหญิงสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น					
อายุ					
อายุไม่เกิน 15 ปี	345/489	236/302	14/13	18/12	77/159
อายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี	1,280/1,315	878/805	43/32	41/16	318/462
อายุเกิน 18 ปี ขึ้นไป	212/99	196/75	4/3	2/2	10/17
รวม	32,897/29,362	20,749/14,658	1,088/755	725/298	10,335/13,646

ที่มา : รายงานสถิติคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ประจำปี พ.ศ. 2559

จำนวนจำเลยในคดีอาญา

เมื่อพิจารณาสถิติคดีอาญาแยกตามจำนวนจำเลยที่เป็นเด็กและเยาวชนที่ขึ้นสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559 รวมชาย หญิง สัญชาติไทยและสัญชาติอื่นจำนวนทั้งสิ้น 29,362 คน ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 10.75 โดยกลุ่มที่มีจำนวนจำเลยซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนกระทำผิดในคดีอาญามากที่สุดยังคงเป็นเพศชายทั้งสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี จำนวน 21,067 คน ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 23,908 คน ซึ่งเปรียบเทียบจำนวนจำเลยในคดีอาญาแล้วลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 11.88 จากการวิเคราะห์สถิติจำนวนจำเลยในคดีอาญาภาพรวมจะเห็นได้ว่า กลุ่มจำเลยที่เป็นเด็ก

และเยาวชนชายกระทำผิดลดลงทุกช่วงอายุ ส่วนจำเลยที่เป็นเด็กและเยาวชนหญิงในช่วงอายุไม่เกิน 15 ปี กระทำผิดสูงขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 41.74 และในช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี กระทำผิดเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.73 แต่เป็นที่น่าสนใจกว่า ในกลุ่มผู้ที่เป็นจำเลยเพศหญิงช่วงอายุเกิน 18 ปีขึ้นไป มีจำนวนลดลงมากคิดเป็นร้อยละ 53.30 โดยเพศหญิงสัญชาติอื่นไม่มีผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นจำเลยในช่วงอายุนี้อยู่ (ตารางที่ 4.13)

จำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษในคดีอาญา

จากการพิจารณาสถิติคดีอาญาแยกตามจำนวนจำเลยที่เป็นเด็กและเยาวชนที่ศาลตัดสินลงโทษ ประจำปี พ.ศ. 2559 รวมชาย หญิง สัญชาติไทยและสัญชาติอื่นจำนวนทั้งสิ้น 14,658 คน ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 29.36 โดยมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกศาลตัดสินลงโทษในคดีอาญามากที่สุดยังคงเป็นเพศชายทั้งสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี จำนวน 10,191 คน ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 14,690 คน ซึ่งเปรียบเทียบจำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษในคดีอาญาแล้ว ลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 30.63 จากการวิเคราะห์สถิติจำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษในคดีอาญาภาพรวม เห็นได้ว่า กลุ่มจำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษในคดีอาญาซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนชายกระทำผิดลดลงทุกช่วงอายุ ส่วนจำนวนที่เป็นเด็กและเยาวชนหญิงในช่วงอายุไม่เกิน 15 ปี กระทำผิดสูงขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 27.97 ซึ่งจำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษในคดีอาญาเพศหญิงสัญชาติอื่นช่วงอายุเกิน 18 ปี ขึ้นไป ไม่มีจำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษเลยหรือพิจารณาได้ว่าไม่มีผู้กระทำความผิดในช่วงอายุนี้อยู่ แต่ในเพศหญิงช่วงอายุเกิน 18 ปี ขึ้นไป มีจำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษลดลงกว่าปีก่อนหน้ามากถึงร้อยละ 61.73 ภาพรวมของจำนวนเด็กและเยาวชนที่ศาลตัดสินลงโทษมีจำนวนลดลง (ตารางที่ 4.13)

จำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขในคดีอาญา

จากสถิติจำนวนคนที่เป็เด็กและเยาวชนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขในคดีอาญา ประจำปี พ.ศ. 2559 รวมชาย หญิง สัญชาติไทยและสัญชาติอื่นจำนวนทั้งสิ้น 755 คน ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 30.61 โดยมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขในคดีอาญามากที่สุดเป็นเพศชายทั้งสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี จำนวน 513 คน ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 762 คน ซึ่งเปรียบเทียบจำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขแล้ว ลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 32.68 จากการวิเคราะห์สถิติจำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขในคดีอาญาภาพรวม เห็นได้ว่า กลุ่มจำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขในคดีอาญาซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนหญิงกระทำผิดลดลงทุกช่วงอายุ ส่วนกลุ่มที่กระทำผิดโดยศาลปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขในคดีอาญาที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ เพศชายสัญชาติไทยช่วงอายุเกิน 18 ปี ขึ้นไป โดยเพิ่มสูงขึ้นมากถึงร้อยละ 103.45 เมื่อพิจารณาภาพรวมของจำนวนเด็กและเยาวชนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขในคดีอาญาแล้วมีจำนวนลดลง (ตารางที่ 4.13)

จำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขในคดีอาญา

จากสถิติจำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขในคดีอาญา ประจำปี พ.ศ. 2559 รวมชาย หญิง สัญชาติไทย และสัญชาติอื่นจำนวนทั้งสิ้นจำนวนทั้งสิ้น 298 คน ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 58.90 โดยมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขมากที่สุดเป็นเพศชายช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี จำนวน 187 คน ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 509 คน ซึ่งเปรียบเทียบกับจำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขในคดีอาญาแล้ว ลดลงกว่าปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 63.26 จากการวิเคราะห์สถิติจำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขในคดีอาญาภาพรวม เห็นได้ว่า กลุ่มจำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขในคดีอาญาซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิงช่วงอายุไม่เกิน 15 ปี และ เกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี กระทำผิดลดลง แต่ในกลุ่มของเด็กและเยาวชนชายช่วงอายุเกิน 18 ปีขึ้นไป กระทำผิดเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 14.29 ในกลุ่มช่วงอายุเกิน 18 ปีขึ้นไป จำนวนเด็กและเยาวชนหญิง กระทำผิดเท่าเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า จากการพิจารณาภาพรวมของจำนวนเด็กและเยาวชนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขในคดีอาญายังอยู่ในเกณฑ์ลดลง ซึ่งศาลอาจมีมาตรการอื่นที่นำมาใช้แทนการปล่อยเด็กและเยาวชนโดยไม่มีเงื่อนไขในคดีอาญาแทน (ตารางที่ 4.13)

จำนวนคนที่ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

จากการพิจารณาสถิติจำนวนคนที่ศาลสั่งให้ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ประจำปี พ.ศ. 2559 รวมชาย หญิง สัญชาติไทยและสัญชาติอื่นจำนวนทั้งสิ้น 13,646 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 32.04 โดยกลุ่มที่เป็นเด็กและเยาวชนเพศชายช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี กระทำผิดโดยศาลมีคำสั่งใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามากที่สุดจำนวน 10,176 คน ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 7,947 คน โดยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 28.05 จากการวิเคราะห์สถิติจำนวนคนซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา พบว่า ทั้งเพศชายและหญิงทุกช่วงอายุ ศาลมีคำสั่งให้เข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าศาลนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาหันเหเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรม เพื่อใช้มาตรการฟื้นฟูแก้ไขเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีแทนการฟ้องร้องดำเนินคดีขึ้นสู่ศาล (ตารางที่ 4.13)

แนวโน้มและสถานการณ์การฟ้องคดีและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาลที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาสัดส่วนคดีบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา คดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องเปรียบเทียบกับคดีสั่งไม่ฟ้องปี พ.ศ. 2558 เปรียบเทียบ ปี พ.ศ. 2559 ในคดีสำคัญ พบว่า ประเภทคดีทั้งหมดที่อัยการสั่งฟ้องในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 574,230 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 586,491 เรื่อง ลดลงกว่าปีก่อนหน้าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 2.09 ส่วนคดีที่อัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 3,083 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 2,794 เรื่อง เห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2559 อัยการสั่งไม่ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 10.34 เป็นไปได้ว่าอาจมีการไต่ถามคดีหรือหันเหคดีออกจากการสั่งฟ้องศาล เพื่อลดภาระการดำเนินคดีและอำนวยความสะดวกความยุ่งยากให้แก่ประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.47 และความผิดเกี่ยวกับคนเข้าเมืองมีแนวโน้มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 8.70 ส่วนปริมาณการสั่งฟ้องคดีที่ลดลงเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในกลุ่ม (ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์) ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 3.42

ในส่วนคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรมีคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาและพิจารณาคดีเสร็จไปใน ปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 92.97 โดยคดีมากกว่าร้อยละ 80 เป็นคดีที่ศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี โดยประเภทคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเป็นอันดับสูงสุด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องต่อศาลเช่นกัน เมื่อพิจารณาคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลสูงสุด 5 อันดับ พบว่า ส่วนใหญ่คดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลจะเป็นความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประกอบด้วย คดียาเสพติด คดีจราจรทางบก คดีการพนัน คดีอาวุธปืนฯ คดีคนเข้าเมือง ตามลำดับ โดยคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คดีอาวุธปืนฯ คดีคนเข้าเมือง มีจำนวนเพิ่มขึ้นและยังมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น

ในส่วนของสถิติคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีที่ค้างมาลดลงคิดเป็นร้อยละ 6.34 คดีรับใหม่ลดลงคิดเป็นร้อยละ 7.91 ทำให้คดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลมีจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 7.76 โดยศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความมีสถิติที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 54.72 และศาลสั่งจำหน่ายคดีด้วยเหตุยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษา สถิติเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 57.64 ซึ่งตัวเลขที่เพิ่มสูงขึ้นนี้อาจเป็นมาตรการหนึ่งที่ศาลต้องการหันเหคดีเด็กและเยาวชนออกจากศาล เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนเด็กและเยาวชนที่เป็นจำเลย จำนวนที่ศาลตัดสินลงโทษ จำนวนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขและไม่มีเงื่อนไข และจำนวนคดีที่ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาแล้ว พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีสัญชาติไทยเพศชายช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี กระทำผิดโดยศาลมีคำสั่งในด้านต่างๆ เป็นจำนวนมากที่สุด แต่ศาลก็ใช้วิธีการหันเหเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการฟ้องต่อศาล โดยมีความเห็นให้ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาต่อเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากที่สุดเช่นกัน ข้อหาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวสูงสุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ คดีเกี่ยวกับยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 40 ของคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งหมด

บทที่ 5

สถานการณ์การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

รายงานสถานการณ์การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอาชญากรรมบทนี้ จะได้กล่าวถึงการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซึ่งศาลสั่งให้คุมประพฤติและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง² ซึ่งให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ต่อเนื่องนับจากที่ได้รับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำไปจนถึงปล่อยตัวผู้ต้องขัง ครอบคลุมถึงภารกิจในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ทั้งในด้านการจัดบริการอบรมแก้ไขและการดูแลควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย ภายใต้หลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2475 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนกฎหมายกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ซึ่งในการวิเคราะห์รายงานสถานการณ์อาชญากรรมบทนี้ สามารถแบ่งผู้ต้องขังได้เป็น 3 ช่วง คือ การรับตัวผู้ต้องขัง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในขณะที่อยู่ในเรือนจำ และการปล่อยตัวผู้ต้องขัง ซึ่งหมายรวมถึงในกรณีที่ผู้ต้องขังเสียชีวิตหรือเสียชีวิตแบบผิดธรรมชาติด้วย โดยกรมราชทัณฑ์มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุม และแก้ไขพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังโดยมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไข พื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก

ในส่วนของการคุมประพฤติ³ เป็นงานที่เกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงในการสืบเสาะและพินิจผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนและผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 56 และการสืบเสาะข้อเท็จจริงผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก ซึ่งการคุมประพฤติมีทั้งการคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ การคุมประพฤติผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก และการคุมประพฤติเด็กและเยาวชน โดยมีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในงานคุมประพฤติและช่องทางการช่วยเหลือหรือการสงเคราะห์ภายหลังปล่อยจากการคุมประพฤติด้วย สถิติข้อมูลในส่วนนี้จะทำให้เห็นถึงจำนวนผู้ที่เข้าสู่วินัยการคุมประพฤติแยกเป็นเด็กและเยาวชนและผู้ใหญ่อ้างอิงตามเพศ รวมถึงข้อมูลในการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู กรณีผู้ป่วยในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานต่างๆ อีกทั้ง ข้อค้นพบเกี่ยวกับผลการดำเนินงานสงเคราะห์ภายหลังปล่อยผู้ถูกคุมประพฤติด้วย

การรายงานสถานการณ์อาชญากรรมบทนี้ได้รวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพปัญหาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์สำคัญที่น่าสนใจในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ใช้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

² กรมราชทัณฑ์. ข้อมูลเกี่ยวกับกรมราชทัณฑ์ การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง. เข้าถึงที่ <http://www.correct.go.th/>

³ กรมคุมประพฤติ. ภารกิจงานคุมประพฤติ. เข้าถึงที่ <http://www.probation.go.th/>

ส่วนที่ 1 สถานการณ์นักโทษในเรือนจำที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ

ตารางที่ 5.1

จำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ แบ่งตามประเภทของผู้ต้องขัง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559

ประเภทผู้ต้องขัง	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
นักโทษเด็ดขาด	248,199	240,034	(-8,165)	(-3.29%)
ผู้ต้องขังระหว่าง				
- อุทธรณ์ - ฎีกา	29,451	25,867	(-3,584)	(-12.17%)
- ใต้สวน - พิจารณา	11,524	10,544	(-980)	(-8.50%)
- สอบสวน	18,888	23,130	(+4,242)	(+22.46%)
เยาวชนที่ถูกฝากขัง	172	174	(+2)	(+1.16%)
ผู้ถูกกักกัน	12	13	(+1)	(+8.33%)
ผู้ถูกกักขัง	2,153	1,106	(-1,047)	(-48.63%)
รวม	310,399	300,868	(-9,531)	(-3.07%)

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559

หมายเหตุ : ผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษเด็ดขาด ผู้ต้องขังระหว่าง (อุทธรณ์ - ฎีกา / ใต้สวน - พิจารณา / สอบสวน) เยาวชนที่ถูกฝากขัง ผู้ถูกกักกัน และผู้ถูกกักขัง

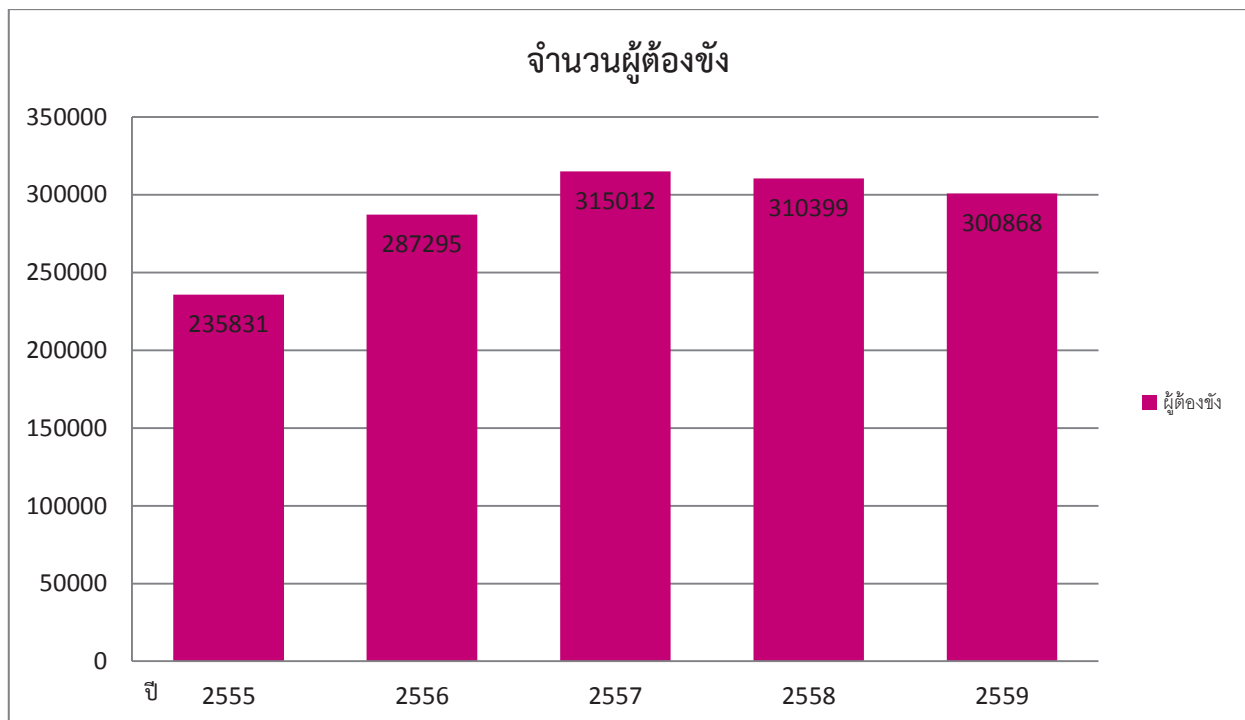
เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนผู้อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2559 มีประเภทผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั้งสิ้น จำนวน 300,868 คน เปรียบเทียบกับปีก่อนหน้ามีจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 3.07 โดยกลุ่มประเภทผู้ต้องขังที่มีจำนวนลดลง ได้แก่ ผู้ต้องขังซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดมีจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 3.29 ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาลดลงคิดเป็นร้อยละ 12.17 ผู้ต้องขังระหว่างใต้สวนหรือพิจารณาลดลงคิดเป็นร้อยละ 8.5 และผู้ถูกกักขังลดลงคิดเป็นร้อยละ 48.63 ส่วนประเภทผู้ต้องขังที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 22.46 ซึ่งแต่ก่อนกลุ่มที่ยังไม่ได้เป็นจำเลยหรือฟ้องคดี แต่ถูกจับกุมไว้ในเรือนจำเพื่อรอการสำนวนของพนักงานสอบสวนหรือที่เรียกว่า ฝากขัง ก่อนนำตัวส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาล สุดท้ายแล้ว หากพนักงานอัยการไม่ฟ้องคดี ผู้ซึ่งถูกต้องขังที่เป็นผู้ต้องขังระหว่าง คนกลุ่มนี้ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนฯ เพราะไม่ได้เป็นจำเลย แต่อย่างไรก็ดี ปัจจุบันรัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2559 มาตรา 9 (3) กำหนดให้เงินกองทุนยุติธรรมจ่ายเพื่อการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ ด้วยการออกเป็นระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมว่าด้วยการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงิน ของกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2559 ข้อ 7 (3) ให้สามารถจ่ายเงินกองทุนในการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบ

จากการถูกละเมิดได้ โดยให้ไปออกเป็นประกาศคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม เรื่อง อัตราเงินช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่ออุดช่องว่างข้อกฎหมายดังกล่าว ในส่วนของประเภทผู้ต้องขังซึ่งเป็นเยาวชนที่ถูกฝากขังและผู้ถูกกักกันมีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.16 และ ร้อยละ 8.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.1)

จากการพิจารณาจำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ พบว่า ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 310,399 คน และ ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 300,868 คน ซึ่งลดลงคิดเป็นร้อยละ 3.07 (แผนภาพที่ 5.1)

แผนภาพที่ 5.1

จำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามอายุของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ

ตารางที่ 5.2

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2559

ช่วงอายุ	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
ไม่เกิน 18 ปี	630	514	(-116)	(-18.41%)
กว่า 18 - 20 ปี	2,028	6,594	(+4,566)	(+225.15%)
กว่า 20 - 21 ปี	4,060	8,288	(+4,228)	(+104.14%)
กว่า 21 - 25 ปี	33,026	33,789	(+763)	(+2.31%)
กว่า 25 - 30 ปี	50,400	48,892	(-1,508)	(-2.99%)
กว่า 30 - 35 ปี	54,238	49,827	(-4,411)	(-8.13%)
กว่า 35 - 40 ปี	40,102	37,186	(-2,916)	(-7.27%)
กว่า 40 - 45 ปี	24,024	23,046	(-978)	(-4.07%)
กว่า 45 - 50 ปี	16,122	14,774	(-1,348)	(-8.36%)
กว่า 50 - 60 ปี	17,718	12,696	(-5,022)	(-28.34%)
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	5,851	4,428	(-1,423)	(-24.32%)
รวม	248,199	240,034	(-8,165)	(-3.29%)

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559

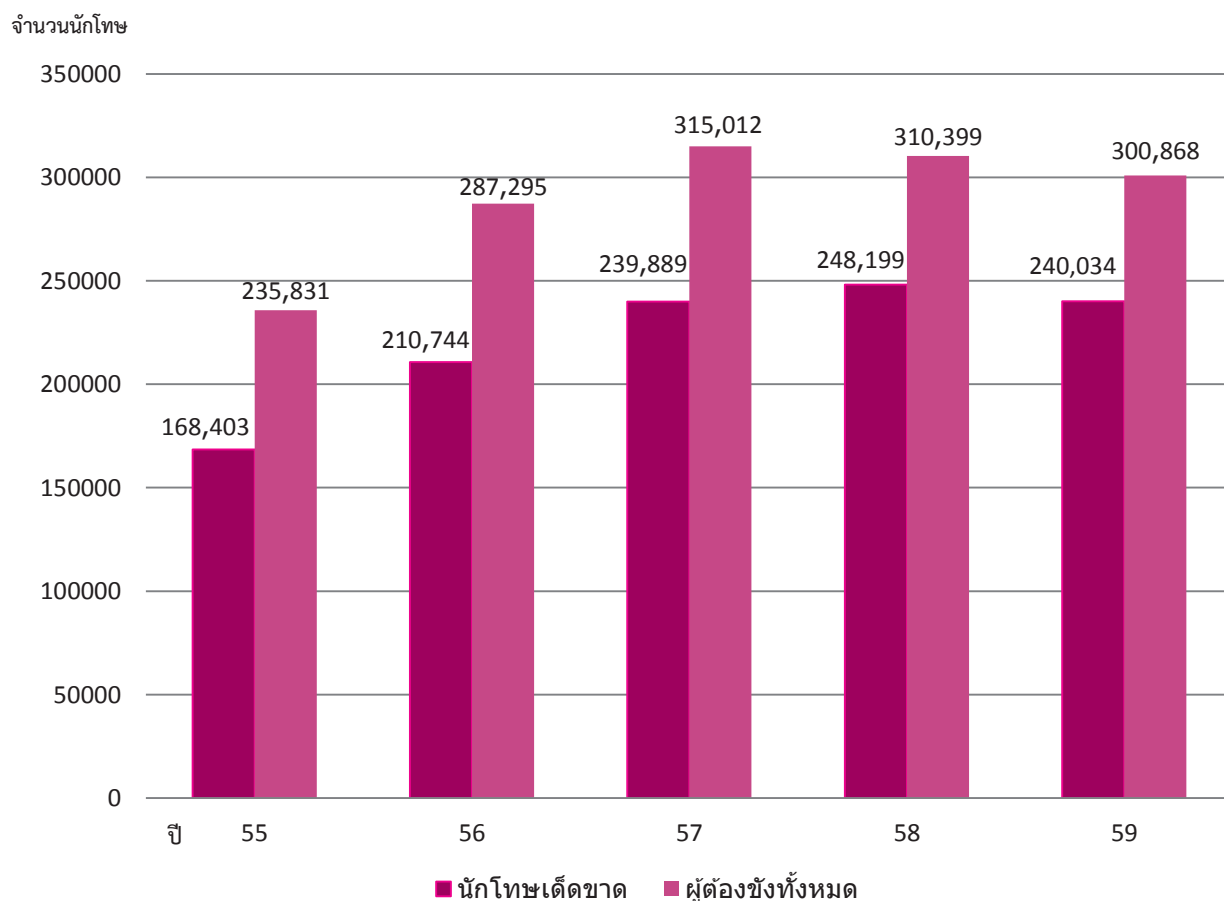
เมื่อพิจารณาสถิติจำนวนนักโทษเด็ดขาดจำแนกตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ทั้งหมด มีจำนวน 240,034 คน ซึ่งจำนวนนักโทษเด็ดขาดลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 3.29 แต่หากพิจารณาตามช่วงอายุที่มีจำนวนนักโทษเด็ดขาดเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด เป็นผู้ที่กระทำผิดช่วงอายุกว่า 18 - 20 ปี ซึ่งมีจำนวนนักโทษเด็ดขาดเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 225.15 ถือว่าเป็นตัวเลขที่สูงมาก รองลงมา เป็นผู้ที่กระทำผิดช่วงอายุกว่า 20 - 21 ปี มีจำนวนนักโทษเด็ดขาดเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 104.14 และผู้ที่กระทำผิดช่วงอายุกว่า 21 - 25 ปี มีจำนวนนักโทษเด็ดขาดเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.31 ตามลำดับ ส่วนจำนวนนักโทษเด็ดขาดในช่วงอายุอื่นๆ มีจำนวนนักโทษเด็ดขาดลดลง ทำให้ภาพรวมของนักโทษที่ศาลมีคำพิพากษาให้เป็นนักโทษเด็ดขาดมีปริมาณที่ลดลง จะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้ที่กระทำผิดมีอัตราที่สูงมากขึ้น คือ กลุ่มวัยรุ่น ที่มีอายุกว่า 18 - 20 ปี ซึ่งผู้ปกครองหรือหน่วยงานของรัฐควรมีมาตรการการให้ความรู้ทางกฎหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้กระทำผิดกลุ่มนี้ตระหนักถึงการกระทำที่ผิดต่อกฎหมาย

นอกจากนี้ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ควรให้ความสำคัญกับการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เด็กซึ่งทำได้มีประสิทธิภาพมากกว่าเมื่อเติบโตขึ้นในช่วงวัยรุ่นตอนปลายหรือเป็นผู้ใหญ่ เพื่อมิให้ไปเกี่ยวข้องกับสิ่งผิดกฎหมาย และประกอบอาชญากรรม (ตารางที่ 5.2)

แม้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ภาพรวมนักโทษเด็ดขาดจะมีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 3.29 แต่เมื่อแบ่งตามประเภทผู้ต้องขังทั้งหมดแล้ว จำนวนนักโทษผู้กระทำความผิดที่ศาลมีคำพิพากษาให้เป็นนักโทษเด็ดขาด ยังคงมีจำนวนสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จะเห็นได้ว่านักโทษเด็ดขาดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 มีจำนวนนักโทษเด็ดขาดลดลงเล็กน้อย ซึ่งจำนวนนักโทษเด็ดขาดคิดเป็นร้อยละ 79.78 ของผู้ต้องขังในเรือนจำทั้งหมด (แผนภาพที่ 5.2)

แผนภาพที่ 5.2

จำนวนนักโทษเด็ดขาดเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามสัญชาติ

ตารางที่ 5.3

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามสัญชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559

สัญชาติ	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
ไทย	239,183	226,299	(-12,884)	(-5.39%)
เมียนมา	2,096	4,729	(+2,633)	(+125.62%)
ลาว	3,027	3,607	(+580)	(+19.16%)
กัมพูชา	1,661	2,756	(+1,095)	(+65.92%)
มาเลเซีย	325	393	(+68)	(+20.92%)
ไนจีเรีย	339	374	(+35)	(+10.32%)
จีน	244	311	(+67)	(+27.46%)
เวียดนาม	125	292	(+167)	(+133.60%)
สิงคโปร์	51	50	(-1)	(-1.96%)
กาน่า	19	23	(+4)	(+21.05%)
ไต้หวัน	6	46	(+40)	(+666.67%)
อื่น ๆ	1123	1154	(+31)	(+2.76%)
รวม	248,199	240,034	(-8,165)	(-3.29%)

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ คำนวณข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559

จากสถิติจำนวนนักโทษเด็ดขาดจำแนกตามสัญชาติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวนสัญชาติของนักโทษที่กระทำผิดรวมทั้งสิ้น 240,034 คน แม้อัตราลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 3.29 แต่ภาพรวมผู้กระทำผิดซึ่งเป็นบุคคลสัญชาติอื่นกระทำผิดเพิ่มมากขึ้น ผู้กระทำผิดสัญชาติไทยกระทำผิดลดลงคิดเป็นร้อยละ 5.39 ส่วนผู้กระทำผิดซึ่งเป็นสัญชาติอื่นกระทำผิดเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะคิดเป็นร้อยละ สัญชาติที่กระทำผิดเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุดได้แก่ สัญชาติไต้หวันกระทำผิดเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 6 เท่า รองลงมา เป็นผู้กระทำผิดสัญชาติเวียดนามเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 133.60 และผู้กระทำผิดสัญชาติเมียนมาเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 125.62 ตามลำดับ โดยผู้ที่กระทำผิดในประเทศไทยติดอันดับต้นๆ ยังคงเป็นนักโทษสัญชาติในภูมิภาคอาเซียน ภาพรวมนักโทษเด็ดขาดจำแนกตามสัญชาติ ผู้กระทำผิดซึ่งมีสัญชาติอื่นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (ตารางที่ 5.3)

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามลักษณะความผิด

ตารางที่ 5.4

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามลักษณะความผิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559

ลักษณะความผิด	ปีงบประมาณ		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
พ.ร.บ. ยาเสพติดฯ	168,778	176,777	(+7,999)	(+4.74%)
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	27,828	22,235	(-5,593)	(-20.10%)
ความผิดต่อร่างกาย	20,059	5,181	(-14,878)	(-74.17%)
ความผิดต่อชีวิต	17,982	16,053	(-1,929)	(-10.73%)
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	4,642	8,786	(+4,144)	(+89.27%)
ภัยอันตรายต่อประชาชน	2,147	470	(-1,677)	(-78.11%)
อื่น ๆ	6,763	10,532	(+3,769)	(+55.73%)
รวม	248,199	240,034	(-8,165)	(-3.29%)

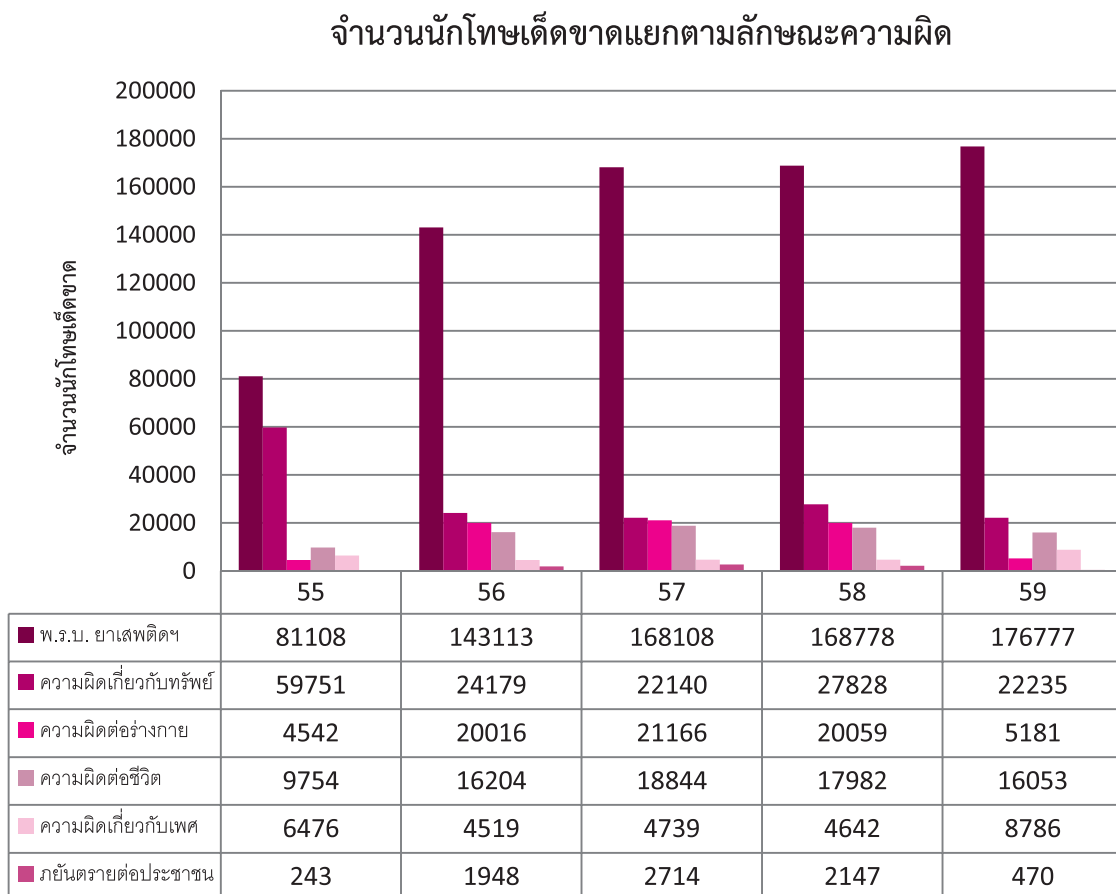
ที่มา : กรมราชทัณฑ์ ข้อมูล ณ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559

จากการพิจารณาสถิติจำนวนนักโทษเด็ดขาดจำแนกตามลักษณะความผิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า จำนวนนักโทษเด็ดขาดที่แบ่งตามลักษณะความผิดทั้งหมดจำนวน 240,034 คน ซึ่งผู้กระทำผิดลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 3.29 จำนวนผู้กระทำผิดเมื่อแยกตามลักษณะความผิดหลัก 6 กลุ่ม ในความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดฯ มีจำนวนผู้กระทำผิดมากที่สุด อีกทั้ง ยังมีผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษฯ เพิ่มขึ้นมากกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 4.74 ส่วนความผิดที่มีผู้กระทำผิดเพิ่มสูงขึ้นเป็นหนึ่งเท่าตัว ได้แก่ ผู้ที่กระทำผิดโดยศาลสั่งให้เป็นนักโทษเด็ดขาดในความผิดเกี่ยวกับเพศ กระทำผิดเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 89.27 ในความผิดต่อร่างกายและชีวิตมีจำนวนนักโทษซึ่งกระทำผิดลดลงคิดเป็นร้อยละ 74.17 และ ร้อยละ 10.73 ตามลำดับ ในภาพรวมของจำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามลักษณะความผิด ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง แต่เป็นที่น่าสนใจว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ ยังคงเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ นับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา โดยความผิดที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นกว่าเท่าตัวอย่างน่าตกใจเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งหากผู้ถูกกระทำผิดเป็นเด็ก สังคมจะไม่ตั้งคำถามมากนักว่าเหตุใดจึงไม่แจ้งความโดยเร็ว เนื่องจากสังคมเห็นว่าเด็กย่อมกลัวการข่มขู่ ส่วนผู้หญิงที่บรรลุนิติภาวะแล้วก็ไม่น่าจะมีเหตุอะไรมาทำให้ตัดสินใจแจ้งความซ้ำ โดยกระบวนการยุติธรรมยังขาดความเข้าใจในบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทยว่ามีค่านิยมมากมายที่ส่งเสริมให้เกิดความรุนแรงทางเพศ เช่น หากผู้หญิงแต่งงานแล้วถูกกระทำชำเราและเรื่องเผยแพร่ออกไป สามังจะคิดอย่างไร จะถูกขู่ขบิณินทาจากสังคม สามังจะเสียหน้าและยอมรับภรรยาได้หรือไม่ หรือผู้หญิงหลายคนอายุไม่กล้าแจ้งความเมื่อถูกกระทำรุนแรงทางเพศ หรือการล่วงละเมิดทางเพศจากเพศเดียวกันเป็นเรื่องที่น่าอาย ซึ่งต้องยอมรับอย่างไม้อายว่าสังคมไทยกระทำให้ผู้หญิงหรือกลุ่มบุคคลบางกลุ่มที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรากลายเป็นจำเลย และค่านิยมนี้กลายเป็นปัจจัยทำให้ผู้หญิงหรือกลุ่มบุคคลบางกลุ่มต้องเก็บงำ

เรื่องราวไว้ และต้องยอมถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าต่อไปใช่หรือไม่ ในกรณีการแจ้งความเข้าหรือไม่ไปแจ้งความ อาจมีสาเหตุหลายประการ เช่น การไม่เชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม อับอาย เสียชื่อเสียง ส่งผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรมีมาตรการใดที่พิจารณาว่าสถิติความผิดเกี่ยวกับเพศเพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ 100 เป็นเพราะสาเหตุใด ซึ่งยังไม่รวมถึงคดีที่ผู้เสียหายไม่กล้าแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจและให้ความสำคัญกับการบำบัดผู้กระทำความผิดในกลุ่มความผิดเกี่ยวกับเพศให้มากขึ้นหรือไม่ (ตารางที่ 5.4) (แผนภาพที่ 5.3)

แผนภาพที่ 5.3

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามลักษณะความผิดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559

จำนวนนักโทษเด็ดขาด แยกตามการกระทำผิดซ้ำ

ตารางที่ 5.5

จำนวนนักโทษเด็ดขาด แยกตามการกระทำผิดซ้ำ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2559

จำนวนครั้งที่กระทำผิด	ปีงบประมาณ		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
ต้องโทษครั้งที่ 1	191,837	175,292	(-16,545)	(-8.62%)
ต้องโทษครั้งที่ 2	43,591	48,373	(+4,782)	(+10.97%)
ต้องโทษครั้งที่ 3	8,680	11,112	(+2,432)	(+28.02%)
ต้องโทษครั้งที่ 4	2,463	3,233	(+770)	(+31.26%)
ต้องโทษ 5 ครั้งขึ้นไป	1,628	2,024	(+396)	(+24.32%)
รวม	248,199	240,034	(-8,165)	(-3.29%)

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559

เมื่อพิจารณาสถิติจำนวนนักโทษเด็ดขาดแยกตามการกระทำผิดซ้ำ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 รวมจำนวนครั้งที่ผู้กระทำผิดต้องโทษในเรือนจำทั้งหมด จำนวน 240,034 คน ซึ่งลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 3.29 หากพิจารณาโดยจำแนกตามจำนวนครั้งที่กระทำผิด พบว่า แม้ผู้กระทำผิดถูกต้องโทษครั้งแรกมีจำนวนลดลง คิดเป็นร้อยละ 8.62 แต่จำนวนผู้กระทำผิดซึ่งศาลตัดสินให้เป็นนักโทษเด็ดขาดต้องโทษมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป จำนวนเพิ่มสูงมากขึ้นกว่าปีก่อนหน้า โดยผู้กระทำผิดเป็นนักโทษเด็ดขาดศาลตัดสินให้ต้องโทษครั้งที่ 4 มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.26 รองลงมา คือ ผู้กระทำผิดต้องโทษครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 28.02 และผู้กระทำผิดต้องโทษ 5 ครั้งขึ้นไป เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 24.32 ตามลำดับ จากข้อมูลสถิติของกรมราชทัณฑ์ แสดงให้เห็นว่ามีผู้กระทำผิดมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไปเพิ่มมากขึ้น แม้จะไม่ทราบว่าคุณกระทำผิดได้กระทำผิดในความผิดฐานเดิมหรือไม่ แต่ก็เห็นได้ว่ามีนักโทษที่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ซึ่งหน่วยงานของรัฐอาจต้องให้ความสำคัญกับ โปรแกรมการบำบัดนักโทษที่กระทำผิดในฐานต่างๆ ให้เหมาะสมกับลักษณะของการกระทำผิด เพื่อให้จำนวนผู้กระทำผิดแต่ละปีอยู่ในอัตราที่ลดลงต่อไป (ตารางที่ 5.5)

จำนวนนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ จำแนกตามลักษณะการเสียชีวิต

ตารางที่ 5.6

จำนวนนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ จำแนกตามลักษณะการเสียชีวิต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2559

ประเภทการเสียชีวิต	ปีงบประมาณ	
	2558	2559
1. ฆ่าตัวตาย	18	-
- เลือดออกในทางเดินอาหารจากใบมีดโกนที่กลืนลงไป	1	-
- ลักลอบกินน้ำยาทำความสะอาดห้องน้ำ	-	1
- กินยาฆ่าหญ้า/ฆ่าแมลง	-	1
- กระโดดหลังคาตึก	-	1
- เลือดออกจากสมองเนื่องจากอุบัติเหตุตกจากที่สูง	-	1
- ผูกคอตาย	-	18
2. อุบัติเหตุ	-	-
- ถูกไฟฟ้าช็อตที่โรงงานฝึกวิชาชีพ	2	1
- เกิดอุบัติเหตุบาดเจ็บหลายระบบทำให้อวัยวะล้มเหลว	-	1
- ล้มในห้องน้ำหมดสติ	-	1
- มีอาการรูด ล้มหัวฟาดพื้น	-	1
- ไฟฟ้าดูดขณะทำงานก่อสร้างอาคารภายในเรือนจำ	-	1
3. ถูกทำร้ายจากผู้ต้องขังด้วยกัน	10	10
4. เจ้าหน้าที่เข้าระงับเหตุ	1	1
5. บาดเจ็บก่อนส่งตัวเข้าเรือนจำ	-	-
6. ไม่ทราบสาเหตุ รอผลตรวจศพ	17	16
7. มีอาการทางจิต	-	-
8. ลักลอบนำทินเนอร์หรือเมทิลแอลกอฮอล์ผสมน้ำอัดลม	-	-
9. อื่นๆ ได้แก่		
- ทำร้ายกันเอง	-	-
- รับประทานยาเกินขนาด	1	-
- กลืนยาเสพติด	1	-
- ภาวะขาดออกซิเจนในเลือด	-	-
- ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจวิสามัญฆาตกรรม	-	-

ประเภทการเสียชีวิต	ปีงบประมาณ	
	2558	2559
- มีอาการชักเกร็งจากการเล่นกันอย่างรุนแรงของเพื่อนผู้ต้องขัง	1	-
- ไฟฟ้าช็อตเนื่องจากพยายามหลบหนี	-	1
รวม	52	55
ที่มา : สำนักทัณฑวิทยา ส่วนมาตรการ กรมราชทัณฑ์ ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559		

เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติจำแนกตามลักษณะการเสียชีวิต ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 มีจำนวนนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติรวมทั้งสิ้นจำนวน 55 คน เปรียบเทียบแล้วเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 5.77 ซึ่งการเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ได้แก่ เสียชีวิตโดยฆ่าตัวตายในลักษณะต่างๆ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 15.79 และเสียชีวิตเพราะเกิดอุบัติเหตุในลักษณะต่างๆ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 150 แม้นักโทษที่เสียชีวิตเพราะเกิดอุบัติเหตุจะเพิ่มขึ้นมากกว่าปี พ.ศ. 2558 จำนวน 3 คน แต่เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปีฐานเป็นร้อยละแล้ว ถือว่ามีอัตราส่วนที่สูงขึ้นมาก แต่การเสียชีวิตโดยไม่ทราบสาเหตุต้องรอผลตรวจหรือการชันสูตรศพ มีจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 5.88 ในภาพรวมนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติจำแนกตามลักษณะการเสียชีวิตมีจำนวนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (ตารางที่ 5.6)

การปล่อยตัวผู้ต้องขังโดยการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ

ตารางที่ 5.7

จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ และจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559

ปีงบประมาณ	จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ	จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ
2555	5,215	22,821
2556	8,827	31,524
2557	19,216	23,972
2558	12,928	18,453
2559	11,219	30,404

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ สำนักทัณฑปฏิบัติ ส่วนพักการลงโทษและส่วนลดวันต้องโทษ
ข้อมูล ณ เดือน กันยายน พ.ศ. 2559

จากการพิจารณาสถิติการปล่อยตัวผู้ต้องขังโดยการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ ประจำปี พ.ศ. 2559 จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 13.22 ซึ่งหลังจากปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษมีสถิติที่ลดลงเรื่อยๆ ในส่วนของจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษใน ปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 64.76 ซึ่งคุณสมบัติของนักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการพิจารณาให้ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกต้องมีคุณสมบัติ⁴ คือ เป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นดีขึ้นไปอาจได้รับการพิจารณาให้ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามจำนวนวัน โดยหากเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นเยี่ยมได้ลดเดือนละ 5 วัน ชั้นดีมากลดเดือนละ 4 วัน และชั้นดีเดือนละ 3 วัน ตามลำดับ นักโทษดังกล่าวต้องได้รับการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยตามหลักสูตรของกรมราชทัณฑ์ด้วย ซึ่งนักโทษเด็ดขาดจะได้รับการกลั่นกรองพิจารณาลดวันต้องโทษจากคณะกรรมการของกรมราชทัณฑ์ต่อไป

เมื่อวิเคราะห์จากสถิติข้างต้นแล้ว พบว่า การที่ปริมาณผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษเพิ่มมากขึ้นกว่าปีก่อนหน้า แสดงให้เห็นถึงผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาดปฏิบัติตัวดีในขณะที่อยู่ในเรือนจำ และโปรแกรมการพัฒนาพฤตินิสัยนักโทษตามหลักสูตรของกรมราชทัณฑ์มีแนวโน้มได้ผลเพิ่มมากขึ้น (ตารางที่ 5.7)

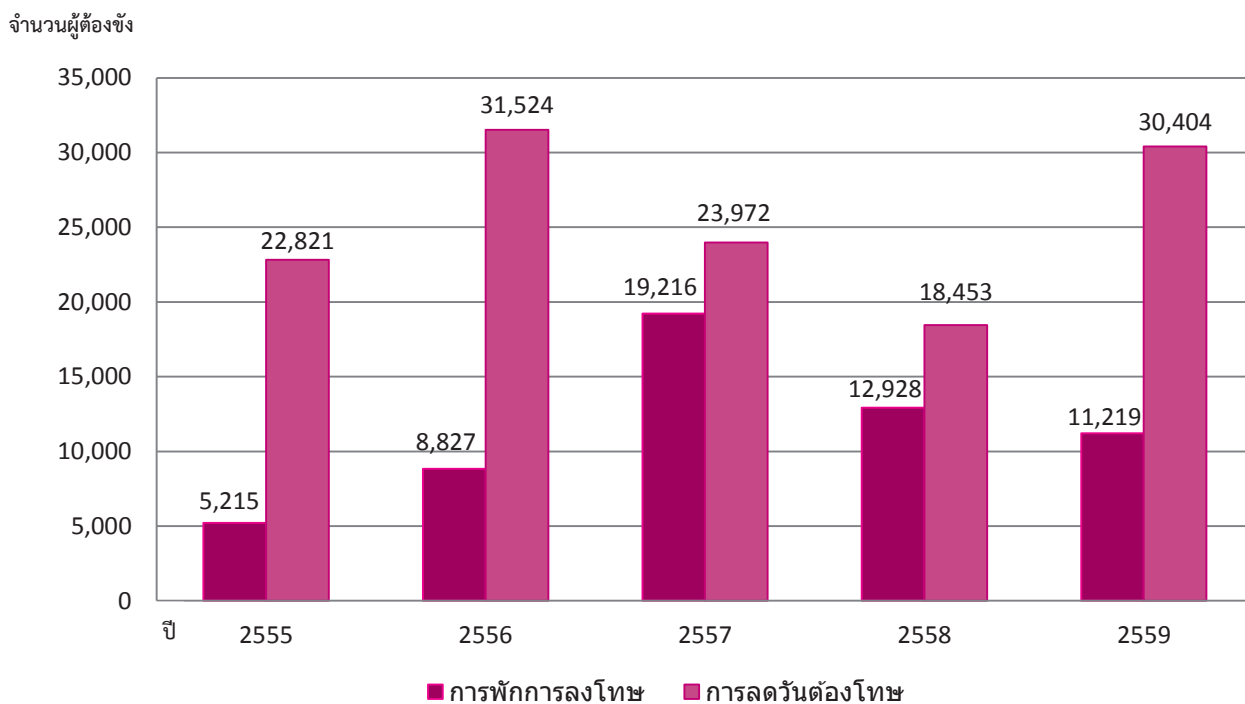
⁴ กรมราชทัณฑ์. ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังและการแยกคุมขัง การเลื่อนหรือลดชั้นนักโทษเด็ดขาด การลดวันต้องโทษจำคุกและการพักการลงโทษ พ.ศ. 2559. สำนักทัณฑปฏิบัติ ส่วนพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ. เข้าถึงที่ <http://www.correct.go.th/popmaha/image/2559jamnak.pdf> เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2560.

จากสถิติผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษย้อนหลัง 5 ปี จะพบอัตราการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษในอัตราที่เพิ่มขึ้นและลดลงไม่ชัดเจนแน่นอน ว่ามีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างต่อเนื่องหรือไม่ วิเคราะห์ได้เพียงว่าในปี พ.ศ. 2559 ผู้ต้องขังซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดมีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้า ทำให้ภาพรวมการรายงานด้านอื่นๆ มีอัตราลดลงตามส่วน และผู้ต้องขังแม้จะได้รับการพักการลงโทษน้อยลงแต่ผู้ต้องขังก็ได้สิทธิในการลดวันต้องโทษเพิ่มมากขึ้นเกินกว่าร้อยละ 50 (แผนภาพที่ 5.4)

แผนภาพที่ 5.4

จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ และจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559

จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ

ส่วนที่ 2 การคุมประพฤติผู้กระทำผิดของกรมคุมประพฤติทั่วประเทศ

ตารางที่ 5.8

จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559

จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติ ทั่วประเทศ	ปี				
	2555	2556	2557	2558	2559
ผู้ใหญ่	148,703	181,604	170,356	160,171	144,796
เด็กและเยาวชน	17,161	20,436	18,009	13,457	8,540
รวม	165,864	202,040	188,365	173,628	153,336

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศ ทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กรมคุมประพฤติมีผู้ถูกคุมประพฤติรวมทั้งสิ้นจำนวน 153,336 คน ซึ่งเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าแล้ว ลดลงคิดเป็นร้อยละ 11.69 โดยจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติผู้ใหญ่มีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 9.6 เด็กและเยาวชนลดลงมากถึงร้อยละ 36.54 จะเห็นได้ว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา จำนวนของผู้ที่ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศมีจำนวนลดลงเรื่อยๆ ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์จากข้อมูลสถิติคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนลดลง จำนวนของผู้ที่ถูกคุมประพฤติก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ สถิติการที่ศาลสั่งให้คุมประพฤติต้องลดลงตามไปด้วย ซึ่งเหตุปัจจัยในการที่มีผู้ถูกคุมประพฤติดลดลงอาจเป็นไปได้ว่า ในปี พ.ศ. 2559 มีผู้กระทำผิดซึ่งอาจถูกศาลสั่งให้คุมประพฤติทั้งเด็กและผู้ใหญ่ลดลง

(ตารางที่ 5.8)

ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 5.9

จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน จำแนกตามเพศ ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. 2555 - 2559

ปี	ผู้ใหญ่ (ตามมาตรา 56)			เด็กและเยาวชน		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
2555	137,491	11,212	148,703	16,063	1,098	17,161
2556	169,475	12,129	181,604	19,274	1,162	20,436
2557	158,532	11,824	170,356	17,012	997	18,009
2558	147,918	12,253	160,171	12,701	756	13,457
2559	132,875	11,921	144,796	8,001	539	8,540

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน จำแนกตามเพศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า ผู้ถูกคุมประพฤติผู้ใหญ่มีจำนวนมากกว่าเด็กและเยาวชน คิดเป็นอัตราส่วนมากถึงร้อยละ 94.43 ในขณะที่เด็กและเยาวชนมีอัตราส่วนเพียง ร้อยละ 5.57 เท่านั้น การคุมประพฤติผู้ใหญ่ตามมาตรา 56 หมายถึง⁵ การแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังทางสังคมของจำเลย สภาพความผิดและเหตุอื่นอันควรปรานีก่อนศาลมีคำพิพากษา โดยมีพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแล้วนำมาวิเคราะห์ประเมินและทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาล เพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการพิพากษาคดีว่าจะใช้มาตรการใดจึงจะเหมาะสมกับจำเลยเป็นรายบุคคล โดยหากพิจารณาจากสถิติจำแนกตามเพศแล้วเพศชายทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน กระทำผิดโดยศาลสั่งให้คุมประพฤติมากกว่าผู้หญิง โดยผู้ใหญ่เพศชายมีสถิติถูกคุมประพฤติมากกว่าผู้ใหญ่เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 91.77 ของผู้ถูกคุมประพฤติผู้ใหญ่ทั้งหมด ผู้ใหญ่เพศหญิงมีสถิติถูกคุมประพฤติคิดเป็นร้อยละ 8.23 ส่วนสถิติถูกคุมประพฤติเด็กและเยาวชนเพศชายมากกว่าเด็กและเยาวชนเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 93.69 ในขณะที่เด็กและเยาวชนเพศหญิงถูกคุมประพฤติเพียงร้อยละ 6.31 จากจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกคุมประพฤติทั้งหมด โดยภาพรวมจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติทั้งผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนจำแนกตามเพศมีอัตราการกระทำผิดที่ศาลสั่งให้คุมประพฤติดลดลงเรื่อยๆ ตลอด 3 ปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 5.9)

⁵ กรมคุมประพฤติ. ภารกิจงานคุมประพฤติ การแสวงหาข้อเท็จจริง การสืบเสาะและพินิจผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56. เข้าถึงที่ <http://www.probation.go.th/> เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2560

ผู้ถูกคุมประพฤติดังเป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 5.10

จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติดังเป็นผู้ใหญ่ และเด็กและเยาวชน จำแนกตามอายุ ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. 2555 - 2559

ช่วงอายุ	ผู้ใหญ่				
	2555	2556	2557	2558	2559
18-24 ปี	42,895	51,657	47,204	45,445	41,686
มากกว่า 24 ปีขึ้นไป	105,808	129,947	123,152	114,726	103,110
รวม	148,703	181,604	170,356	160,171	144,796

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาสถิติจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติดังเป็นผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า ผู้ใหญ่ที่กระทำความผิดถูกศาลสั่งคุมประพฤติดังในช่วงอายุมากกว่า 24 ปีขึ้นไป มีผู้ถูกคุมประพฤติดังถึง ร้อยละ 71.21 ในช่วงอายุ 18-24 ปี มีผู้ถูกคุมประพฤติดังคิดเป็นร้อยละ 28.79 จากช่วงอายุจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติดังผู้ใหญ่ทั้งหมด ซึ่งในภาพรวมผู้ใหญ่อายุในช่วงอายุมากกว่า 24 ปีขึ้นไป กระทำความผิดและถูกศาลสั่งให้คุมประพฤติดังมากกว่าช่วงอายุ 18-24 ปี (ตารางที่ 5.10)

ช่วงอายุ	เด็กและเยาวชน				
	2555	2556	2557	2558	2559
10-14 ปี	1,711	1,861	1,529	1,151	773
15-17 ปี	15,450	18,575	16,480	12,306	7,767
รวม	17,161	20,436	18,009	13,457	8,540

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาสถิติตารางจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติดังเป็นเด็กและเยาวชน จำแนกตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งศาลสั่งคุมประพฤติดังในช่วงอายุ 15-17 ปี มีผู้ถูกคุมประพฤติดังถึงร้อยละ 90.95 ในช่วงอายุ 10-14 ปี มีผู้ถูกคุมประพฤติดังคิดเป็นร้อยละ 9.05 เท่านั้น เห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นจะกระทำความผิดในอัตราส่วนที่มากกว่าผู้ใหญ่ หากเทียบจากช่วงอายุจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติดังทั้งหมด ซึ่งในภาพรวมเด็กและเยาวชนช่วงอายุ 15-17 ปี กระทำความผิดและถูกศาลสั่งให้คุมประพฤติดังมากกว่าช่วงอายุ 10-14 ปี (ตารางที่ 5.10)

สถิติคดีควบคุมและสอดส่อง จำแนกตามฐานความผิดของสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ

ตารางที่ 5.11

ข้อมูลสถิติคดีควบคุมและสอดส่อง จำแนกตามฐานความผิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

ฐานความผิด	คุมประพฤติ ผู้ใหญ่	เด็กและ เยาวชน	พักการ ลงโทษ	ลดวัน ต้องโทษ	รวม ปีงบประมาณ
พ.ร.บ. ยาเสพติดฯ	66,309	3,698	9,354	24,207	103,568
พ.ร.บ. จราจรทางบกฯ	47,155	429	-	7	47,591
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	5,763	1,639	622	2,351	10,375
ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย	5,496	994	1,183	1,052	8,725
ขับรถประมาท	7,002	157	1	29	7,189
พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ	4,692	805	72	345	5,914
ข่มขืนกระทำอนาจารและเพศ	762	389	295	758	2,204
บุกรุก	1,785	129	16	84	2,014
พ.ร.บ. ป่าไม้ฯ	1,364	25	134	479	2,002
พ.ร.บ. อื่นๆ	2,108	80	61	86	2,335
ความผิดอื่นๆ	798	62	39	63	962
ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร	444	-	41	66	551
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	407	22	48	43	520
พ.ร.บ. การพนันฯ	430	50	2	5	487
ความผิดต่อเสรีภาพ	200	45	21	51	317
พ.ร.ก. สारระเหยฯ	81	16	2	4	103
รวม	144,796	8,540	11,891	29,630	194,857
ที่มา : ข้อมูลจากระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 - 30 กันยายน พ.ศ. 2560					

เมื่อพิจารณาจากสถิติคดีควบคุมและสอดส่อง จำแนกตามฐานความผิด ของสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กระบวนการคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ในการปฏิบัติงาน ควบคุมและสอดส่องเริ่มตั้งแต่การรับคดี การชี้แจงเงื่อนไขการคุมประพฤติและรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และวางแผน ควบคุมและสอดส่องตามเงื่อนไข / แก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหา ประเมินสรุปผล และจัดทำรายงานการคุมประพฤติ ตามลำดับ ส่วนการคุมประพฤติเด็กและเยาวชน คือ กระบวนการติดตาม ควบคุมดูแล ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งถูกกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติ โดยมีพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ควบคุมดูแล แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนในเรื่องความประพฤติ การศึกษา การประกอบ

อาชีพ หรือเรื่องอื่นๆ เมื่อจำแนกข้อมูลตามฐานความผิดรวมทั้งหมดแล้ว พบว่า มีผู้ถูกคุมประพฤติผู้ใหญ่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45.79 รองลงมา เป็นความผิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณคิดเป็นร้อยละ 32.57 และกระทำผิดขับรถประมาทคิดเป็นร้อยละ 4.84 ตามลำดับ ส่วนคุมประพฤติเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสูงที่สุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 43.30 รองลงมา เป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินคิดเป็นร้อยละ 19.19 และการกระทำผิดต่อชีวิตและร่างกายคิดเป็นร้อยละ 11.64 ตามลำดับ จากสถิติคดีควบคุมและสอดส่องจำแนกตามฐานความผิดทั้งหมด สอดคล้องกับข้อมูลศาลชั้นต้นในคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาล ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงมีผู้กระทำผิดเป็นอันดับ 1

ในปี พ.ศ. 2558 สถิติคดีควบคุมและสอดส่องจำแนกตามฐานความผิดผู้ใหญ่ทั้งหมดจำนวน 159,970 คดี ซึ่งวิเคราะห์แล้วในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคดีควบคุมและสอดส่องลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 9.49 คดีควบคุมและสอดส่องเด็กและเยาวชน ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 13,388 คดี ซึ่งวิเคราะห์แล้วในปี พ.ศ. 2559 คดีควบคุมและสอดส่องเด็กและเยาวชนลดลงมากถึงร้อยละ 56.77 แม้ในภาพรวม ปี พ.ศ. 2559 จะมีสถิติคดีควบคุมและสอดส่องลดลงจากปีก่อนหน้า แต่ที่น่ากังวลใจ คือ ความผิดที่สูงสุดยังคงเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งถ้าสามารถจำแนกประเภทความผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดฯ ก็จะทำให้การแก้ไขปัญหา มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น กระทำผิดฐานผู้เสพ ผู้ค้ารายย่อย เป็นต้น ในอนาคตประเทศไทยอาจต้องมีมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ช่วยลดอัตราการกระทำผิดฐานนี้ให้น้อยลง (ตารางที่ 5.11)

ผู้ถูกคุมประพฤติดังกล่าวที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 5.12

จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติดังกล่าวที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ จำแนกตามเพศประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559

ปี	พักการลงโทษ			ลดวันต้องโทษ			รวมทั้งหมด พัก/ลด
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
2555	4,305	1,301	5,606	16,906	2,957	19,863	25,469
2556	6,387	1,818	8,205	22,411	4,396	26,807	35,012
2557	14,433	3,739	18,172	20,268	3,210	23,478	41,650
2558	11,070	2,599	13,669	14,584	2,530	17,114	30,783
2559	9,145	2,746	11,891	24,840	4,790	29,630	41,521

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาจากสถิติผู้ถูกคุมประพฤติดังกล่าวที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ จำแนกตามเพศประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า จำนวนผู้ที่ได้รับการลดวันต้องโทษมีจำนวนมากกว่าผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษ โดยมากกว่าคิดเป็นร้อยละ 71.36 จำนวนของผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษคิดเป็นเพียงร้อยละ 28.64 ซึ่งจำนวนรวมทั้งหมดของผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 34.88 สถิติของการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษทั้งหมดเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพราะจากสถิติผู้ที่ถูกคุมประพฤติดังกล่าวรวมเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ทำให้จำนวนที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษเพศชายจึงมีจำนวนมากกว่า แต่เมื่อเปรียบเทียบสถิติที่ได้รับการพักการลงโทษระหว่างปี พ.ศ. 2558-2559 ในปี พ.ศ. 2559 สถิติผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษมีจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 13.01 ในขณะที่จำนวนของผู้ที่ได้รับการลดวันต้องโทษกลับมีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 73.13 ซึ่งเงื่อนไขการคุมประพฤติดังกล่าวของผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุกต้องปฏิบัติตามตัวจนครบกำหนดระยะเวลาพ้นโทษ เช่น ต้องไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติภายใน 3 วัน นับแต่ได้รับการปล่อยตัวและต่อไปให้ไปรายงานตัวพนักงานคุมประพฤติตามที่พนักงานคุมประพฤติกำหนดจนกว่าจะพ้นโทษ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ หากฝ่าฝืนและถูกลงโทษโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับนั้น ต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง เป็นต้น (ตารางที่ 5.12)

⁶ กรมคุมประพฤติ. การปฏิบัติงานคุมประพฤติ การคุมความประพฤติผู้ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก. เข้าถึงที่ <http://www.probation.go.th> เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2560

ผู้ถูกคุมประพฤติดีที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างการคุมประพฤดิ

ตารางที่ 5.13

จำนวนผู้ถูกคุมประพฤดิที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างการคุมประพฤดิ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559

กิจกรรมการอบรม	ปี				
	2555	2556	2557	2558	2559
ปฐมนิเทศ	178,658	201,574	245,505	189,149	146,628
อบรมความรู้/อาชีพ	65,782	88,923	85,088	139,025	92,171
อบรมธรรมะ	22,097	22,726	26,895	24,185	20,544
ค่ายจริยธรรม	2,236	6,083	5,806	5,288	5,225
ค่ายวิถีพุทธ	938	1,017	1,828	2,118	1,952
บรรพชา/อุปสมบท	312	306	353	278	260
โปรแกรมพื้นฐาน	158,884	187,767	244,131	189,647	147,511
โปรแกรมเฉพาะด้าน	18,016	24,589	31,903	28,043	25,297
การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา/แบบกลุ่ม	41,290	54,312	44,825	49,657	32,694
การจัดค่ายยาเสพติด	12,564	15,581	11,982	11,201	9,290
การปัจฉิมนิเทศ	34,013	37,321	48,643	39,872	29,013
อื่นๆ	57,730	60,918	232,822	71,435	64,913
รวม	592,520	701,117	979,781	749,898	575,498

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาผู้ถูกคุมประพฤดิที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างการคุมประพฤดิ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า จำนวนผู้ถูกคุมประพฤดิที่เข้าร่วมกิจกรรมในระหว่างการคุมประพฤดิลดลงจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 23.26 ซึ่งมีจำนวนที่ลดลงเรื่อยๆ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา โดยจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือเข้าร่วมการอบรมในระหว่างการคุมประพฤดิที่มีอัตราสูงที่สุด คือ การเข้าโปรแกรมพื้นฐานในการคุมประพฤดิ คิดเป็นร้อยละ 25.63 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ถูกคุมประพฤดิที่ทำกิจกรรมหรือการเข้าฝึกอบรมทั้งหมด ร่องลงมาเป็น การจัดให้ไปปฐมนิเทศตามสถานที่เรียนรู้หรือสถานศึกษาเพื่อให้ความรู้ด้านต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 25.48 และการเข้าฝึกอบรมความรู้แขนงต่างๆ หรือเรียนรู้การประกอบอาชีพในอนาคตคิดเป็นร้อยละ 16.02 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.13)

ส่วนที่ 3 การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด

ตารางที่ 5.14

จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559

จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟู	ปี				
	2555	2556	2557	2558	2559
แบบควบคุมตัว	22,752	27,709	24,997	21,171	17,338
เข้มงวด	4,177	5,773	4,276	3,049	2,997
ไม่เข้มงวด	18,575	21,936	20,721	18,122	14,341
แบบไม่ควบคุมตัว	153,314	176,252	154,334	88,572	48,933
รวม	176,066	203,961	179,331	109,743	66,271

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาสถิติจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 มีจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ทั้งสิ้น 66,271 คน เปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า แล้วลดลงคิดเป็นร้อยละ 39.61 ซึ่งอัตราการเข้ารับการฟื้นฟู ของผู้กระทำผิดลดลงเรื่อยๆ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา โดยกลุ่มที่เข้ารับการฟื้นฟู แบบไม่ถูกควบคุมตัวมีอัตราที่สูงกว่าแบบควบคุมตัวคิดเป็นร้อยละ 73.84 จากจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟู ทั้งหมด ส่วนกลุ่มที่เข้ารับการฟื้นฟู แบบควบคุมตัวคิดเป็นร้อยละ 26.16 หากพิจารณาข้อย่อยลงมาของการเข้ารับการฟื้นฟู แบบควบคุมตัวแล้ว ผลการวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นให้ควบคุมตัวแบบไม่เข้มงวดมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 21.64 โดยรูปแบบกิจกรรม⁷ ในกระบวนการแก้ไข ฟื้นฟู มีทั้งการช่วยเหลือเป็นรายบุคคล และการช่วยเหลือแบบกลุ่ม โดยแบบรายบุคคลเป็นกระบวนการเร่งด่วน สำหรับผู้มีปัญหาเฉพาะด้านที่จะต้องแก้ไข สำหรับแบบกลุ่มนั้นเป็นวิธีการที่ใช้แบบกว้างขวางเพื่อส่งเสริมศักยภาพ ของบุคคล แม้จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจะลดลง แต่ศาลชั้นต้นก็มีคำพิพากษาให้ผู้กระทำผิด ในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจำคุกเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทำผิด ในข้อกฎหมายที่รับโทษหนักขึ้นกว่าเดิม เช่น จำหน่ายหรือผลิตในจำนวนมาก หรือเป็นพ่อค้ารายใหญ่ ทำให้ ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู ได้ เพราะผู้กระทำผิดไม่ใช่ผู้ป่วย แต่เป็นอาชญากรที่ละเมิดต่อกฎหมาย ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (ตารางที่ 5.14)

⁷ กรมคุมประพฤติ. การปฏิบัติงานคุมประพฤติ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในงานคุมประพฤติ การจัดกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟู. เข้าถึงที่ <http://www.probatation.go.th/> เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2560

ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามลักษณะความผิด

ตารางที่ 5.15

จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามลักษณะความผิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559

ลักษณะความผิด	2558		2559	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เสพ	95,906	87.39	54,895	82.83
เสพและครอบครอง	11,550	10.52	8,531	12.87
เสพและจำหน่าย	1,151	1.05	1,613	2.43
เสพและครอบครองเพื่อจำหน่าย	1,136	1.04	1,232	1.86
รวม	109,743	100	66,271	100

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาสถิติผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามลักษณะความผิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ซึ่งมีจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ แบ่งตามลักษณะความผิดรวมทั้งหมดจำนวน 66,271 คน เปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าแล้วผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ลดลงมากคิดเป็นร้อยละ 60.39 โดยจำแนกตามลักษณะความผิดแล้ว พบว่า ผู้กระทำผิดฐานเสพยาเสพติด เป็นผู้เข้ารับการฟื้นฟูจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 82.83 รองลงมา เป็นผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ฐานเสพและครอบครองยาเสพติดคิดเป็นร้อยละ 12.87 กรณีเสพและจำหน่ายมีผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ คิดเป็นร้อยละ 2.43 และผู้กระทำผิดทั้งเสพและครอบครองเพื่อจำหน่ายเข้ารับการฟื้นฟูฯ คิดเป็นร้อยละ 1.86 ตามลำดับ ในภาพรวมของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่จำแนกตามลักษณะความผิด ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูฯ มากที่สุด ได้แก่ ผู้กระทำผิดฐานเสพยาเสพติด แต่ในทางกลับกัน ลักษณะความผิดของผู้ต้องเข้ารับการฟื้นฟูฯ ทุกฐานลดลงกว่าปีก่อนหน้า โดยมีอัตราที่ลดลงตั้งแต่ พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา (ตารางที่ 5.15)

ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามช่วงอายุ

ตารางที่ 5.16

จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามช่วงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2559

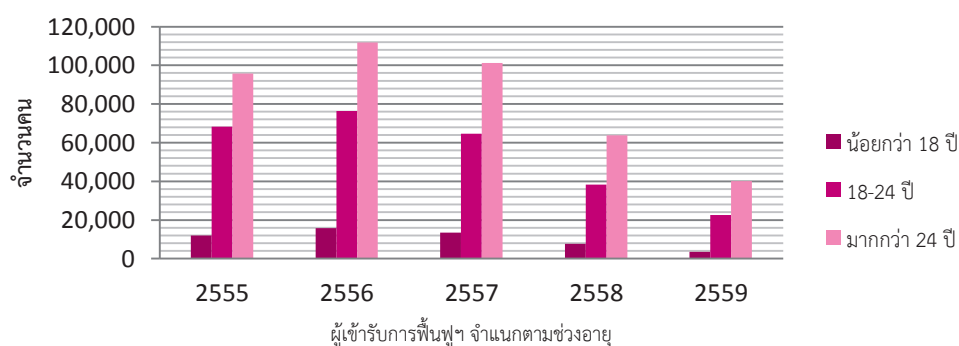
ช่วงอายุ	2558		2559	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 18 ปี	7,633	6.96	3,601	5.43
18-24 ปี	38,256	34.86	22,518	33.98
มากกว่า 24 ปี	63,854	58.19	40,152	60.59
รวม	109,743	100	66,271	100

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาสถิติจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามช่วงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 มีจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟู จำแนกตามช่วงอายุเป็น 3 ช่วง ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 66,271 คน เมื่อแบ่งตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุมากกว่า 24 ปี ขึ้นไป กระทำผิดและเข้ารับการฟื้นฟูด้านยาเสพติดมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60.59 รองลงมา คือ ผู้ที่เข้ารับการฟื้นฟู ในช่วงอายุ 18-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.98 และผู้ที่เข้ารับการฟื้นฟู ในช่วงอายุน้อยกว่า 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.43 ตามลำดับ ในภาพรวมของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ช่วงอายุมากกว่า 24 ปี มีจำนวนมากที่สุดถึง ร้อยละ 60 (ตารางที่ 5.16) (แผนภาพที่ 5.5)

แผนภาพที่ 5.5

จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟู จำแนกตามช่วงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559

สถิติคดีฟื้นฟู จำแนกชนิดยาเสพติดของสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ

ตารางที่ 5.17

จำนวนสถิติคดีฟื้นฟู จำแนกตามชนิดยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559

ชนิดยา	2558		2559	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ยาบ้า	100,058	91.17	60,033	90.59
กัญชา	5,190	4.73	2,998	4.52
สารระเหย	2,366	2.16	1,487	2.24
ไอซ์	1,053	0.96	1,269	1.91
เฮโรอีน	537	0.49	247	0.37
ฝิ่น	454	0.41	155	0.23
เอ็กซ์ตาซี	59	0.05	68	0.10
เคตามีน	3	0.003	6	0.01
โคเคน	2	0.00	5	0.01
มอร์ฟิน	20	0.02	3	0.00
กระท่อม	1	0.001	-	0.00
รวม	109,743	100	66,271	100

ที่มา : ข้อมูลจากระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาจำนวนสถิติคดีฟื้นฟู จำแนกตามชนิดยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า สถิติคดีฟื้นฟู จำแนกตามชนิดยาเสพติดทั้งหมดจำนวน 66,271 คน เมื่อจำแนกตามชนิดยาเสพติด ร้อยละ 90 เป็นความผิดซึ่งผู้กระทำผิดต้องฟื้นฟู เพราะเกี่ยวข้องกับยาเสพติดชนิดยาบ้า หากเปรียบเทียบกับชนิดของยาเสพติดทั้งหมด โดยกลุ่มที่กระทำผิดสูงที่สุด คือ ความผิดฐานเสพยาเสพติดนั่นเอง รองลงมา คือ ผู้ที่ต้องเข้ารับการฟื้นฟู เพราะกระทำผิดเกี่ยวข้องกับยาเสพติดชนิดกัญชาคิดเป็นร้อยละ 4.52 และผู้ที่ต้องเข้ารับการฟื้นฟู เพราะกระทำผิดเกี่ยวข้องกับยาเสพติดประเภทสารระเหยคิดเป็นร้อยละ 2.24 ภาพรวมของผู้ที่ต้องเข้ารับการฟื้นฟู เพราะกระทำผิดหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดชนิดกลุ่มยาบ้ามีจำนวนมากที่สุด แม้จำนวนผู้ที่เข้ารับการฟื้นฟู จะลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 40 ก็ตาม (ตารางที่ 5.17)

อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นการคุมประพฤติ

ตารางที่ 5.18

อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นการคุมประพฤติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559

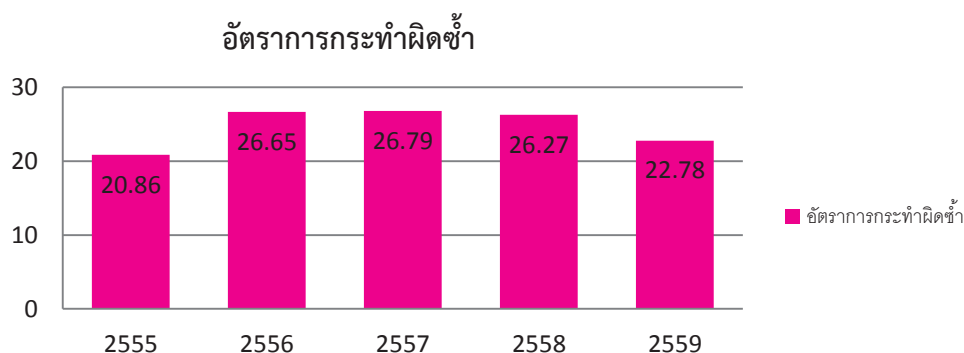
ปีงบประมาณ	ผู้พ้นการคุมประพฤติ (ร้อยละ)
2555	20.86
2556	26.65
2557	26.79
2558	26.27
2559	22.78

ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ
ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาสถิติอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นการคุมประพฤติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 วิเคราะห์ตามค่าเฉลี่ยภาพรวมของผู้พ้นการคุมประพฤติแล้ว พบว่า ในปี พ.ศ. 2559 ผู้พ้นการคุมประพฤติดลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 3.49 ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 อัตราเฉลี่ยของผู้ที่พ้นการคุมประพฤติที่กลับมากระทำผิดซ้ำมีอัตราคงที่ตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา อยู่ในอัตราร้อยละ 26 โดยประมาณ เมื่อวิเคราะห์อัตราการกระทำผิดซ้ำจากปี พ.ศ. 2559 จะเห็นว่า ในการเข้าสู่กระบวนการคุมประพฤติอัตราการกระทำผิดซ้ำลดลงแต่ต้องวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องทุกปีถึงจะสามารถดูอัตราการกระทำผิดซ้ำของแต่ละปีได้ว่า มีการกระทำผิดซ้ำที่ลดลงอย่างต่อเนื่องหรือไม่ (ตารางที่ 5.18) (แผนภาพที่ 5.6)

แผนภาพที่ 5.6

อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นการคุมประพฤติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559

ผลการดำเนินงานสงเคราะห์ภายหลังปล่อย

ตารางที่ 5.19

ผลการดำเนินงานสงเคราะห์ภายหลังปล่อย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559

ผลการดำเนินงาน	ปี				
	2555	2556	2557	2558	2559
ผู้พ้นคุมประพฤติ เฉพาะคดียาเสพติด	-	1,661	1,274	653	631
ผู้พ้นคุมในคดีอื่น ๆ / ผู้พ้นโทษจาก เรือนจำ/ผู้พ้นโทษปล่อยตัวจากเรือนจำ/ ผู้พ้นจากการฝึกอบรม/ผู้พ้นจากการ ทำงานบริการสังคม	11,951	4,189	4,044	8,752	5,616
ผู้พ้นการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	9,105	9,029	5,869	2,680	2,631
รวม	21,056	14,879	11,187	12,085	8,878
ที่มา : กรมคุมประพฤติ กองแผนงานและสารสนเทศ ข้อมูล ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560					

เมื่อพิจารณาสถิติผลการดำเนินงานสงเคราะห์ภายหลังปล่อย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า ผลการดำเนินงานสงเคราะห์ภายหลังปล่อยทุกฐานลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 26.54 โดยการสงเคราะห์ ภายหลังปล่อยผู้พ้นคุมประพฤติในคดีอื่น ๆ / ผู้พ้นโทษจากเรือนจำ / ผู้พ้นโทษปล่อยตัวจากเรือนจำ / ผู้พ้นจากการ ฝึกอบรม / ผู้พ้นจากการทำงานบริการสังคม เป็นฐานที่ได้รับการสงเคราะห์ภายหลังปล่อยจำนวนสูงที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 63.26 จากจำนวนการสงเคราะห์ภายหลังปล่อยทั้งหมดรองลงมาเป็นการสงเคราะห์ผู้พ้นการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดภายหลังปล่อยคิดเป็น ร้อยละ 29.64 และการสงเคราะห์ผู้พ้นคุมประพฤติเฉพาะคดี ยาเสพติดภายหลังปล่อยคิดเป็น ร้อยละ 7.11 โดยเป็นการให้การสงเคราะห์⁸ แก่ผู้ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขหรือ การปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล หรือของคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หรือของ คณะกรรมการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก ประเภทของการให้การสงเคราะห์ ได้แก่ การให้การศึกษา ส่งเสริมด้านการหางาน ฝึกอาชีพ เงินทุนประกอบอาชีพ สงเคราะห์ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่ายั้งชีพ สงเคราะห์ด้าน การรักษาพยาบาล เป็นต้น (ตารางที่ 5.19)

⁸ กรมคุมประพฤติ. การกักการสงเคราะห์ในงานคุมประพฤติ หลักการและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการสงเคราะห์ภายหลังปล่อย. เข้าถึงที่ <http://www.probaton.go.th/> เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2560

แนวโน้มและสถานการณ์การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนผู้อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2559 มีประเภทผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 3.07 โดยจำนวนนี้เป็นนักโทษเด็ดขาดจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 3.29 ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาลดลงคิดเป็นร้อยละ 12.17 ผู้ต้องขังระหว่างไต่สวนหรือพิจารณาลดลงคิดเป็นร้อยละ 8.5 และผู้ถูกกักขังลดลงคิดเป็นร้อยละ 48.63 ประเภทผู้ต้องขังที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 22.46 ส่วนของประเภทผู้ต้องขังซึ่งเป็นเยาวชนที่ถูกฝากขังในเรือนจำและผู้ถูกกักกันมีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.16 และ ร้อยละ 8.33 ตามลำดับ อัตราของผู้ที่กระทำผิดเพิ่มขึ้นสูงเป็นอันดับต้นๆ จากการคำนวณเป็นร้อยละ คือ ผู้ที่กระทำผิดในช่วงอายุกว่า 18 - 20 ปี โดยสถิติอื่นที่กระทำผิดในประเทศมากที่สุด ได้แก่ บุคคลที่มีสัญชาติเมียนมา แต่เมื่อเปรียบเทียบอัตราที่บุคคลกระทำผิดเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2559 ผู้ที่มีสัญชาติได้หวั่นมีร้อยละการกระทำผิดเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด โดยศาลมีคำพิพากษาตัดสินให้ผู้กระทำความผิดฐานยาเสพติดเป็นนักโทษเด็ดขาดจำนวนสูงที่สุด อีกทั้ง ความผิดฐานยาเสพติดนี้ยังขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 4.74 เมื่อวิเคราะห์ตามจำนวนครั้งที่กระทำความผิดแล้ว พบว่า ผู้กระทำผิดซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดต้องโทษเป็นครั้งที่ 4 จำนวนสูงที่สุด ในจำนวนนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติรวมทั้งสิ้นจำนวน 55 คน เปรียบเทียบแล้วเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 5.77 และผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2559 ถึงร้อยละ 64.76 หากพิจารณาในภาพรวมผู้ต้องขังซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดแล้ว มีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้า อาจสันนิษฐานได้ว่าเป็นการผลักดันนโยบายเชิงรุกด้านกองทุนยุติธรรมในการช่วยเหลือการประกันตัวผู้ต้องขังมีแนวโน้มความสำเร็จที่เพิ่มมากขึ้น

ในส่วนของผู้กระทำผิดในความดูแลของกรมคุมประพฤติ มีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 11.69 โดยจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติผู้ใหญ่มีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 9.6 เด็กและเยาวชนลดลงมากถึงร้อยละ 36.54 ในช่วงอายุผู้ใหญ่ที่ถูกคุมประพฤติมากที่สุด ได้แก่ ช่วงอายุมากกว่า 24 ปีขึ้นไป มากถึงร้อยละ 71.21 เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซึ่งศาลสั่งคุมประพฤติในช่วงอายุ 15-17 ปี มีผู้ถูกคุมประพฤติมากถึงร้อยละ 90.95 ในสถิติคดีสืบเสาะและพินิจของกรมคุมประพฤติจำแนกตามฐานความผิด ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.97 กรณีการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ด้านยาเสพติดจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 82.83 ซึ่งยาเสพติดชนิดยาบ้ามีผู้กระทำผิดซึ่งต้องเข้ารับการฟื้นฟูฯ มากที่สุด ภาพรวมของผู้ถูกคุมประพฤติในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนลดลง อาจแสดงให้เห็นถึงผู้กระทำผิดถูกศาลสั่งคุมประพฤติน้อยลงหรือมีผู้ที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานที่ต้องรับโทษหนักกว่าเดิม ซึ่งไม่ใช่ผู้ป่วยแต่เป็นอาชญากรด้านยาเสพติด

บทที่ 6

สถานการณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมบ่งชี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน จากฐานข้อมูลกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนรวบรวมไว้ในระบบสารสนเทศงานคดีอาญา ซึ่งกรมพินิจฯ มีภารกิจ⁹ คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน ผู้เยาว์และครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกและมาตรการอื่นๆ ดำเนินการด้านคดี ด้านการป้องกัน บำบัด แก้ไข พื้นฟู พัฒนาและส่งเสริมผลดีของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม สนับสนุนกระบวนการยุติธรรมและป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เมื่อเด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบในสถานพินิจฯ หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแล้ว กรมพินิจฯ ยังทำการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนากฎหมาย รูปแบบและวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนอีกด้วย

ข้อมูลรายงานสถานการณ์บ่งชี้ จะได้กล่าวถึงการควบคุมเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำผิดในระหว่างการพิจารณาคดี หรือตามคำพิพากษา หรือคำสั่งศาล การประมวลข้อเท็จจริงในการกระทำผิดตามคดีอาญา สถิติสะสมของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศที่กระทำผิด จำนวนคดีที่ศาลสั่งฟ้องคดีในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ ตามอายุขณะกระทำผิด จำแนกตามฐานความผิดที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดในแต่ละฐาน การจำแนกเด็กและเยาวชนตามอัตราโทษที่ได้รับและจำแนกตามอาชีพก่อนที่จะกระทำผิดเข้าสู่กระบวนการสถานพินิจฯ หรือ ศูนย์ฝึกฯ อีกทั้ง ยังมีข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ เพื่อให้เห็นแนวโน้มและสถานการณ์สำคัญของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนตลอดจนวิเคราะห์แนวโน้มสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อหาวิธีป้องกันให้การกระทำผิดนั้นลดน้อยลงต่อไป

⁹ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. เกี่ยวกับกรมพินิจฯ. ภารกิจกรมพินิจฯ. เข้าถึงที่ <http://www.djop.go.th/>

สถิติเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ

ตารางที่ 6.1

จำนวนยอดสะสมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ทั้งหมด จำแนกตามเพศ ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559

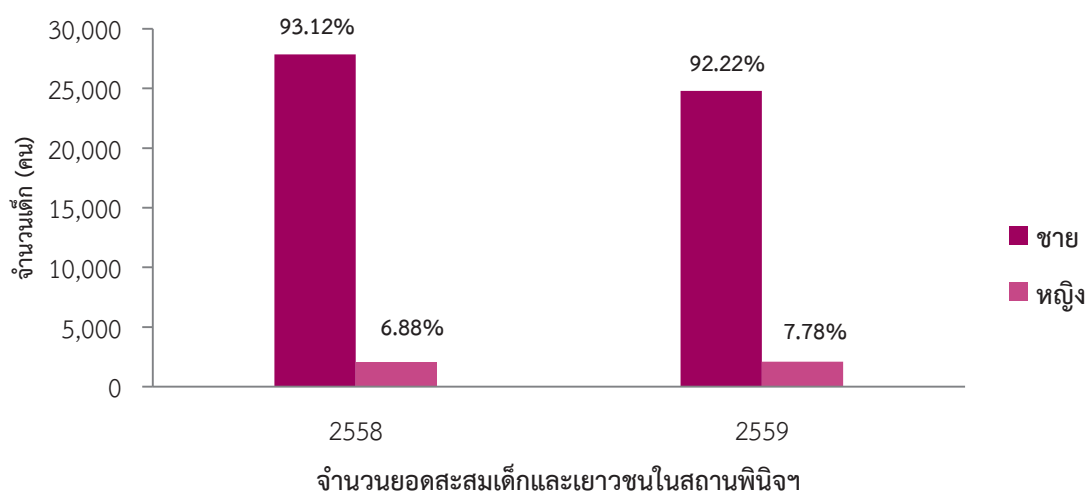
เพศ	2558		2559	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	27,845	93.12	24,789	92.22
หญิง	2,058	6.88	2,092	7.78
รวม	29,903	100	26,881	100

ที่มา : กรมพินิจฯ ศูนย์ปฏิบัติการกรม ข้อมูลสถานพินิจฯ ระบบงานคดีอาญาฯ (CM)
ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2558-2559

เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนยอดสะสมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2559 พบว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจฯ ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 10.11 แม้จำนวนเด็กและเยาวชนเพศชายจะมีอัตราที่สูงมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมากกว่าเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 92.22 ส่วนเพศหญิงคิดเป็นเพียงร้อยละ 7.78 ของจำนวนผู้ที่เข้าสถานพินิจฯ ทั้งหมด ซึ่งจำนวนเด็กและเยาวชนเพศชายจะมีอัตราที่สูงมากกว่าเพศหญิงทุกปี แต่อย่างไรก็ดี ในปี พ.ศ. 2559 อัตราการกระทำผิดที่เด็กและเยาวชนเข้าสู่สถานพินิจฯ ทั้งหมดมีจำนวนลดลง แต่เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามเพศแล้วจำนวนเด็กและเยาวชนเพศชายซึ่งเข้าสู่สถานพินิจฯ ลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 10.98 ในขณะที่เพศหญิงเข้าสู่สถานพินิจฯ เพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.65 ภาพรวมของสถิติจำนวนยอดสะสมเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ มีจำนวนลดลง (ตารางที่ 6.1) (แผนภาพที่ 6.1)

แผนภาพที่ 6.1

จำนวนยอดสะสมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ จำแนกตามเพศ ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559

คดีในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ

ตารางที่ 6.2

จำนวนคดีในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559

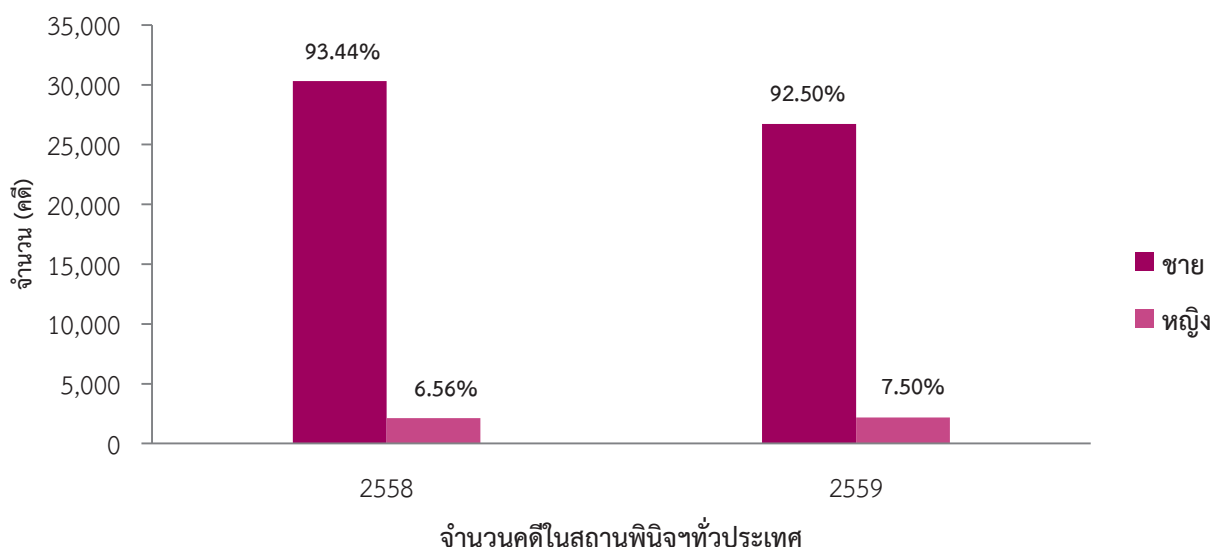
เพศ	2558		2559	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	30,302	93.44	26,731	92.50
หญิง	2,129	6.56	2,168	7.50
รวม	32,431	100	28,899	100

ที่มา : กรมพินิจฯ ศูนย์ปฏิบัติการกรม ข้อมูลสถานพินิจฯ ระบบงานคดีอาญาฯ (CM)
ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2558-2559

เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนคดีในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ ประจำปี พ.ศ. 2559 พบว่า จำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดโดยศาลมีคำสั่งให้เข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจฯ ทั้งหมด ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 10.89 โดยเด็กและเยาวชนเพศชายจะมีอัตราที่สูงมากกว่าเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 92.50 ส่วนเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 7.50 ของจำนวนคดีในสถานพินิจฯ ทั้งหมด หากวิเคราะห์โดยจำแนกตามเพศของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด เด็กและเยาวชนเพศชายมีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 11.78 เพศหญิงเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.83 ในภาพรวมของสถิติจำนวนคดีในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ มีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้า (ตารางที่ 6.2) (แผนภาพที่ 6.2)

แผนภาพที่ 6.2

จำนวนคดีในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559

คดีจำแนกตามอายุขณะกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 6.3

จำนวนคดีจำแนกตามอายุขณะกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559

อายุขณะกระทำผิด	ปีงบประมาณ		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
อายุเกิน 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี				
อายุ 10 ปี	38	45	(+7)	(+18.42%)
อายุ 11 ปี	96	101	(+5)	(+5.21%)
อายุ 12 ปี	340	286	(-54)	(-15.88%)
อายุ 13 ปี	1,053	990	(-63)	(-5.98%)
อายุ 14 ปี	2,767	2,453	(-314)	(-11.35%)
อายุเกิน 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี				
อายุ 15 ปี	5,794	5,083	(-711)	(-12.27%)
อายุ 16 ปี	9,135	8,523	(-612)	(-6.70%)
อายุ 17 ปี	13,171	11,405	(-1,766)	(-13.41%)
อื่นๆ	37	13	(-24)	(-64.86%)
รวม	32,431	28,899	(-3,532)	(-10.89%)

ที่มา : กรมพินิจฯ ศูนย์ปฏิบัติการกรม ข้อมูลสถานพินิจฯ ระบบงานคดีอาญาฯ (CM) ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2558-2559

ที่มา : กรมพินิจฯ ศูนย์ปฏิบัติการกรม ข้อมูลสถานพินิจฯ ระบบงานคดีอาญาฯ (CM) ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2558-2559

เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนคดีจำแนกตามอายุขณะกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2559 พบว่า จำนวนอายุขณะกระทำผิดลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 10.89 โดยเด็กและเยาวชนกระทำผิดในช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี เป็นอัตราที่สูงกว่าช่วงอายุ เกิน 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 86.55 หากแบ่งตามช่วงอายุแล้วเด็กและเยาวชนอายุ 17 ปี กระทำผิดมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.47 เมื่อเปรียบเทียบกับอายุของเด็กและเยาวชนขณะกระทำผิดทั้งหมดรองลงมา เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.49 ของจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทั้งหมด และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.59 ตามลำดับ จากสถิติจำนวนคดีจำแนกตามอายุขณะกระทำผิดสามารถวิเคราะห์ได้ว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจะอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ภาวะทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม จึงนับว่าเป็นวิกฤติช่วงหนึ่งของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงต่อของวัยเด็กและผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะต้นของวัยจะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายเกิดขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จะมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นด้วยกันเอง และบุคคลรอบข้าง หากกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยการดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิด จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมบรรเทาปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และเป็นทั้งแรงผลักดัน แรงกระตุ้นให้พัฒนาการด้านอื่นๆ เป็นไปด้วยดี แต่หากถูกคนรอบข้าง สังคมหรือคนใกล้ชิดนำพาไป

ในทางที่ผิดหรือได้รับการสอน การซึมซับด้านการใช้ชีวิตในทางที่ผิดแล้ว ก็จะทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้กระทำความผิดได้ง่ายกว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ในช่วงอายุเดียวกัน ดังนั้น ปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดมีหลายปัจจัย ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นมีสาเหตุมาจากหลายๆ ด้าน ทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ของวัยรุ่นเอง สภาพครอบครัว สภาพสังคมต่างๆ ที่เป็นตัวหล่อหลอมพฤติกรรมของวัยรุ่น อีกทั้ง พฤติกรรมเลียนแบบผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภาพยนตร์ ทีวีโอ เกมส์ ล้วนมีผลกระทบต่อนความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม แต่หากได้รับการหล่อหลอมด้วยการสอนที่ถูกต้อง การให้ความรู้เรื่องการกระทำความผิดเป็นเรื่องผิดกฎหมายต้องได้รับโทษ การสอนและให้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้อง ก็จะทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ไม่เป็นบ่อเกิดของปัญหาทางสังคมที่เราเห็นในปัจจุบัน (ตารางที่ 6.3)

คดีจำแนกตามฐานความผิดของเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 6.4

จำนวนคดีจำแนกตามฐานความผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559

ฐานความผิด (จำนวนคดี)	ปี			
	2558		2559	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	11,048	661	11,273	736
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	5,807	311	5,048	367
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	3,558	288	3,311	316
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดฯ	2,480	30	1,796	29
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,271	39	1,352	28
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงฯ	719	75	734	72
ความผิดอื่นๆ	2,612	507	2,535	530
ไม่ระบุฐานความผิด	2,807	218	682	90
รวม	30,302	2,129	26,731	2,168

ที่มา : กรมพินิจฯ ศูนย์ปฏิบัติการกรม ข้อมูลสถานพินิจฯ ระบบงานคดีอาญาฯ (CM) ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2558-2559

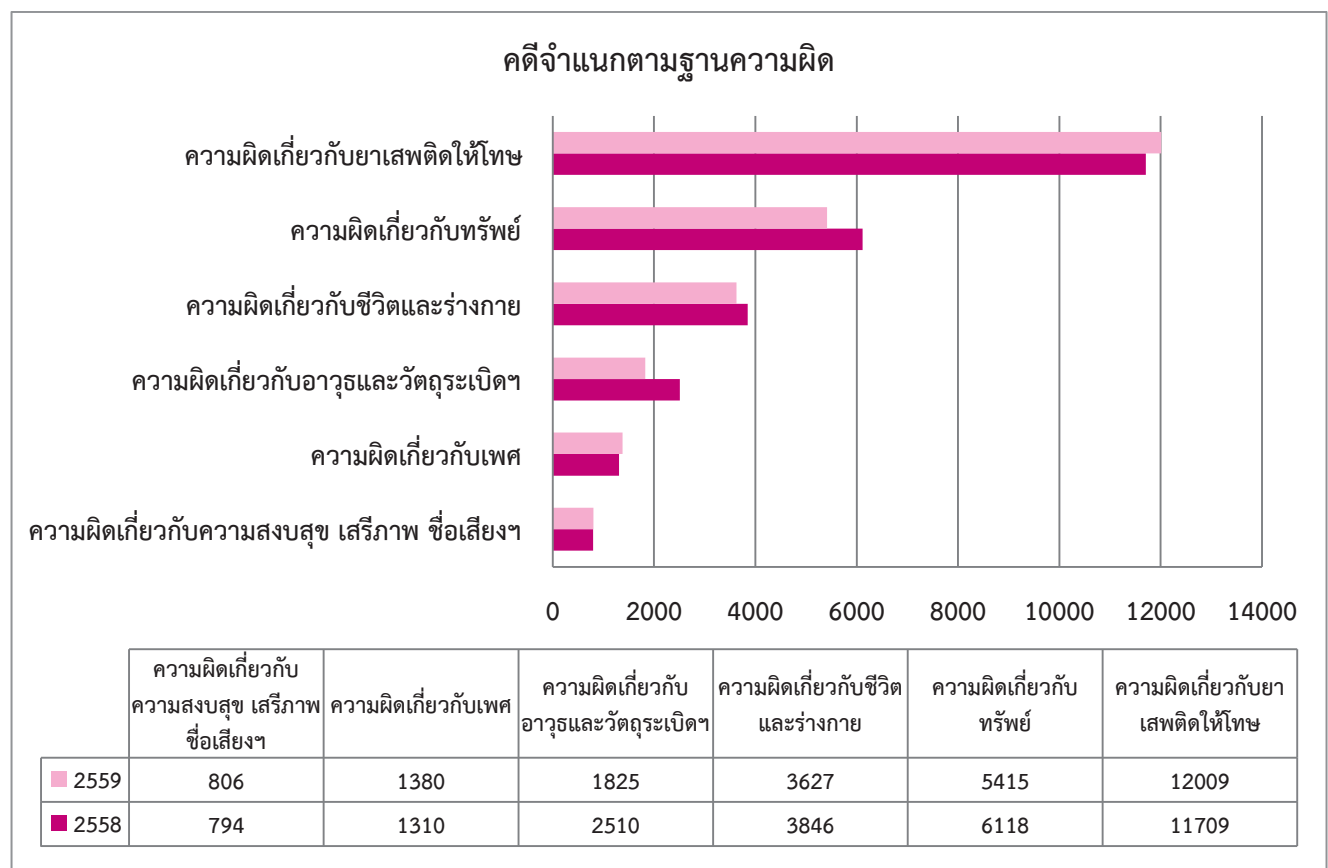
เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนคดีจำแนกตามฐานความผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2559 พบว่า จำนวนคดีจำแนกตามฐานความผิดมีจำนวนทั้งสิ้น 28,899 คดี ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 10.89 แม้จำนวนคดีแยกตามฐานความผิดภาพรวมทั้งหมดจะลดลง แต่ถ้าวิเคราะห์แยกคดีตามฐานความผิดหลัก 7 ฐาน ความผิดแล้ว ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงเป็นความผิดที่เป็นอันดับ 1 ซึ่งมีจำนวนคดีที่กระทำผิดเพิ่มขึ้นกว่า ปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 2.56 เพศชายกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.04 และเพศหญิง กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 11.35 ความผิดที่กระทำผิดเป็นอันดับ 2 เป็นความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์สิน โดยเพศชายกระทำความผิดลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 13.07 ในขณะที่เพศหญิงกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 18.01 และอันดับที่ 3 เป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เพศชายกระทำความผิดฐานนี้ ลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 6.94 แต่เพศหญิงกลับมีอัตราการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายเพิ่มสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 9.72 ส่วนความผิดเกี่ยวกับเพศนั้น เพศชายยังคงกระทำความผิดฐานนี้เพิ่มสูงขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 6.37 เพศหญิงกระทำความผิดฐานเพศลดลงคิดเป็นร้อยละ 28.21 (ตารางที่ 6.4)

หากวิเคราะห์ถึงจำนวนคดีตามสถิติแล้ว จะเห็นได้ว่า ภาพรวมคดีจำแนกตามฐานความผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2559 ลดลง แต่ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงมีอัตราของผู้ที่กระทำผิดเพิ่มสูงขึ้น ทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและชีวิตร่างกายนั้น เพศชายกระทำผิดลดลง ในขณะที่เพศหญิงกระทำผิดเพิ่มสูงขึ้น ส่วนสาเหตุที่เพศหญิงกระทำผิดมีความหลากหลายและซับซ้อน โดยส่วนหนึ่งอาจเกิดจากความยากจน การขาดโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม และวัฒนธรรมเชิงบริโภคนิยมก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงมีความต้องการทางวัตถุและตัดสินใจกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ในความผิดเกี่ยวกับเพศ เพศชายยังคงกระทำผิดเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอิทธิพลของสื่อลามกอนาจารหรือสื่อต่างๆ ในเรื่องของความรุนแรงทางเพศทำให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบ อาจมีผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดเกี่ยวกับเพศของเด็กและเยาวชนได้ (ตารางที่ 6.4) (แผนภาพที่ 6.3)

แผนภาพที่ 6.3

จำนวนคดีจำแนกตามฐานความผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2558 – 2559

คดีจำแนกตามอัตราโทษของเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 6.5

จำนวนคดีจำแนกตามอัตราโทษของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2558 – 2559

อัตราโทษ	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
โทษจำคุกไม่เกิน				
ไม่เกิน 6 เดือน	907	733	(-174)	(-19.18%)
ไม่เกิน 1 ปี	722	800	(+78)	(+10.80%)
ไม่เกิน 2 ปี	1,028	724	(-304)	(-29.57%)
ไม่เกิน 3 ปี	2,640	2,746	(+106)	(+4.02%)
ไม่เกิน 4 ปี	238	332	(+94)	(+39.50%)
ไม่เกิน 5 ปี	5,983	5,722	(-261)	(-4.36%)
ไม่เกิน 7 ปี	2,495	2,474	(-21)	(-0.84%)
ไม่เกิน 10 ปี	4,503	4,339	(-164)	(-3.64%)
ไม่เกิน 15 ปี	1,936	2,044	(+108)	(+5.58%)
ไม่เกิน 20 ปี	5,796	5,503	(-293)	(-5.06%)
โทษจำคุก 20 ปี ขึ้นไป	1,498	1,548	(+50)	(+3.34%)
โทษจำคุกตลอดชีวิต	293	321	(+28)	(+9.56%)
โทษประหารชีวิต	133	110	(-23)	(-17.29%)
ไม่ระบุอัตราโทษ	4,259	1,506	(-2,753)	(-64.64%)
รวม	32,431	28,902	(-3,529)	(-10.88%)

ที่มา : กรมพินิจฯ ศูนย์ปฏิบัติการกรม ข้อมูลสถานพินิจฯ ระบบงานคดีอาญาฯ (CM) ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2558-2559

เมื่อพิจารณาจากสถิติคดีจำแนกตามอัตราโทษของเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2559 พบว่า อัตราโทษที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 10.88 อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ลดลง ทำให้อัตราการกระทำความผิดหรือการตัดสินลงโทษนั้นมีอัตราลดลงตามไปด้วย แม้ในโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ถึง ไม่เกิน 20 ปี จะลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 3.17 ก็ตาม แต่หากพิจารณาจำแนกตามอัตราโทษที่ศาลตัดสินลงโทษเด็กและเยาวชนแล้ว ในกลุ่มโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ถึง ไม่เกิน 20 ปี ก็ยังคงมีจำนวนคดีมากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 87.94 จากการตัดสินลงโทษคดีทั้งหมด ส่วนโทษที่ศาลมีคำสั่งให้เด็กและเยาวชนรับโทษจำคุก 20 ปีขึ้นไป มีอัตราคดีที่เพิ่มมากขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 3.34 และโทษจำคุกตลอดชีวิตมีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 9.56 ในภาพรวมคดีจำแนกตามอัตราโทษของเด็กและเยาวชนมีอัตราที่ลดลงกว่าปีก่อนหน้าเล็กน้อยเท่านั้น (ตารางที่ 6.5)

คดีจำแนกตามอาชีพของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

ตารางที่ 6.6

จำนวนคดีจำแนกตามอาชีพของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ประจำปี พ.ศ. 2558 – 2559

อาชีพ	2558		2559	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	7,733	26.00	7,313	25.41
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	8,646	29.07	9,209	32.00
การประกอบอาชีพเป็นกิจลักษณะ	5,233	17.60	4,633	16.10
การประกอบอาชีพไม่เป็นกิจลักษณะ	8,129	27.33	7,620	26.48
รวม	29,741	100	28,775	100

ที่มา : กรมพินิจฯ ศูนย์ปฏิบัติการกรม ข้อมูลสถานพินิจฯ ระบบงานคดีอาญา (CM) ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2558-2559

เมื่อพิจารณาจากสถิติคดีจำแนกตามอาชีพของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ประจำปี พ.ศ. 2559 พบว่า คดีที่จำแนกตามอาชีพของเด็กและเยาวชนทั้งหมดลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 3.25 โดยส่วนใหญ่ ผู้ที่กระทำผิดสูงที่สุด คือ กลุ่มของเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพและมีแนวโน้มที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 6.51 รองลงมา เป็นเด็กและเยาวชนที่ประกอบอาชีพแบบไม่เป็นกิจลักษณะ ทำงานที่หลากหลายในระยะเวลาไม่นานก็ออกจากงานนั้นๆ แต่อัตราลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 6.26 ในลำดับที่ 3 ผู้กระทำผิดเป็นเด็กที่เป็นนักเรียนหรือเยาวชน นักศึกษาจำนวนคดีลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 5.43 และเด็กและเยาวชนที่ประกอบอาชีพในลักษณะประจำเป็นกิจลักษณะกระทำผิดลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 11.47 ตามลำดับ จากสถิติคดีดังกล่าว ทำให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงกระทำผิดเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ กลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพและไม่ได้เข้ารับการศึกษ หากเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ถูกชี้นำไปในทิศทางที่ผิดแล้วย่อมก่อให้เกิดอาชญากรรมขึ้นในสังคมตามมา ไม่ว่าจะเป็นการกระทำผิดเล็กน้อยไปจนถึงการกระทำผิดอาชญากรรมร้ายแรงต่อไปได้ สิ่งสำคัญที่สุด คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในการกระทำที่ก่อให้เกิดความผิดด้านต่างๆ ซึ่งต้องรับโทษตามกฎหมาย หรือมีกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพทางการเรียนรู้ สอนการประกอบวิชาชีพหรือการสร้างรายได้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนหันมาทำกิจกรรมแทนการกระทำผิด ภาพรวมของจำนวนคดีจำแนกตามอาชีพของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมีแนวโน้มลดลง แต่กลุ่มเด็กที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษหรือหางานประกอบอาชีพไม่ได้ กลับมีอัตราการกระทำผิดที่สูงมากขึ้น (ตารางที่ 6.6)

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ

ตารางที่ 6.7

จำนวนเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2558 – 2559

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึก ทั่วประเทศ	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2558	2559		
เด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึก	5,884	4,949	(-935)	(-15.89%)
ที่มา : กรมพินิจฯ ศูนย์ปฏิบัติการกรม ข้อมูลอัตราเฉลี่ยศูนย์ฝึกฯ ข้อมูล ณ สิ้นปี พ.ศ. 2558-2559				

เมื่อพิจารณาจากสถิติอัตราเฉลี่ยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2559 พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำสั่งให้เข้าสู่กระบวนการฝึกและอบรมลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 15.89 ในภาพรวมของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ในปี พ.ศ. 2559 ลดลง การที่ศาลจะมีคำสั่งให้กลุ่มเด็กและเยาวชนเข้าสู่การอบรมในศูนย์ฝึกฯ ก็ต้องลดลงตามไปด้วย ซึ่งปี พ.ศ. 2559 ศาลได้มีคำพิพากษาให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการฝึกและอบรมเด็กฯ หรือฝึกและอบรมเด็กฯ แทนค่าปรับ หรือฝึกและอบรมเด็กฯ พร้อมทั้งให้ชำระค่าปรับ หรือเป็นกรณีเปลี่ยนแปลงจากคำสั่งอื่นให้เด็กฯ ไปฝึกและอบรมแทน รวมทั้งสิ้น 4,550 คดี ซึ่งในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนดังกล่าวทั้งสิ้น 5,032 คดี เมื่อเปรียบเทียบตามที่ศาลมีคำพิพากษาให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการฝึกและอบรมแล้ว ปี พ.ศ. 2559 คดีลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 9.58 แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาไปใช้วิธีการอื่นๆ สำหรับเด็กแทน แม้ว่าเด็กและเยาวชนที่เข้ามาในสถานพินิจฯ หรือถูกศาลสั่งให้รับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแล้ว ภายหลังที่ได้รับการปล่อยตัวเพราะคดีสิ้นสุดแล้วสามารถที่จะไปสมัครงานหรือสอบเข้ารับราชการได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เพราะจะไม่มีการบันทึกประวัติการทำผิดไว้สำหรับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน (ตารางที่ 6.7)

แนวโน้มและสถานการณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาจากยอดสะสมสถิติเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2559 เด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจฯ ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 10.75 โดยจำนวนเด็กและเยาวชนเพศชายจะมีอัตราการกระทำผิดที่สูงมากกว่าเพศหญิง ยอดสะสมเด็กและเยาวชนเพศชายมากกว่าเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 92.22 ส่วนเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 7.78

เมื่อพิจารณาตามจำนวนคดีที่อยู่ในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ พบว่า จำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด โดยศาลมีคำสั่งให้เข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจฯ ทั้งหมด ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 10.89 ซึ่งจำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดสูงที่สุดยังคงเป็นเพศชาย โดยเพศชายจะมีอัตราที่สูงกว่าเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 92.50 ส่วนเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 7.50 หากจำแนกตามอายุขณะกระทำความผิดเด็กและเยาวชนกระทำความผิดในช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.55 ในขณะที่ช่วงอายุเกิน 10 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปี กระทำความผิดคิดเป็นร้อยละ 13.41 คดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดสูงสุด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แม้ภาพรวมคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดลดลงกว่าปีก่อนหน้า แต่อัตราการกระทำผิดในฐานยาเสพติดกลับมีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.56 เพศหญิงกระทำความผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และชีวิตร่างกายเพิ่มสูงขึ้นในขณะที่เพศชายกระทำความผิดลดลง แต่เด็กและเยาวชนเพศชายยังคงกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 6.37 อัตราโทษที่ศาลตัดสินลงโทษเด็กและเยาวชนให้จำคุกไม่เกิน 6 เดือน ถึง ไม่เกิน 20 ปี ก็ยังคงมีจำนวนคดีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.94 โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจัดอยู่ในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพและมีแนวโน้มที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษากลายเป็นอัตราที่สูงสุดเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 6.51

กรณีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำสั่งให้อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 15.89 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศาลอาจใช้วิธีการอื่นสำหรับเด็กเพื่อไม่ต้องรับโทษหากเด็กและเยาวชนกระทำความผิดที่ไม่รุนแรง ถึงแม้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ศาลจะมีคำสั่งให้อยู่ในศูนย์ฝึกฯ ภายหลังที่ได้รับการปล่อยตัวเพราะคดีสิ้นสุดแล้วสามารถที่จะไปสมัครงานหรือสอบเข้ารับราชการได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เพราะจะไม่มีกีดกันประวัติการทำความผิดแต่อย่างใด

บทที่ 7

สถานการณ์การให้ความช่วยเหลือด้านกองทุนยุติธรรม

สถานการณ์การให้ความช่วยเหลือด้านกองทุนยุติธรรมนั้น ในอดีตที่ผ่านมา การเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนเป็นเรื่องยากเพราะการไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจบทบัญญัติกฎหมาย และสิทธิเสรีภาพที่พึงมีได้โดยชอบธรรม ทำให้ประชาชนถูกเอาเปรียบและถูกล่วงละเมิดสิทธิจากบุคคลที่อยู่ในภาวะที่เหนือกว่า ความยากจนเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงความยุติธรรม เพราะกระบวนการดำเนินคดีต่างๆ มีค่าใช้จ่ายสูง เพื่อลดช่องว่างและลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ในการช่วยเหลือผู้ยากไร้ คนจน ให้เข้าถึงความยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม จึงได้จัดตั้งกองทุนยุติธรรมขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2549 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสนับสนุนเงินค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านกฎหมาย การฟ้องร้อง การดำเนินคดี หรือการบังคับคดี การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยมีการออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 ขึ้น ซึ่งข้อจำกัดของระเบียบนี้ยังมีอยู่หลายประการ เช่น การไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลที่จะทำนิติกรรมสัญญาที่สมบูรณ์ รายได้มาจากงบประมาณของรัฐเพียงอย่างเดียว วัตถุประสงค์ค่อนข้างจำกัด ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ในปัจจุบันจึงได้พัฒนาระบบระเบียบกระทรวงยุติธรรมเป็นพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2558 และมีผลบังคับใช้วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2559 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ครอบคลุมการช่วยเหลือมากขึ้น และเกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน¹⁰

กองทุนยุติธรรม มีหน้าที่รับคำขอ ได้รับความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 โดยเสนอความเห็นประกอบคำขอที่ประชาชนมาขอได้รับความช่วยเหลือ ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชนในการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรม การรับเงิน จ่ายเงิน ให้กับประชาชน และเก็บรักษาเงินกองทุนยุติธรรมตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด พัฒนาระบบรูปแบบวิธีการและการให้บริการของกองทุนยุติธรรมกับประชาชน อีกทั้ง ยังมีการวิเคราะห์ วิจัย ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรมอีกด้วย โดยสำนักงานกองทุนยุติธรรมนั้น เป็นองค์กรสมรรถนะสูงในการให้ความช่วยเหลือเงินกองทุนยุติธรรมแก่ประชาชน เพื่อให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

¹⁰ สำนักงานกองทุนยุติธรรม. เกี่ยวกับกองทุนยุติธรรม. เข้าถึงที่ <http://jfo.moj.go.th> เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2560.

ส่วนที่ 1 สถิติผลการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม

ตารางที่ 7.1

สถิติผลการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2559

ปีงบประมาณ	กรณีคำขอรับการสนับสนุน																รวม (บาท)															
	ผู้ได้รับ				คำปรึกษาความ				ค่าธรรมเนียมศาล				คำพิพจน์หลักฐานฯ					ค่าพาหนะฯ				คุ้มครองพยาน				อาญาเป็นกลุ่ม				อื่นๆ		
	การสนับสนุน (กรณี)	ราย	จำนวนเงิน	การ	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน				
2558	2,486	716	158,763,170	823	10,905,188	582	5,574,691	157	1,086,100	208	183,815	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	176,512,964					
2559	489	128	27,100,000	187	1,887,672	149	605,255	20	190,380	5	10,076	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29,793,383					
ที่มา : สำนักงานกองทุนยุติธรรม ข้อมูล ณ วันที่ 30 พ.ย. 2559																																

เมื่อพิจารณาผลการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า ผู้ได้รับการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรมทั้งหมด มีจำนวน 489 ราย ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้ามากถึงร้อยละ 80.33 โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 หากเปรียบเทียบในพื้นฐานจำนวนผู้ได้รับการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม กรณีช่วยเหลือค่าทนายความมีมากที่สุด คือ จำนวน 187 ราย แต่หากเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าแล้ว ถือว่า ผู้ได้รับการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ค่าทนายความลดลงอย่างน่าตกใจ โดยลดลงคิดเป็นร้อยละ 77.28 รองลงมา คือ ผู้ได้รับการสนับสนุนเรื่องค่าธรรมเนียมศาลจำนวน 149 ราย หากเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้ามีผู้ได้รับการสนับสนุนลดลงอย่างมาก ลดลงคิดเป็นร้อยละ 74.40 เลยทีเดียว ผู้ได้รับการสนับสนุนกรณีค่าประกันตัวจำนวน 128 ราย ได้รับการสนับสนุนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 82.12 ค่าพิสูจน์หลักฐาน จำนวน 20 ราย ได้รับการสนับสนุนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 87.26 และค่าพาหนะ จำนวน 5 ราย ได้รับการสนับสนุนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 97.60 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนกรณีคุ้มครองพยาน คดีอาญาเป็นกลุ่ม และด้วยเหตุอื่นๆ ไม่มีผู้ได้รับการสนับสนุน

หากพิจารณาเป็นจำนวนเงินแล้ว ผลการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า สำนักงานกองทุนยุติธรรมได้ใช้เงินกองทุนยุติธรรมช่วยเหลือประชาชนค่าประกันตัวจำนวนสูงที่สุด เป็นจำนวนเงิน 27,100,000 บาท แต่หากเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าแล้ว ถือว่า จำนวนเงินที่ช่วยเหลือค่าประกันตัวลดลงมากถึงร้อยละ 82.93 รองลงมา คือ กองทุนยุติธรรมช่วยเหลือประชาชนค่าทนายความเป็นจำนวนเงิน 1,887,672 บาท หากเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า การช่วยเหลือประชาชนค่าทนายความลดลงถึงร้อยละ 82.69 ให้ความช่วยเหลือเรื่องค่าธรรมเนียมศาลเป็นจำนวนเงิน 605,255 บาท เปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าที่ช่วยเหลือ ลดลงถึงร้อยละ 89.14 ช่วยเหลือค่าพิสูจน์หลักฐาน เป็นจำนวนเงิน 190,380 บาท เปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าลดลงร้อยละ 82.47 ช่วยเหลือค่าพาหนะ เป็นจำนวนเงิน 10,076 บาท เปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าลดลงถึงร้อยละ 94.52 ซึ่งหมายถึงการช่วยเหลือค่าพาหนะ แก่ประชาชนคิดเป็นเพียงร้อยละ 6 เท่านั้น ข้อมูลผลการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรมเรียงตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนเงินช่วยเหลือกรณีคุ้มครองพยาน คดีอาญาเป็นกลุ่ม และด้วยเหตุอื่นๆ ไม่มีผู้ได้รับการสนับสนุนทางการเงิน (ตารางที่ 7.1) (แผนภาพที่ 7.1)

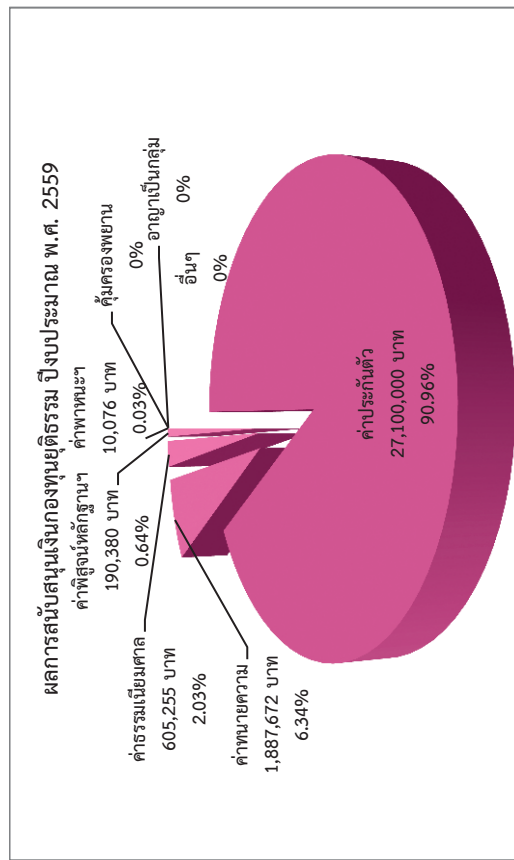
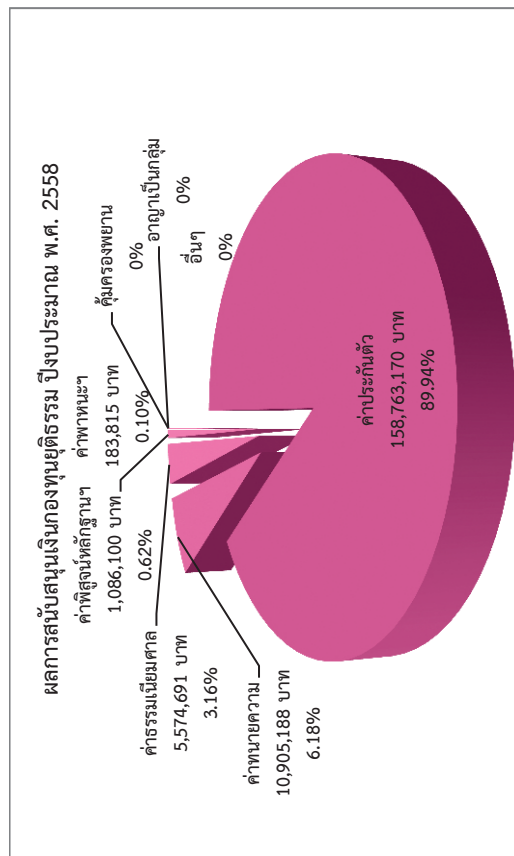
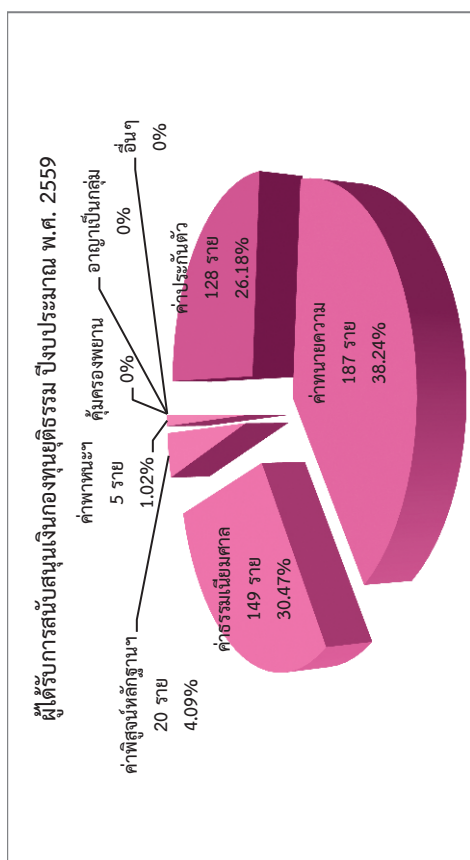
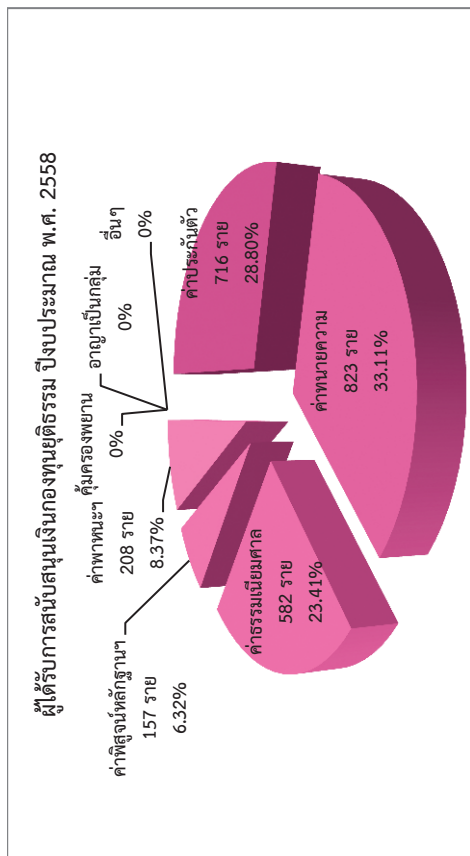

จากสถิติผลการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เปรียบเทียบ พ.ศ. 2559 จะเห็นได้ว่า ผู้ได้รับการสนับสนุนแบ่งออกเป็นกรณีต่างๆ ได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมลดลงทุกค่าขอ อาจวิเคราะห์ตามข้อสันนิษฐานได้ว่า กระบวนการยุติธรรมซึ่งได้พัฒนายกระดับระเบียบกระทรวงยุติธรรมเป็นพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2558 และมีผลบังคับใช้วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2559 เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านการบังคับใช้กฎหมายที่แก้ไขใหม่ ในช่วงแรกจึงต้องใช้ความละเอียดรอบคอบเพื่อพิจารณาค่าขอแต่ละรายว่าถูกต้องตามหลักเกณฑ์การขอรับความช่วยเหลือหรือไม่ ส่งผลให้ผู้ได้รับการช่วยเหลือจำนวนลดน้อยลง หรือประชาชนผู้ขอรับการช่วยเหลือไม่เข้าหลักเกณฑ์ใหม่ในการขอรับการช่วยเหลือดังกล่าว หรือในทางหนึ่งอาจพิจารณาได้ว่า มีผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายลดลง เป็นเหตุมาจากมีกระทำความผิดลดลง ประชาชนจึงไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการช่วยเหลือทางกฎหมาย แต่อย่างไรก็ดี เหตุปัจจัยในการพิจารณาอนุมัติกรณีให้ประกันตัว เช่น อัตราโทษไม่สูงหรือกระทำความผิดครั้งแรก ให้การปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิด เป็นต้น ส่วนผลการพิจารณาไม่อนุมัติให้ค่าประกันตัวเพราะเหตุ เช่น ศาลมีคำพิพากษาลงโทษแล้ว กรณีขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือให้การรับสารภาพ แล้วแต่กรณี ส่วนเหตุที่ทำให้มีผลการพิจารณาเป็นที่ยุติการประกันตัว เช่น ศาลพิพากษายกฟ้อง มีหลักทรัพย์ประกันตัวอยู่แล้ว เป็นต้น

การพิจารณากรณีค่าทนายความ ปัจจัยในการพิจารณาอนุมัติค่าทนายความเพราะเหตุแห่งการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนหรือเพราะเป็นผู้ยากไร้ ส่วนผลการพิจารณาไม่อนุมัติให้ค่าทนายความเพราะเป็นกรณีไม่มีเหตุแห่งการคุ้มครองสิทธิ หรือมีกฎหมายอื่นให้ความช่วยเหลือแล้ว ส่วนเหตุที่ทำให้ผลการพิจารณาเป็นที่ยุติการกระทำผิดเป็นคดีที่ผู้ถูกกระทำผิดไม่มีความจำเป็นต้องใช้ทนายความ เป็นต้น

การพิจารณากรณีค่าธรรมเนียมศาล ปัจจัยในการพิจารณาอนุมัติค่าธรรมเนียมศาลเพราะเหตุแห่งการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนหรือเพราะเป็นผู้ยากไร้ ส่วนผลการพิจารณาไม่อนุมัติให้ค่าธรรมเนียมศาลเพราะเป็นกรณีไม่มีเหตุแห่งการคุ้มครองสิทธิ หรือมีกฎหมายอื่นให้ความช่วยเหลือแล้ว ส่วนเหตุที่ทำให้ผลการพิจารณาค่าธรรมเนียมศาลเป็นที่ยุติเพราะเหตุไม่มีความจำเป็นต้องใช้ค่าธรรมเนียมศาลแต่อย่างใด ซึ่งเหตุปัจจัยทั้งหลายที่กล่าวมานี้ในการอนุมัติ ไม่อนุมัติ หรือยุติการพิจารณานำมาใช้ในส่วนของค่าตรวจพิสูจน์และค่าพาหนะเดินทางด้วย **(ตารางที่ 7.1) (แผนภาพที่ 7.1)**

แผนภาพที่ 7.1 ผู้ได้รับการสนับสนุน/ผลการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559

ส่วนที่ 2 การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

ตารางที่ 7.2

การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559

ประจำปี งบประมาณ	ประเภทผู้ยื่น คำขอ	ผู้มายื่นคำขอ	ผลการพิจารณาคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ			
			รวมทั้งสิ้น	ไม่จ่าย	จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ปี 2558	ผู้เสียหาย	14,441	19,321	6,340	12,981	627,622,708.76
		(95.51%)	(94.81%)	(87.04%)	(99.14%)	(96.66%)
	จำเลย	679	1,057	944	113	21,708,894.00
		(4.49%)	(5.19%)	(12.96%)	(0.86%)	(3.34%)
	รวมทั้งสิ้น	15,120	20,378	7,284	13,094	649,331,602.76
		(100%)	(100%)	(100%)	(100%)	(100%)
ปี 2559	ผู้เสียหาย	14,263	16,099	5,756	10,343	450,743,650.41
		(95.32%)	(95.00%)	(87.97%)	(99.42%)	(97.76%)
	จำเลย	700	847	787	60	10,324,623.00
		(4.68%)	(5.0%)	(12.03%)	(0.58%)	(2.24%)
	รวมทั้งสิ้น	14,963	16,946	6,543	10,403	461,068,273.41
		(100%)	(100%)	(100%)	(100%)	(100%)

ที่มา : สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
 หมายเหตุ : ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2560 เป็นต้นไป คำขอกรณีผู้เสียหายพิจารณาเสร็จสิ้นที่คณะอนุกรรมการ
 ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2560

สำหรับการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีจำนวนเงิน 649,331,602.76 บาท พบว่า ผู้มายื่นคำขอกรณีเป็นผู้เสียหายในคดีอาญามี จำนวน 14,441 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.51 และผู้มายื่นคำขอกรณีเป็นจำเลยในคดีอาญาจำนวน 679 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.49 ผลการพิจารณาของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการแล้วแต่กรณี มีความเห็นไม่จ่ายผู้เสียหายจำนวน 6,340 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.04 และจ่ายจำนวน 12,981 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.14 ภาพรวมการช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายและจำเลย คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ มีความเห็นจ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายมากกว่าจำเลย ยอดรวมไม่จ่ายค่าช่วยเหลือมีจำนวนทั้งสิ้น 7,284 ราย และจ่ายเพื่อช่วยเหลือทางการเงินจำนวน 13,094 ราย

ในการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 มีจำนวนเงิน 461,068,273.41 บาท พบว่า ผู้มายื่นคำขอกรณีเป็นผู้เสียหายในคดีอาญามี จำนวน 14,263 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.32 และผู้มายื่นคำขอกรณีเป็นจำเลยในคดีอาญาจำนวน 700 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.68 ผลการพิจารณาของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการแล้วแต่กรณี มีความเห็นไม่จ่ายผู้เสียหายจำนวน 5,756 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.97 จากจำนวนผู้ที่พิจารณาไม่จ่ายทั้งหมด และจ่ายจำนวน 10,343 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.42 ภาพรวมการช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายและจำเลย คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ มีความเห็นจ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายมากกว่าจำเลย ยอดรวมไม่จ่ายมีจำนวนทั้งสิ้น 6,543 ราย และจ่ายเพื่อช่วยเหลือทางการเงินจำนวน 10,403 ราย

จากข้อมูลผู้มายื่นคำขอช่วยเหลือทางการเงินในคดีอาญา ปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้าเพียงเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.04 ซึ่งผู้เสียหายที่มายื่นคำขอมีจำนวนลดลงทำให้คำขอช่วยเหลือลดลง ในขณะที่ ประเภทผู้ยื่นคำขอซึ่งเป็นจำเลยมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่ผ่านในชั้นพิจารณาอนุมัติของคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ ภาพรวมการจ่ายเงินเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายหรือจำเลยในปี พ.ศ. 2559 ลดลงกว่าปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 20.55 กรณีไม่จ่ายก็ลดลงกว่าปีก่อนหน้าเช่นกันคิดเป็นร้อยละ 10.17 (ตารางที่ 7.2)

แนวโน้มและสถานการณ์การให้ความช่วยเหลือด้านกองทุนยุติธรรมที่สำคัญ

การสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้รับการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรมทั้งหมด มีจำนวน 489 ราย ลดลงจากปีก่อนหน้ามากถึงร้อยละ 80.33 กรณีช่วยเหลือค่าทนายความมากที่สุด คือจำนวน 187 ราย แต่หากเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าแล้ว การช่วยเหลือค่าทนายความลดลงคิดเป็นร้อยละ 77.28 ผู้ได้รับการสนับสนุนเรื่องค่าธรรมเนียมศาล ลดลงคิดเป็นร้อยละ 74.40 ค่าประกันตัวลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 82.12 ค่าพิสูจน์หลักฐานฯ ได้รับการสนับสนุนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 87.26 และค่าพาหนะฯ ได้รับการสนับสนุนลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 97.60 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนกรณีคุ้มครองพยาน คดีอาญาเป็นกลุ่ม และด้วยเหตุอื่นๆ ไม่มีผู้ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนยุติธรรม

สำหรับจำนวนเงินที่ช่วยเหลือประชาชนค่าประกันตัว ช่วยลดลงมากถึงร้อยละ 82.93 การช่วยเหลือประชาชนค่าทนายความลดลงถึงร้อยละ 82.69 การช่วยเหลือเรื่องค่าธรรมเนียมศาลเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า ช่วยเหลือลดลงถึงร้อยละ 89.14 การช่วยเหลือค่าพิสูจน์หลักฐานฯ เปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าลดลงร้อยละ 82.47 ช่วยเหลือค่าพาหนะฯ ลดลงถึงร้อยละ 94.52 ส่วนการสนับสนุนเงินช่วยเหลือกรณีคุ้มครองพยาน คดีอาญาเป็นกลุ่ม และด้วยเหตุอื่นๆ ไม่มีผู้ได้รับการสนับสนุนทางการเงิน

ในส่วนของผู้มายื่นคำขอช่วยเหลือทางการเงินในคดีอาญา ปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้าเพียงเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.04 ซึ่งผู้เสียหายที่มายื่นคำขอมียังมีจำนวนลดลงทำให้คำขอช่วยเหลือลดลง ในขณะที่ประเภทผู้ยื่นคำขอซึ่งเป็นจำเลยมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่ผ่านในชั้นพิจารณาอนุมัติของคณะ กรรมการ/คณะอนุกรรมการ ภาพรวมการจ่ายเงินเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายหรือจำเลยในปี พ.ศ. 2559 ลดลงกว่าปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 20.55 กรณีไม่จ่ายก็ลดลงกว่าปีก่อนหน้าเช่นกันคิดเป็นร้อยละ 10.17

บรรณานุกรม

กลุ่มระบบข้อมูลและสถิติ สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม. รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559 กรุงเทพฯ : 2559.

สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด. ข้อมูลสถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2559.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สถิติความผิดตามพระราชบัญญัติอื่นที่มีโทษทางอาญา, สถิติความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ปี 2559 : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองแผนงาน, ส่วนมาตรการฯ สำนักทัณฑวิทยา, ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือราชทัณฑ์, ส่วนพัฒนาจิตใจ, สำนักพัฒนาพฤตินิสัย, สำนักทัณฑปฏิบัติ ส่วนพักการลงโทษ, สำนักทัณฑปฏิบัติ ส่วนลดวันต้องโทษ, ส่วนสังคมสงเคราะห์, ส่วนงานอภัยโทษ กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์. ข้อมูลสถิติพื้นฐานและผลการดำเนินงานของปี พ.ศ. 2559.

กองแผนงานและสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมคุมประพฤติ. ข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมสถิติพื้นฐานและผลการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2559.

ศูนย์ปฏิบัติการกรม (War Room) ระบบงานคดีอาญาฯ (CM) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. แหล่งที่มา : <http://www.djop.go.th/home>. 28 กันยายน 2560

รายงานประจำปี รายงานผลการปราบปรามยาเสพติด ส่วนการข่าวและฐานข้อมูล สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี 2559. แหล่งที่มา : <https://www.oncb.go.th/Pages/main.aspx>. 2 ตุลาคม 2560

กลุ่มงานนโยบายและพัฒนาระบบงาน ระบบกองทุนยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. สถิติกองทุนยุติธรรมประจำปีงบประมาณ 2559-2560. แหล่งที่มา : <http://www.rlpd.go.th> กลุ่มงานนโยบายและพัฒนาระบบงาน policy.jfo@gmail.com. 8 มกราคม 2561

คณะผู้จัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมประจำปี พ.ศ. 2559

(White Paper on Crime & Justice 2016)

คณะที่ปรึกษากำกับทิศทางและอำนวยการผลิต

1. นายวัลลภ นาคบัว (ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม)
2. นางศิวกร คุรัตน์เวช (รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม)
3. นางสาวนันท์ศรี เทพดลไชย (รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม)

คณะที่ปรึกษาตรวจสอบทางวิชาการและพัฒนารายงานฯ

1. รองศาสตราจารย์พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์
(รองคณบดี ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย
(อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร. กฤษณพงศ์ พุตระกูล
(ประธานกรรมการสถาบันอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต)
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินันทกานต์ รุจิภักดิ์
(อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล)
5. พ.ต.ต.ดร. ชวนส์ถ์ เจนการ
(อาจารย์ประจำวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

คณะทำงาน

1. นางสาวธัญราณินทร์ วีระณรงค์ นักวิชาการยุติธรรม (ผู้ประสานงานหลักพัฒนารายงานฯ ผู้จัดทำสถานการณ์การฟ้องคดีและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล สถานการณ์การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด สถานการณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ผู้เรียบเรียงและตรวจทาน)
2. นายอรรถเดช โคกกำยาน เจ้าหน้าที่บริหารโครงการพัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรมและจัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมฯ (ผู้จัดทำภาพรวมสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทั่วประเทศ สถานการณ์อาชญากรรม สถานการณ์ยาเสพติด ผู้เรียบเรียงและเผยแพร่)
3. นางสาวสรญา ผิวงาม เจ้าหน้าที่บริหารโครงการพัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรมและจัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมฯ (ผู้จัดทำสารบัญ บทสรุปผู้บริหาร สถานการณ์การให้ความช่วยเหลือด้านกองทุนยุติธรรม ผู้เรียบเรียงและเผยแพร่)

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

1. หัวหน้าส่วนราชการ ข้าราชการ และบุคลากร หน่วยงานสังกัดกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจฯ กรมคุมประพฤติ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
2. สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม
3. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด
4. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

